BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXX
A
42
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

CVRRVS
TRIVMPHALIS
ANTIMONII.
Romyn de Hooghe
fecit. 1671.

BIBLIOTECA NAZIONALE
V. EMANUELE III NA

THEODORI KERCKRINGII
DOCTORIS MEDICI
COMMENTARIVS
IN
CVRRVM TRIVMPHALEM
Antimonii Baſilii Valentini, à ſe latinitate donatum.

OPTIMI CONSVLTORES MORTVI

AMSTELODAMI,
Sumptibus ANDREÆ FRISII.
M. DC. LXXI.

ILLVSTRIBVS.
VENERABILIBVS.
SANCTISSIMIS.
ET.
FORTVNATISSIMIS.
VIRIS.

VERAM. PHILOSOPHIAM. ADEPTIS. VIRTVTIS. CVLTORIBVS. FORTVNÆ. DOMINIS. MVNDI. CONTEMPTORIBVS. QVORVM. VITA. IN. SANCTITATE. SANCTITAS. IN. SCIENTIA. SCIENTIA. IN. OPERE. OPVS. IN. ÆGRORVM. ET. PAVPERVM. SVBLEVATIONE. CONSISTIT.

NOn arrogantiæ, ſed venerationis eſt, Viri ſanctiſſimi, juxta ac fortunatiſſimi, quod vos alloqui non reformidem, quos ignotos miror, colo, veneror, & tantum non adoro. Scio enim quales ſitis, & quid adepti ſitis, agnoſco, tametſi qui ſitis, prorſus ignorem, & ſi ſcirem, non niſi ignoto nomine compellarem, nec alio titulo vobis has in

Chy-

hymica ſcientia primi-
as, quod cum obſer-
antia facio, dedicarem.
Nullam inde exſpectans,
aut flagitans mercedem a-
iam, quàm ut favoris
veſtri radii aliquando mi-
hi affulgeant, meque
(quem vos rectam viam
inſiſtere, & ad templa
illa ſapientiæ ſerena, quâ
decet ſemitâ, contende-
re ex ipſo hoc opere in-
telligetis) iis, quæ vo-
bis notiſſimæ ſunt, ratio-
nibus promovere digne-

 mini.

mini. Et quam ego gratiam hîc Philochymicis publicè facio in iis, quæ ſcribere, & palam loqui Author Apollo, nec Præſes vetat Mercurius, eam mihi jam paulò ulterius provecto, & ad claſſem, ut cum Baſilio noſtro loquar, altiorem promoto, ne denegetis. Adfuit mihi, ut veſtro vobiſcum agam idiomate, in ſomnis Mercurius, atque avidè per vias ordinarias decurrentem, retraxit. Me, in-

inquit, non vulgari indutum tunicâ, ſed Philoſophico cinctum palliolo intuere, & ſequere. Quo dicto ſaltu præcipiti dedit ſe in viam, & quâ datâ portâ ſaltitando de campo in campum poſt viginti circiter ſuperata prædia, laſſus reſedit, & ad me converſus (ſecutus enim eram in ſpiritu) viden, inquit, me jam alium, & libero hoc curſu fatigatum, non juvenilibus iſtis exultantem

viribus, quibus omnia proſtraviſſem, niſi liber datus fuiſſet transitus. Ego tam amicâ compellatione excitatus, orare cœpi, & dixi. Mercuri facunde nepos Atlantis, & pater Chymicorum omnium, quandoquidem huc me deduxiſti, deductumque tam benigno dignaris alloquio, monſtra, quæſo, iter ad inſulas illas beatas, quas promiſiſti oſtendere filiis tuis electis. Ille continuò; memi-

miniſtine, dum è laboratorio tuo me proripui, ibi veſtem quandam rubram proprio meo tinctam cruore relinquere, ita ſaturatam, ut aura nulla colorem difflare, nulla vis omnia vorantis temporis eſſentiam immutare poſſit. Cùm annuiſſem; ageſis, inquit, vola, atque illam mihi àctutum adfer huc, ne hoc ſudore madens refrigeſcam; me enim calidè eâ veſtire, & arctiſſimè unire

re deſidero, ut intrepidus fixo greſſu tecum ad ſponſam meam, amore jam languentem, pergam, quæ tot agitata injuriis, toties per aquam acta & ignem, & toties ſcandere, toties deſcendere juſſa, omnia ſummâ patientiâ tulit, ſperans tandem mecum genitalem intrare thalamum, ut ſimul producamus prolem illam, regiâ quidem jam inde à nativitate ſua ornatam coronâ, quam

tamen

tamen non niſi parcè ei licet communicare cum aliis: deducere tamen amicos ſuos poteſt ad palatium, ubi reſidet Rex ille Regum, qui omnibus ad ſe accedentibus, non facilè minùs, quàm liberaliter communicat regnum ſuum. Ubi ego curriculo veſtem attuleram, illâ ſe tam arctè induit, ut non veſte circumdatus, ſed ferreâ pelle cinctus, & armatus videretur: ita vulcanios omnes contemne-

 bat

bat impetus, & arripiamus, inquit, iter. Tantum effatus,

——— *campo ſe immiſit aperto;*
Ipſe ducem haud timidus vadentem paſſibus æquo.

Atque ita pervenimus ad ſponſam, pari virtute & conſtantiâ confirmatam. Hîc ego vidi mirabile illud connubium, & conſummationem matrimonii, unde natus ille regio diademate coronatus

tus filius. Quem cùm ſa-
lutare vellem Regem Re-
gum, & Dominum Do-
minantium, aſtitit mihi
Genius meus, &, ne fa-
xis, inquit, falleris. Pro-
dromus hic ejus eſt, quem
quæris, ipſe verò non eſt.
Hîc ego inter triſtitiam
gaudiumque dubius cùm
hærerem. Abi tu, aje-
at Mercurius, hoc ſpon-
ſe aufer conjugii noſtri
munus, & digitis filii ſui
annulum abſtrahit aureum;
ſi verò ad eos pervene-
ris

ris diſcipulos, qui ipſum viderunt Dominum, eis hoc ſymbolum oſtende. Noverunt illi ramum iſtum aureum, Proſerpinæ antea conſecrandum, quàm poſſis Plutonis intrare palatium; quo viſo, fortè eorum aliquis verbo tibi reſerabit januam illius thalami, ubi reſidet in magnificentia ſua deſideratus omnibus gentibus, ſed ſolis cognitus Philoſophis. Quo dicto, ſcena hæc omnis evanuit, non

on tamen vanum fuiſſe
omnium mihi confirma-
it ſponſale munus, quod
nveniebam in manibus
neis, ipſum ex auro, ſed
mihi omni pretioſius au-
ro, quod tum oſtendam,
cùm veſtros coram dabi-
tur cognoſcere vultus, li-
berasque audire, & red-
dere voces. In illud opta-
tiſſimum mihi tempus va-
lete; & Mercurio Genio-
que omni gratiores appa-
rete de obſcuris, in qui-
bus latetis, nubibus clien-
ti,

ti, & cultori veſtro, facilè ego vos agnoſcam, ubi roſeâ cervice refulgebitis, & ambroſiæ comæ divinum vertice odorem ſpiraverint.

AD
LECTOREM.

VIs me candidè tecum agere, Lector candidiſſime (niſi enim talis ſis, nullus hîc tecum mihi eſt ſermo) habes hîc Baſilium Valentinum; non quidem ad Romani ſermonis delicias, ſed ad intelligendi utilitatem latinè loquentem, cum commentariis quibusdam meis. Mecum non niſi Germanioè, & ſine commentatore locutus eſt,

eſt : ego eum, promiſſis ejus illectus, iisdemque fidens, diligenter legi, quidquid faciendum proponit, expertus ſum, erravi ſæpe, ſumptus multos inutiles feci, decies aliquando proceſſum eundem expertus, ſucceſſum nullum habui, non Authoris, ſed meo ſemper (candidè fatenti crede) vitio. Eſt enim Baſilius Chymicorum Princeps omnium, quòd ſciam, præſtantiſſimus, omnium ſynceriſſimus, omnium clariſſi-

mus.

mus. Eo lecto & intellecto habes, quicquid in Chymia ſperari poteſt: hoc tibi de eo ſpondeo, hîc fidem meam pro eo interpono. Non me aſſecutum omnia, ne erres, profiteor; quis enim hoc vel poſſit, vel auſit? ſed ex tot rebus, quæ hoc Authore aſſecutus ſum, de ceteris ſpem concipio, & hoc Chymicorum alimento, quod non tantum inanis eſt fumus, me ſuſtento. Atque hæc de fide

&

& laude Authoris ſufficiunt, qui his non credit, nec ſi plura addam, iis fidem habebit. Commentarium, quem adjunxi, non commendo: tantum dico, me encheireſes quasdam breviter annotare, parvi illas quidem, ut apparet, momenti, eas tamen, quarum ignorantia mihi multis conſtitit millibus. Si tibi non eſt tanti, eos ſumptus evitare, nil me duce eſt opus, da te in viam; errando fortè diſces,

ſi nec

i nec quærendi patientia, nec ▯urſæ indulgentia te deſtituent, his ego ducibus ſum uſus, jungendo iis perpetuam attentionem, & accuratam meditationem comites. Non alios habui, non aliis tibi abſolutè eſt opus, me miſſum face. Sin autem breviore tempore, parciore ſumptu, minore inter errores tædio pervenire vis, quo iter intendis, non ero tibi dux inutilis, aut ſaltem, ubi diſtraheris

heris vario errore viarum, index incommodus. Vale, & ſi me audis, me utere, multis (quæ hîc explicare non vacat) perfruere commodis. Iterumque vale.

THEODORI KERCKRINGII Doctoris Medici COMMENTARIUS In

Currum Triumphalem Antimonii Baſilii Valentini, à ſe latinitate donatum.

QUandoquidem ego Baſilius Valentinus religioſis votis Ordini Sancti Benedicti vivam adſtrictus, isque ſtatus alium quendam requirat ſanctitatis ſpiritum, quam eum, quo vulgo mortales in profano hoc aguntur ſæculo; meum eſſe putavi ante omnia in libelli hujus principio declarare, quid pio Spagyro, inſatiabili artis hujus deſiderio flagranti, ſcitu neceſſarium ſit; quid agere, quo col-

limare debeat, ut ea rei totius fundamenta jaciat, quæ ſtabilia ſint, ne domus ventis agitata aliquando fatiſcat, & totum ædificium fœda involvatur ruina, quod aliàs ſolidioribus, & firmioribus innixum principiis, ætatem tuliſſet. Quæ admonitio mihi ex officio religioſi videtur & eſſe, & fore ſemper neceſſaria; etiam tum, cum omnes occiderimus, nec quiſquam eorum, qui nunc ſunt, ſeu potens, ſeu humilis ſit colonus oculis hominum obverſabitur. Intereſt enim mortalium meditationes has poſt me ſupereſſe, non tantum ut divinæ majeſtati honor ſit & gloria, ſed etiam ut homines ei ſynceram præſtent in omnibus obedientiam.

Quinque capita pio Spagyro ſcitu neceſſaria.

In hac autem meditatione mea tandem inveni quinque precipua eſſe capita, quæ omnibus

bus tum ſapientibus, tum ſapientiæ artisque noſtræ aſſectatoribus in primis ſunt conſideranda. Quorum primum eſt *invocatio Dei.* Secundum *naturæ contemplatio.* Tertium, *vera præparatio.* Quartum, *modus utendi.* Quintum *utilitas & fructus.* His enim qui minus attenderit, nunquam inter veros Chymicos locum obtinebit, neque perfecti Spagyri numeros omnes adimplebit. De his igitur quinque capitibus deinceps agemus, eaque in tantum declarabimus, ut opus generale in lucem prodire, & ab attento ſtudioſoque operatore perfici poſſit.

Fieri autem debet *invocatio numinis*, cæleſti quadam attentione, deprompta ex imo cordis puri & ſynceri, conſcientiaque, quæ ſit libera ab omni ambitione, hypocriſi, & 1. *Invocatio Dei.*

omnibus vitiis, quibus aliqua cum hiſce intercedit cognatio: ut ſunt arrogantia, audacia, ſuperbia, luxus, mundana petulantia, oppreſſio pauperum, & alia hinc dependentia, quæ radicitus cuncta è corde ſunt evellenda; ut quando homo ante thronum gratiæ comparere deſiderat ad ſanitatem corporis obtinendam, id fiat conſcientiâ ab omnibus zizaniis liberâ, ut transmutetur in templum Dei ſanctum, & ab omni immunditia expurgatum. Neque enim, quod iterum iterumque moneo, Deus irridetur, quemadmodum homines mundani ſibi placentes, & ſuâ ſibi plaudentes ſapientiâ exiſtimant; non irridetur, inquam, Deus, ſed invocari vult reverentiali timore, agnoſcique Creator omnium cum debita obedientiæ exhibitione. Neque

que id injuriâ. Quid enim habet homo, quod huic omnipotenti Creatori ſuo non debet acceptum; ſive corpus, ſive eam, quæ in corpore operatur, animam reſpexeris? nonne in hujus alimentum ex mera miſericordia communicavit nobis verbum æternum, & ſalutem promiſit item æternam? nonne corpori procuravit victum & amictum, & ea omnia, quibus negatis corpus vix, aut ne vix quidem poteſt ſubſiſtere. Proinde homini ſunt omnia hæc à Parente illo optimo, qui cælum & terram, viſibilia ſimul & inviſibilia, firmamentum, puta, elementa, vegetabilia, animaliaque omnia creavit, humili invocatione impetranda. Quod adeo eſt verum, ut certo mihi conſtet, impium nunquam veræ medicinæ, multo minus æterni panis cæleſtis fore participem.

Sit ergo omnis intentio & fiducia veſtra collocata in Deo, eum invocate & orate, ut impertiatur vobis benedictionem ſuam, hoc operis veſtri ſit principium, ut ad finem per illud optatum perveniatis, & tandem voti compotes efficiamini. *Initium enim ſapientiæ timor Domini.*

Quicunque ergo ſibi propoſitum habet id quærere, quod inter res terrenas eſt maximum, præſertim notitiam omnis boni, quod ineſt creaturis, & Deus liberaliter communicavit hominibus, implantavitque quantum ad vim effectricem lapidibus, herbis, radicibus, ſeminibus, animalibus, plantis, mineralibus, metallis, rebus denique omnibus, ille abjiciat terrenas cogitationes omnes, ſeponat quidquid ab iis dependet, & ſperet ſolam

lam cordis liberationem, oretque Deum ſummâ demiſſione animi; ita fiet, ut ſpes liberationis in liberationem veram tandem convertatur: quod nemo revocabit in dubium, qui novit, quod ille ſolus ſit Deus, qui liberabit Iſraël ab omnibus inimicis ſuis, quod re ipsâ præſtabit, non tantum Iſraëli, ſed etiam omnibus eum ſuppliciter invocantibus, & cum intimo cordis gemitu orantibus.

Sit ergo primum caput admonitionis noſtræ oratio, quæ & eſt, & à nobis dicitur invocatio Dei, quæ ſi fiat non ex hypocriſi, & corde ficto, ſed ea fide & fiduciâ, quâ eam faciebat centurio in Capharnao; eâ animi demiſſione & defectuum ſuorum confeſſione, quâ prædita erat mulier Chananæa; eâ charitate, quâ Samaritanus excipiebat ſaucium in via

Jerichuntis, infundens vulneribus vinum & oleum, ſolutisque expenſis in hoſpitio, commendans, ut accurata ejus cura gereretur: ſi denique in ea ſpectetur charitas chriſtiana, ut ſi, quod rogat, impetret, velit id communicare cum proximo ſuo, tunc omni procul dubio attinget * orationis ſuæ ſcopum, divitias, & ſanitatem.

Ora-

* Quæ hic fuſe præmittit Author,& alibi ſæpe interſerit de pietate, de cultu divini numinis, & nominis ejusdem invocatione, nec laudare, nec improbare in animo eſt; ſint iſta avitæ ſuæ pietatis indicia, ſint ſynceritatis ejus argumenta, ſint fervidi zeli cujuſdam per tot tautologias & periſſologias ſæpius ebullientis ſignata veſtigia: ea quiſque pro animi ſui ſententia, & eâ perſuaſione, quâ jam inde à puero imbutus eſt, parvi magnive faciat. Meum fuit iſta latinitate donare, eâ ratione ac ordine, quo putabam minimam delicato lectoris ſtomacho allatura nauſeam, & id præterea indicare, quomodo in rem Chymici, & veri Spagyri eſſe videatur, ea non negli-

negligere. Etenim cum pietas ad omnia valeat, ut oracula nobis tradunt, & præcipuum pietatis exercitium ſit oratio, quâ dona cæleſtia impetrantur ab illo omnium Datore Deo, ad eum nimirum mentem attollendam vult Baſilius, etiam inter laboris illas faſtidiique pleniſſimas Chymiæ operationes. Quamvis enim nihil præſtaret aliud oratio, mentem certe à cæteris rebus avocatam colligit in ſeſe, attentamque reddit ad id, quod agitur; ex quo fit, ut ad plurima reflectat, eaque animadvertat, quæ illam profectò fugerent, ſi opus ſuum perfunctoriè, & in varias res diſtracta perageret: atque ita precationis auxilio multa accipimus, quæ nos à Deo impetraſſe non ingrati agnoſcimus. Quam hoc ſæpe in ſpagyricis operibus veniat uſui, novit quiſquis unquam huic rei omnino deditus fuit: quoties ea, quæ jamdiu quæſivit, nec invenire potuit, uno momento accipit, & quaſi supernè infunderetur, aut à genio aliquo dictaretur, cognoſcit. In ænigmatibus omnibus ſolvendis iſtud uſuvenit; ſi enim magno deſiderio illa cognoſcendi ardeas, *hæc oratio eſt*, & mentem quaqua verſum agites, variè diſcurras, multa mediteris, *hæc cooperatio eſt*, ut non ſit otioſa, aut Deum tentans oratio: vana tamen eſt omnis hæc tua opera, tam diu quàm ſolutionem non invenis. At ſi non deſperes, ſed inſtes perſeverando

2. *Naturæ contemplatio.* Orationem ordine ſequitur *contemplatio*, per quam intelligo accuratam ad rem ipſam attentionem, ſub quam cadunt hæ conſiderationes initio adhibendæ. Quæ ſint circumſtantiæ cujuſque rei, quæ materia, quæ

in deſiderio, & non ceſſando ab opere, tandem momento temporis tibi incidit ſolutio, *hæc eſt revelatio*, quam non accepiſſes, niſi deſiderio ſummo oraſſes, & ſedulo adhibendo operam, laboraviſſes; & tamen non potes percipere, quomodo ex iis omnibus, quæ cogitaſti, quæ non erant ſolutio ænigmatis, ipſa ſolutio emerſerit. Hæc ænigmatis ſolutio ſolvet tibi ænigma omnium maximum, quid valeat ad impetrandum tam ſpiritualia, & æterna, quam corporalia, & peritura bona oratio, videbiſque dum ea corde non ficto, ſed ſyncero inſtituitur, nihil eſſe accommodatius ad obtinendum id, quod deſideras. Atque hæc ſufficiant de oratione, quam non fruſtra Baſilius, & omnes cum eo Philoſophi prærequirunt ad Chymiam: *pietas enim ad omnia, ſed præcipue ad omnium maximum, eſt utilis.*

quæ forma, unde operationes ejus procedant, unde ſit infuſa & implantata, quomodo ab aſtris generetur, ab elementis conformetur, à tribus principiis producatur & perficiatur.

Præterea quomodo cujuſque rei corpus diſſolvi poſſit, id eſt, reſolvi in primam materiam, ſeu primam eſſentiam, de quo in aliis ſcriptis meis jam mentionem feci, quomodo videlicet ultima in primam, & prima in ultimam materiam commutetur. *

* Quæ de vera Philoſophiæ theoria hic adferuntur, ſunt compendia eorum, quæ Philoſophi tot libris ea ſuper re ſcriptis revelarunt, dicam, an occultaverunt. Attende verbis Authoris, & eum perfectè cognoviſſe videbis ſpiritum illum omnia permeantem, omnibus in rebus præſidentem, ſordibus tamen materiæ, & inquinamentis ubique involutum, à quibus ſi liberetur, redit ad ſubſtantiæ ſuæ puritatem, in qua omnia produ-

Hæc contemplatio, quæ ſecundam admonitionis noſtræ partem abſolvit, cæleſtis eſt, & ſpirituali ratione intelligenda: nec enim aliter, quàm ſpirituali cogitatione hominis, cujusque rei circumſtantiæ & fundus perſpicitur; eſtque hæc contemplatio duplex. Altera poſſibilis, impoſſibilis altera dicitur. Poſterior conſiſtit in copioſis cogitationibus, quæ nunquam ad effectus procedunt, nec ullam formam rei exhibent, quæ ſub tactum cadat. Veluti ſi quis conetur comprehendere æternitatem Altiſſimi, quod vanum eſt, & impoſſibile, imo peccatum in Spiritum Sanctum, Divinitatem ipſam, quæ immenſa, infinita, & æterna

cit, & fit omnia in omnibus; ſuper hoc commentari, eſſet omnes Philoſophorum libros circa theoriam tanto ſtudio exaratos, tantâ contentione propugnatos in medium adferre.

na eſt, tam arroganter aggredi, & inquiſitioni ſubjicere incomprehenſibile conſilium arcanorum ejus.

Altera contemplationis pars, quæ poſſibilis eſt, *Theoria* vocatur. Hæc id contemplatur, quod tactu & viſu percipitur, & naturam habet in tempore formatam: quomodo ea juvari & perfici poſſit reſolutione ſui; corpus unumquodque ex ſe edere poſſe, quod in ipſo latet bonum vel malum, venenum vel medicina: quomodo inſalubre à ſalubri ſeparandum, quomodo deſtructio & confractio ſuſcipienda ſit, quâ juſto titulo ſine dolis ſophiſticis purum ab impuro ſegregari & ſeparari poteſt.

Quæ ſeparatio varia manuum operatione, aliiſque variis modis inſtituitur: quorum quidam jam vulgares ſunt per

experientiam, quidam etiamnum ab experientia vulgi remoti. Sunt autem hi, *calcinatio*, *ſublimatio*, *reverberatio*, *circulatio*, *putrificatio*, *digeſtio*, *diſtillatio*, *cohobatio*, *fixatio*, & hiſce non abſimiles; quorum gradus omnes inter operandum reperiuntur, diſcuntur, perſpiciuntur, & manifeſtantur; unde perſpicuè apparet, quid mobile, quid fixum, quid album, rubrum, nigrum, cæruleum, aut viride ſit, quando nimirum operatio ab artifice rectè inſtituitur. Fieri enim poteſt, ut operator erret, & à via regia deflectat, ſed ut erret natura, quando rectè tractatur, fieri non poteſt. Si ergo tu erraveris, eo quod natura non omnino ſolvatur, & liberetur eo corpore, quo captiva detinetur, redi tu in viam, diſce theoriam perfectius, & inquire

accuratius in operandi methodum, ut fundamentum invenias, & certitudinem in ſeparatione rerum omnium: id quod plurimi refert.

Atque hoc eſt alterum Philoſophiæ fundamentum, quod invocationem ſequitur; res enim in eo tota verſatur, & his verbis continetur. *Quærite primò regnum Dei, & juſtitiam ejus* per invocationem, *& cætera*, quæ homo in rebus temporalibus quærit, eique ad corporis vel ſuſtentationem, vel ſanitatem neceſſaria ſunt, *adjicientur vobis.*

Theoriam, quæ cujusque rei intima perſcrutatur, ſequitur *Præparatio*, quæ manuum operatione perficitur, ut opus aliquod reale prodeat. Ex præparatione oritur ſcientia, talis videlicet, quæ omnia aperiat fundamenta Medicinæ. 3. *Vera præparatio.*

Ma-

* Manuum operatio requirit diligentem ſui applicationem, ſcientiæ vero laus in experientia conſiſtit, differentiam autem harum dijudicat Anatomia. Operatio oſtendit, quomodo res omnes in lucem & aſpectum protrahantur, & viſibiliter proponantur: at ſcientia praxin oſtendit, & id, unde practicus verus exiſtère poteſt, & nihil eſt aliud, quàm confirmatio, quod manuum operatio aliquid boni manifeſtat, & evocat latentem & abditam naturam foras, eamque in lucem profert in bonum. Quemadmodum

* Cheirogogia in hac tertia parte maxime requiritur, ſine qua, non ſecus ac navis ſaburrâ carens fluctuat, & incerta vagatur omnis operatio. Hanc calamo exprimere difficile eſt; plus enim ſemel videndo diſcitur, quàm multis paginis conſcribendis doceri poteſt; ſi tamen non ſit grave tibi, hos commentarios una cum Baſilio pervolvere, in hac tam neceſſaria parte, non parum adjuverit.

modum enim in ſpiritualibus præparanda eſt via Domini; ita etiam in hiſce rebus aperienda & præparanda via eſt, ne aberretur à recta ſemita, & tendatur ſine deviis erroribus rectiſſimo ad ſanitatem itinere.

Poſt præparationem,& præcipue poſt ſeparationem boni à malo,quæ fit per reſolutionem, procedendum eſt ad * *uſum* *pon-* 4. *Modus utendi.*

* Per uſum intelligit, quod *doſin* vocant alii, quid enim juvat medicamentum, ſi neſcias, quâ quantitate ſit exhibendum, ut ſanet potius, quàm noceat,aut enecet: experientiâ ſolâ hanc diſcere,periculoſæ plenum opus eſt aleæ, & tamen non aliter omnis hæc doſium diſciplina primo eſt inventa, poſtea verbis facillime traditur: ubi vox viva deeſt, præſtat eſſe nimis timidum, quàm parum prudentem, quamvis ut hoc de antimonio affirmem, cum debitè præparatum eſt, tam eſt innoxium medicamentum,quàm caſſia vel manna. Tota cautio eſt præcipuè circa uſum ejus poſt primas præparationes, in quibus adhuc multum retinet crudæ ſuæ venenoſitatis.

ponderis, ſeu *doſin*; necubi debito plus, necubi minus adhibeatur: ante omnia enim Medico probè ſciendum eſt, num debile, num vehemens nimis, itemque an nociturum ſit, an profuturum medicamentum, niſi impinguare velit cœmeteria cum exitio animæ ſuæ, & ſummo famæ detrimento.

5. *Vtilitas & fructus.* Poſtquam medicamentum corpore receptum eſt, ſeque per omnia membra diffudit, ut perquirat eos defectus, contra quos adhibetur, animadvertenda eſt *utilitas*: poteſt enim fieri ut medicamentum præparatum diligenter, & pondere debito exhibitum, morbis quibusdam obſit potius, quàm proſit, & potius venenum videatur, quàm medicamentum; hinc accurata debet inſtitui reflexio ad ea, quæ proſunt vel juvant; eaque annotari, ut memo-

mores ſimus eadem in aliis obſervare.

At tam in * *uſu*, quàm in *utilitate* hoc apprime animadvertendum, an vulnus ſit externum & apertum, an tantum internum & latens: uti enim magna eſt horum differentia, ita curationis non idem eſt modus: ideo fundus cujusque morbi cognoſcendus eſt, an ſolis externis remediis curari poſſit, an internè foras pellere oporteat. Si

* Ab adjuvantibus & nocentibus ſumendam eſſe indicationem, vel tyronibus notum eſt. Quæ vero ſubjungit de interna & externa curatione, non adeo ſunt rudia, ut attentionem non mereantur. Quemadmodum & illa, quæ ſatyricæ ſuæ reprehenſioni permiſcet, ſi tam ſapiens ſit ejus lector, ut illa Baſilium miſcere credat, ut minus dignos irriſores Chymiæ à ſacris ſuis arceat, ille ſibi ſapit; dum enim alii ringuntur indignabundi, hic colliget fructus axiomatum, quæ tanquam aliud agens, inter has ſpinas diſpergit; quæ dum tu perlegis Philochymice, ego tantiſper ſilebo.

Si enim centrum interius latet, id medicamenti genus dandum eſt, quod centrum iſtud perquirere, apprehendere, & reſtaurare poſſit; alias ſine fructu inanis erit Medici labor.

Qui morbi externi ab internis oriundi curari debeant.

Præterea ſi morbus ſit exterior, qui ab interna origine oriatur, foveaturve, nunquam per externa remedia intro repelletur; magnum enim incommodum, & tandem ſequeretur interitus. Quod vel ex arboris ſimilitudine intelligi poteſt: ſi quis enim, dum ea jam germinat, floretve, repellat humores ad interiora unde per nutrimentum terræ prodierunt, tantum abeſt, ut ad optatum fructum ex eo flore perveniatur, ut etiam oritura ſit per violentam conjunctionem humorum, exitum non reperientium, ſuffocatio.

Ma-

Magna ergo diſtinctio eſt inter vulnera recentia cæſim, punctim, vel alio modo inflicta, & inter vetera, quæ internè capiunt originem; recentia enim ſolis externis remediis perfectè curari poſſunt: at in iis, quæ internè nutriuntur, parum proderit externa oleorum, emplaſtrorum, unguentorum, & balſamorum applicatio; niſi fons internus obturetur, unde humores ad exteriora fluunt: ubi fons obturatus erit, ceſſabit affluxio, & malum vel ſolâ diætâ facilè curari poterit.

Non eſt artis magnæ vulgare aliquod vulnus recens ſanate, hoc enim quilibet ruſticus facile crudo effecerit larido; ſed occurrere omnibus ſymptomatibus, quæ vulneribus accidunt, & fontem mali exſiccare, hoc opus, hic labor eſt.

Ad-

Provocatio Medicorum. Adeſte nunc, quotquot eſtis, qui vobis Doctoris utriusque Medicinæ titulum, id eſt, internorum & externorum morborum Medici arrogatis! intelligite titulum honoris veſtri, & conſcientiam ipſam veſtram conſulite, & videte num illum à Deo acceperitis, id eſt, in veritate poſſideatis, an eum tantum pro forma, ut ajunt, honoris causâ, uſurpetis. Quantum enim cælum diſtat à terra, tantum differt ars ſanandi interna, à ſanatione externorum vulnerum. Si à Deo tibi ſit datus titulus, idem Deus benedictionem, felicitatem, ſalutem, & eventus felices dabit; ſed ſi vanus ſit titulus, & ſolummodo ad ambitionem excogitatus & acquiſitus, omnia tibi malè ſuccedent: honor tuus corruet, & tibi parabis ignem inferni, qui non magis ex-

extingui, quàm verbis explicari poteſt. Chriſtus enim diſcipulis ſuis dicit, *vocatis me dominum & magiſtrum, & bene facitis.* Quiſquis ergo titulum honoris aſſumit, videat, an bene faciat, an non plus ſibi aſſcribat, quàm ſcit & didicit, qui verus eſt abuſus hujus tituli. Qui enim utriuſque Medicinæ ſe Doctorem ſcribere vult, utramque Medicinam tam internam, quàm externam didicerit calleatque oportet: nec ignoranda eſt ei Anatomia, ut conſtitutionem corporis oſtendere, & à quo membro quisque morbus proveniat, unà cum fonte & cauſa ejus aſſignare poſſit. Sunt etiam ei remedia, quibus morbo occurret, & circumſtantiæ externorum vulnerum intelligendæ. Deus bone! ubi titulus inveniretur, ubi magiſter compareret, quando exa-

examen inſtitueretur, ad declarandam horum utriuſque Medicinæ Doctorum ignorantiam?

Antiqui Medici ſimul Chirurgi erant.

Olim, longè ante mea tempora, ipſi Doctores Medicinæ vulnera externa curabant, in eoque partem officii ſui ſitam eſſe arbitrabantur: hiſce autem noſtris temporibus ſervos aſſumpſerunt, quos hiſce rebus impendunt, & hac ratione nobiliſſima ars ad mechanicam manuum operationem recidit, ſuntque eorum, qui eam exercent, quidam adeo rudes, ut *neque nare, neque litteras noverint*, vixque ſcirent *aſinum*, ut dicitur, *expellere è ſegete*. Hi, inquam, ſe in vulneribus curandis magiſtros & Doctorum Doctores profitentur, & ut, quod res eſt dicam, potiori jure iſto titulo gloriari poſſunt, quam tu magnifice Doctor, umbrati-

ce

ce Chirurge, & ignorantiſſime titulorum oſtentator, qui te jactas utriusque Medicinæ Doctorem.

Quid porro jam domine Doctor; quid ais Chirurge expertiſſime? ne, quæſo, hæc ægrè feras, aut in pejorem partem accipias; ipſe enim ſtatim fateberis, ſiquidem diligentius te de punctim vel cæſim inflictis vulneribus examinavero, tantum in te ejus rei eſſe ſcientiæ, quantum in cerebro gallinacei galli, quem abecedarii pueri ſolent frontiſpicio elementaris ſui libelli præfigere.

Admonitio authoris ad Medicos.

Ideo omnibus ego cujuscunque ſtatus hominibus, qui doctrinæ deſiderio tenentur, ſuadeo; exquirite imprimis à magiſtris veſtris doctrinam veram, quæ in præparatione conſiſtit, & deinde in uſu, ita titu-

lum aſſumptum cum honore poſſidebitis, hominibus indubitanter plenâ fiduciâ, & re ipsâ opem feretis, & erit cur æterno Creatori ex corde non ficto gratias agatis.

Præter hæc omnia quisque ſerio ſecum reputet, quid ſibi ſit agendũm, quid omittendum ſit, & an aſſumpto titulo juſtè, an injuſtè utatur. Nam qui titulum quempiam aſſumit, ei imprimis probe intelligenda eſt ratio ipſius tituli, & cur eum aſſumpſerit, quodve ejus verum ſit fundamentum. Nec ſufficit, ſi de vulgo dicat quispiam (venia ſit auribus, ignoſcantque mihi homines delicatiores, ſi de putrefactione agentes rotundè loquamur) hoc eſt ſtercus egregium, odorem ſpirat moleſtum & gravem, nec ſcit quâ id ratione fiat, quod homo, qui fortè cibum aſſum-

aſſumpſit ſaporis odoriſque gratiſſimi, optimeque accommodatum, inde confecerit excrementum qualitatibus prædítum ita contrariis, & odorem ſpirans adeo ingratum, & naturæ repugnantem: cujus non alia eſt ratio, quàm naturalis putrefactio & corruptio. Idem evenit in omnibus rebus bene olentibus & aromaticis; incumbit enim Philoſopho inquirere, quid ſit odor, & unde vires ſuas capiat, & in quo vis ejus in utilitatem veram patefieri poſſit: nam fimo fœtenti terra nutritur, & impinguatur, nobiliſque fructus ex eo producitur; cujus rei non una eſt cauſa: ſed in immenſum volumen excreſceret liber, ſi omnes generationes & mutationes naturales vel leviter vellemus attingere; *digeſtio* tamen & *putrefactio* claves earum ſunt præci-

Digeſtio & putrefactio ſunt artis Chymicæ præcipuæ claves.

puæ, quod ignis & aër maturationem quandam producant, qua ex aqua & terra transmutatio poteſt ſequi, atqui & hæc quædam mutatio eſt, qua ex fimo male olenti fragrantiſſimum balſamum, & contra ex balſamo gratiſſimo graveolens fimus produci poſſit. At dices, quid nobis rudia adeo atque abſurda exempla profers? exemplum quidem, fateor, de caula potius ſumptum eſt, quàm ex aula; prudens tamen rerum æſtimator rem altiori pervadens indagine, facile intelliget, quid hæc ſibi velint: quod nempe ex ſummis infima, & ex infimis ſumma efficiantur, ut ex medicamento venenum, & ex veneno medicamentum; ex dulci amarum, acidum, & corroſivum; & contra ex corroſivo res alia utilis.

At

At bone Deus, natura à nobis hominibus quodammodo indignatur tota pervideri! cum vitæ noſtræ tempus conſtitueris adeo breve, & tu verus omnium judex multa reſervaveris tibi in creaturis, quæ non ſcientiæ, ſed admirationi noſtræ reliquiſti, quorum inſpector & judex tu ſolus eſſe voluiſti, concede mihi, ut ad finem usque vitæ conſervem in corde meo te, & Servatorem meum, ut præter ſalutem corporis, & quæſtum, quem liberaliter communicaſti, etiam ſalutem animæ, & ſpirituales divitias poſſim acquirere, qua de re me dubitare prohibet miſericordia illa tua, quâ tu animæ meæ ſulphur, & balſamum pro me miſero peccatore in arbore crucis effudiſti, diabolo quidem venenum mortiferum, nobis autem peccatoribus præſen-

Natura imperſcrutabilis.

ſentiſſimum medicamentum. Ego certe ſano fratres meos, quantùm ad animam ſpectat, oratione; ſecundùm corpus autem aptis remediis ex medicina petitis: ſpero itaque illos viciſſim operam daturos, ut ipſi mecum, & ego cum illis tandem inhabitemus tabernaculum altiſſimi, in eoque Deo noſtro æternum perfruamur.

Omnibus creaturis ineſt ſpiritus vivificus.

Sed ut revertar ad Philoſophiam antimonii, intelligat ante omnia lector meus res omnes in ſe continere operativos & vivificos ſpiritus, qui corpus inhabitantes ſe cibant, alunt, & ſuſtentant ex corpore; nec elementa carent his ſpiritibus, qui permittente id Deo vivo, ſive boni ſint, ſive mali, domicilium in iis quærunt. Homines & animalia in ſe habent ſpiritum vivum, & operantem, qui cum receſſerit nil niſi ca-

daver

daver conſpicitur : herbis & fruticibus ineſt ſpiritus ſanitatis, aliàs nulla præparatione ad uſum medicinæ redigi poſſent. Metalla & omnia mineralia inſidentur obſidenturque incomprehenſibili ſuo ſpiritu, in quo præcipuè conſiſtit vis, virtusque eorum omnium, quæ efficere poſſunt ; quod enim ſpiritu caret, vitâ caret, nec ullam vivificam vim in ſe continet; ſcito ergo in antimonio etiam eſſe ſpiritum, qui efficit, quidquid in illo vel ex illo ratione & modo inviſibili, non ſecus ac in magnete vis quædam inviſibilis abſcondita eſt, de qua fuſius ſuo loco agemus cum de magnete tractabimus.

Sunt autem genera * ſpiri-

* Quæ ſequuntur de ſpiritibus, nonnihil confuſa videntur ex ſententiis quorundam Theologorum, qui de ſpiritibus igni, aëri, &

Varia ſpirituum genera. tuum varia, viſibiles intellectu & cognitione ſpirituali prædi-ti, qui tamen dum volunt tangi vel apprehendi nequeunt, ut homines naturales tanguntur, & præcipue qui in elementis fixerunt domicilium, ut ſunt ſpiritus ignis, lumina, & alia ob-

cæteris elementis inhærentibus, & poſtmodum æternis ignibus addicendis, & ad inferni loca detrudendis varias habuerunt opiniones, quod nos cum Baſilio, utpote nobis incognitum, divinæ ſcientiæ permittemus dijudicandum: cæterum quod de antimonii, aut cæterorum Chymicorum ſpirituum vi, potentiaque admirabili ille ſubjungit, & nos toties cum ſumma admiratione vidimus, tantum de materialibus ſpiritibus intelligemus, qui certe tantarum ſunt virium, tamque mirabilia efficiunt, ut de ſpiritibus illis, quos phantaſtici quidam, melancholiâ imaginationem pervertente, ſe videre, & cum iis colloqui comminiſcuntur, majora nunquam, aut miranda magis ſint prodita ſcriptis, aut ab iis, qui mentiendi licentiâ alios vel terrere, vel oblectare conantur, unquam narrata eſſe meminerim.

objecta formaliter lumen ex ſe ſpargentia: quales aërei, qui in aëre habitant: in aquis ſpiritus ſunt aquei: & in terra ſui ſpiritus terreni, quos appellant *viros terreſtres*, qui in terris, divite aliquâ venâ præditis, præcipue reperiuntur, ibique ſeſe oſtentant, ac ſe nobis aperiunt. Hi ſpiritus ſenſibus & intellectu pollent, artes norunt, & ſe mutare ſciunt in diverſas formas, usque ad tempus judicii ſui; an autem jam nunc pronunciata ſit adverſus eos decretoria ſententia, an ne adhuc quidem, relinquo divinæ Majeſtatis providentiæ, quem nihil latet.

Alii vero ſpiritus, qui ſermonis ſunt expertes, neque ſe poſſunt actu ipſo viſibiliter oſtendere, ſunt ii, qui in animalibus, ut hominibus, & ſimilibus habitant, in plantis item &

mineralibus; habent nihilominus in ſe occultam & operativam vitam, & ſe manifeſtant, & in lucem prodeunt vi ſua efficaci operandi, quam in ſe & ſecum ferunt, teſtanturque apertiſſimè virtutem ſanandi, dum ea ope artis illis eripitur, & à corpore eorum ſeparatur.

Eodem prorſus modo efficax ſpiritus & vis operatrix antimonii edit ſua dona, eaque diſtribuit inter homines, quando à corpore ſuo prius ſolutus, & à vinculis ſuis liberatus eſt, ut jam penetrare poſſit, & adhiberi in eos uſus, quos ſibi artifex in præparatione propoſuit.

Vulcani cum artifice conſenſus. Oportet autem ut artifex & vulcanus conſentiant: ignis dat ſeperationem ad vim operativam, artifex autem format materiam. Sicuti faber ferrarius utitur unius eſſentiæ igne, etiam ferrum unica ejus materia.

ria eſt, unde omnia ordinat ad tam diverſa inſtrumenta formanda; jam enim veru, jam calceos equorum ferreos, jam ſecurim, jam alia innumera facit, quorum unumquodque ei inſervit uſui, ad quem ab artifice deſtinatum eſt; licèt una fuerit materia, quæ in tot uſus fuit præparata. Ita ex antimonio varia opera ad diverſos uſus confici poſſunt; in quibus faber eſt ipſe artifex, qui format; vulcanus eſt quaſi clavis, quæ aperit; operatio & utilitas in medium producit experientiam & uſum.

O ſi veſani homines veras aures haberent ad audiendum! & veros oculos, & intellectum ad non tantum audiendum, quod ſcribo, ſed ad intelligendum arcanum, & ſcientiam uſus; profecto non haurirent inſalubres & turbidas illas po-

tiones,ſed properarent ad limpidos hoſce fontes,& biberent ex puteo vitæ.

Sciat ergo mundus me ſciolos illos Doctores, qui ſapientes videntur, oſtenſurum ſtolidos & veſanos eſſe: & contra me effecturum, ut multi inerudi, ſed ſcientiarum cupidi diſcipuli re ipsâ in veros evadant Doctores.

Omnes itaque mortales, qui gemebundi ad ſcientiam aſpirant, hic corde læto, certâ fide datá, & bonâ conſcientiâ citatos, & invitatos volo, ut velint aſſeclæ fieri doctrinæ meæ, & ſcripta informationesque meas accuratè percurrant, ita votorum ſuorum tandem compotes facti, laudem meam ex ſepulchro excitabunt, & nomen meum mortale reddent immortale commemoratione laudum mearum perpetuâ,

quam-

quamdiu cælum ſydera paſcet; cui vero poſt mortem meam placuerit in ſchola contra me diſputationem quampiam inſtituere, huic ſcripta mea affatim reſpondebunt, & certus ſum diſcipulos meos nunquam oblivioni tradituros acceptum à me beneficium, quo ſemper obtinebunt imperium veritatis, quod & mihi ſemper fuit, & illis erit ad oppreſſionem mendacii usque ad finem mundi.

Sciat etiam benevolus, & ſyncerus artis ſpectator antimonii duo eſſe genera multum inter ſe diſtincta: alterum eſt pulchrum, purum, aureæque cujusdam proprietatis, idque plurimum habet mercurii: alterum quod ſulphuris habet plurimum, nec auro eſt adeo amicum, ut prius, diſtinctum pulchris, longis, & ex albo *Antimonii varia genera.*

ſplendentibus ſtriis; ideoque alterum altero aptius eſt ad uſum tam Medicinæ, quam Alchymiæ: quemadmodum ſi caro piſcium cum carne aliorum animalium comparetur, licèt utraque ſit & vocetur caro, magnam tamen ab aliis carnibus habet differentiam; eadem eſt antimonii ratio.

Multi quidem ſcribunt de virtute interiore antimonii, ſed pauci eorum vel docuerunt verum fundamentum virium, quibus eſt præditum, vel invenerunt, quâ ratione, quove modo eas acceperit, proindeque tantum in verbis fundatur eorum doctrina, & ſiſtit citra verum fundamentum, amittuntque fructum, quem eâ ſcriptione aſſequi ſperabant.

Ad ſcribendum vero de antimonio requiritur profunda meditatio, mens late ſe explicans,

cans, & multijuga doctrina de præparatione, de vera ejus anima, in qua utilitas omnis ſita eſt, & quâ cognitâ indubitatum potes ferre judicium, quid in eo malum, quid bonum ſit, quid medicina, quid venenum. Nec enim res eſſet parvi momenti vero examine in antimonium inquirere, eoque in eſſentiam ejus fundamentaliter penetrare, & ſtudio ardenti in finalem ejus notitiam pervenire, quo ipſi venenoſitas (adverſus quam imperiti imperitè voces ſuas tollunt) adimatur, & ipſum in meliorem ſtatum medicinæ, omnis venenoſitatis expertem, mutetur, præparetur, & uſurpetur.

Multi adeo Anatomici antimonium miris modis vexarunt, torſerunt, & cruciaverunt; ut vixdum verbis deſcribi, nedum credi poſſit; nihil tamen, ſi

res

res ad vivum exigatur, effecerunt, quia veram ejus animam non quæſiverunt, ideo ne quidem eam, quam ipſi quærebant commentitiam ejus animam, invenerunt; nigris enim coloribus via ante oculos eorum obſcurata eſt, ideo neque obſervare potuerunt eam, neque cognoſcere.

Antimonium circulo comparatur. Eſt antimonio id cum mercurio commune, ut circulo rotundo, cujus nullus eſt finis, comparetur, qui ex omnibus coloribus componitur, in quo ſemper eò plus invenitur, quò diligentius inquiritur, modò rectâ viâ, & debito ordine procedatur. nec unius hominis vita ſufficit, ut omnia perdiſcat ejus myſteria. Eſt venenum, præſentiſſimumque venenum, etiam eſt expers veneni, & medicina præſtantiſſima, ſive extrinſecus, ſive intrinſecus ad-

adhibeatur; quod quàm plurimos latet ob cæcitatem eorum, idque incredibile, ſtultum, & vanum judicant, quod illis propter imperitiam eſt ignoſcendum, & danda ea venia, quam ſolius ſtupiditatis nomine merentur; id tamen in iis ferendum non eſt, quod nec hîc, nec usquam doceri cupiant, & melius informari.

Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus præditum.

Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus eſt præditum, eſt frigidum & humidum, eſt rurſus calidum & ſiccum, accommodatque ſe ad quatuor anni tempora, eſt volatile item & fixum; volatile ejus non eſt expers veneni, fixum contra liberum eſt omni venenoſitate, quod mirum eſt adeo, ut antimonium unum ex ſeptem mundi reputetur miraculis, de quo tot ſcriptores egerunt, neſcientes ipſi quid ſcripſe-

pſerint. * Nullus hactenus ante me fuit, hodieque nullus invenitur, qui potentiam, virtutes, vires, operationem & efficaciam tandem ita perdidicit, & omnem ejus energiam ita profunde penetravit, ut nihil amplius in eo lateat inveniendum, quod experientiâ non poſſit

* Hic ſe in laudes antimonii diffundit. Lege, lege Philochymice nihil hyperbolicum, nihil Thraſonicum reperies; non exhauriet laudes Baſilius dicendo, quia nemo hactenus vires ejus omnes cognoſcere potuit experiendo: multa vidimus, multa quotidie nova inveniuntur à curioſis ſcrutatoribus; ſed plura reſtant invenienda: adeo ut, quemadmodum fons eſt inexhauſtus in igne (quo enim plura ab eo extrahis, eo plura dat; millies enim, ſi illi acetum extrahas, millies novum dabit, ſine ulla rei ullius additione) ita virtutum, ſemper novarum inæſtimabilis eſt theſaurus. Naturâ hoc minerale elegiſſe videtur, in quo theſauros omnes ſuos abſconderet, ut non immerito *currum* illi *triumphalem* conſtruxerit Baſilius, qui novis quotidie ex ignorantiæ caſtris ablatis ditatur ſpoliis.

poſſit in lucem proferre. Si quis autem inveniretur, is dignus eſſet, qui curru triumphali circumveheretur, quemadmodum monarchis, & fortiſſimis heroïbus olim poſt prælia feliciter peracta, victoriasque inſignes ab hoſtibus reportatas conceſſum fuit: ſed vereor, ut multis ex noſtris Doctoribus opera ſumenda ſit, ut eos ſibi currus curent conficiendos.

Medicina ante divitias ex antimonio quærenda.

Ita plerumque terreni mundi hujus Magiſtri cogitationibus ſuis immerguntur, ut nihil niſi divitias ex antimonio quærant, obliviſcanturque ejus ad medicinam & ſanitatem corporis inquirere utilitatem, quæ tamen ante omnia quærenda foret, ut ea in lucem proferendo mirabilia Dei noſtri opera manifeſtentur, & illi detur cum profunda gratiarum actione gloria.

Ne-

Negandum non eſt plus divitiarum unà cum ſanitate in eo reperiri poſſe, quàm vel omnes ſimul vos, vel ipſe ego poſſim credere: ipſum enim me in ſcientia antimonii non niſi diſcipulum profiteor, quamvis in eo plus viderim, expertus ſim, & didicerim, quam vos, & omnes vobis ſimiles, qui magnam vobis arrogatis in eo ſcientiam, vel jam didiciſtis, vel umquam diſcetis. Nemo tamen ideo expaveſcat, aut de felicitate ſua deſperet, quandoquidem Deus mirabiliter ſua diſpenſat munera & beneficia; ſed poſtquam mundus ingratitudini ſuæ immerſus, neque æſtimavit, neque debitâ reverentiá agnovit beneficia Altiſſimi, & divitias ſanitati præpoſuit, Deus quaſi telas aranearum prætendit oculis eorum, ut cæcutiant, nec omnia

cogno-

cognoſcere poſſint arcana naturæ in forma hujus mineralis abſcondita.

Omnes vociferantur, *divites, divites* volumus fieri! Fateor ad divitias aſpiratis omnes, & cum Epicuro dicitis *primum corpori proviſum ſit, anima tandem etiam quidpiam inveniet*, & cum Mida, ſicut in fabulis eſt, omnia cupitis converti in aurum, quæcunque tetigeritis. Ideo tam multi optatas illas ſuas divitias in antimonio quærunt; ſed cum obliti ſint donum illud Creatoris ſui ſacrificio grati cordis agnoſcere, id, quod ante omnia fuerat procurandum, & amorem proximi poſt terga projecerint, fruſtra equi dentes inſpiciunt, non ætatem enim ejus vireſque magis agnoſcent, quam convivæ in nuptiis celebratis in Cana Galilææ cognove-

verunt opus mirabile, quod Chriſtus ibi operatus eſt, dum aquam convertebat in vinum. Vinum illud aquam fuiſſe ſciebant, jamque vinum ex eo factum guſtu percipiebant, latebat autem eos, quâ id ratione contigerat; reſervabat enim ſibi Dominus Jeſus Servator noſter opus illud ſupernaturale ad oſtendendam omnipotentiam ſuam.

Ita dico uniuscujusque eſſe inveſtigare myſteria & arcana, quæ Creator creaturis indidit ſingulis; quamvis enim (ut ſupra diximus) incredibile ſit, nos omnia poſſe perdiſcere, invenire, & penetrare; tamen minimè prohibitum eſt in ea inquirere, quandoquidem tantum poſſit ſtudio & ſolertiâ effici, ut quamvis ipſi defectus aliquis adhæſerit, quò minus ad optatas divitias

&

& perfectam ſanitatem pervenerit; tantum tamen acquirere poſſit, ut non ſit cur eum laboris pœniteat, ſed potius occaſionem habeat gaudendi & lætandi, quod tantum adeptus ſit, ut Creatori ſuo omni tempore gratiarum actionis debito ſit obligatus.

Quisquis ergo in perfectum antimonii evadere cupit Anatomicum, ei primum animadvertenda eſt ſolutio corporis illius, ut illud debito loco arripiat, & rectam viam ſibi proponat, ne per devia ſeducatur. Secundo loco obſervandum eſt regimen ignis, ne vel nimius ille ſit, vel nimis exiguus, ne nimis calidus ſit, aut frigidus nimis: ignis enim caput eſt rei: hoc ſpiritus vivifici extrahuntur, & ad operandum ſolvuntur: caveat etiam ne vis iſta operativa aduſtione mor- *Anatomia antimonii.*

mortificetur, & omnino intereat.

Tertio uſus ſeu doſis obſervanda eſt, ut nempe menſuram debitam inveniat, ut ſupra à me commemoratum eſt, dum egi de quinque capitibus ad Alchymiam requiſitis, nunc autem tantummodo per tranſennam inſtar parabolæ repetitur.

Per reſolutionem caput rei proponitur; igne verò percoquitur ad utilitatem. Ita lanio bovem diſſcindit, & in partes dividit; ſed homo frui carne iſtâ non poteſt, niſi calore ignis percoquatur, quâ ratione carni rubra ſubſtantia eripitur, & in album alimentum præparatur. Si homo fame coactus crudam illam & rubram carnem devoraret, potius venenum ei eſſet, quàm medicina, eò quod naturalis calor ſtomachi debilior ſit,

quàm ut corpus illud crudum concoquat digeratque. Hac itaque ratione poteris, amice chare, concludere, cùm antimonium majus venenum, magisque ſpiſſum corpus minerale ſecum trahat, quàm animalis caro, ut exemplo tibi vulgari jam oſtendi, etiam periculoſius erit ita crudum ſine præparatione, ſeparatione, & percoctione in uſum revocare; ſed venenum erit, manebitque quod citâ morte ægrum interimet.

Ideo antimonio venenoſitas ſua ſic adimenda eſt, ut nunquam iterum in venenum converti poſſit, eâ ratione, quâ vinum, dum ſemel per putrefactionem & corruptionem in acetum verſum eſt, nunquam ſpiritum vini ex ſe proferet, ſed ſemper eſt, & ſemper manet acetum. Contra vero, ſi

Antimonio venenoſitas omnis adimenda.

per diſtillationem ſpiritus ſolus à vino depellitur, ita ut aquoſitas à ſpiritu ſeparetur, idemque ſpiritus poſtea exaltetur, nunquam deinde in acetum mutabitur, quamvis ſpatio centum annorum conſervaretur, ſed manebit ſemper ſpiritus vini, non aliter, quàm acetum manet acetum.

Et hæc transmutatio vini in acetum res eſt admirabilis, quod aliquid è vino producatur, quod antea in vegetabili ſua eſſentia non erat; in quo & hoc notandum, quod in diſtillatione vini primò prodeat ſpiritus; at in diſtillatione aceti contra primùm aquoſitas, & deinde ſpiritus prodeat, ut ſupra loco ſuo commemoravi, ubi & hujus exempli mentionem feci. Ideoque ſpiritus vini facit volatilia, quia ipſe volatilis eſt, ſed ſpiritus aceti figit,

Spiritus vini reddit volatilia.

figit, & ſolida reddit omnia medicamenta, tam mineralium, quàm vegetabilium; ita ut res fixas apprehendant, & morbos fixos depellant. *Spiritus aceti redditus fixa.*

* Adverte & obſerva hæc diligenter; hæc enim clavis præcipua plurimi refert.

Antimonium igitur, quod ſuum ſecum habet acetum, ſic præparetur, ut illi omnis venenoſitas eripiatur, nec is, qui il- *Antimonium aceto ſuo præparandum.*

* Non tantum crede Baſilio, & mihi eadem fide & ſynceritate tibi affirmanti: *hæc clavis eſt prima, hæc eſt artis totius præcipua, hæc primam tibi portam aperiet, hæc ultimam, quæ ducit ad Regis thalamum reſerabit.* Sed ut dixi, non tantum crede, ſed adverte & obſerva. Hic ſtas in limine, ſi aberraveris à janua, omnis curſus tuus erit error, omnis feſtinatio ruina, omnis ſapientia ſtultitia. Qui clavem iſtam aſſecutus eſt, & modum novit, quo eâ utatur, qui *encheireſis* vocatur, & vires habet, quibus eam vertat, quas Plutus ſuppeditat, illi aditus patet ad ipſa Chymiæ adyta.

lo utitur, ullum venenum inde hauriat, ſed potius omne venenum à ſe depellat, & fuget.

In quo conſiſtat præparatio antimonii.

Præparatio ergo antimonii conſiſtit in clavi Alchymiæ, quâ illud reſolvitur, aperitur, dividitur, & ſeparatur, ut eſt calcinatio, reverberatio, ſublimatio, ut antea de eo declaravimus. Item in extrahendo ejus eſſentiam, in vivificando ejus mercurio, qui mercurius poſtea in fixum pulverem præcipitandus eſt; etiam per artem & methodum poteſt ex eo fieri oleum, quod novum & incognitum illum morbum omnino conſumere poteſt, quem per haſce expeditiones bellicas Galli in regiones noſtras invexerunt.

Oſtenditur exemplo coctionis cerevisiæ.

Idem in aliis præparationibus, quæ ex arte Spagyrica & Alchymia fluunt videre eſt: ut exempli gratia; ſi quis ex hordeo,

deo, tritico, aliiſque granis cereviſiam velit conficere, omnes hi gradus ei antea perfectiſſimè percurrendi ſunt, quàm ex iis poſſit eſſentiam vimque ſubtiliſſimam exprimere, & in potum efficacem redigere. Maceranda ſunt primò tamdiu in aqua, ut tempus eis ſufficiens ſit, ut ſe aperiant, & reſolvant; ut in Anglia & Belgio fieri, etiam tum juvenis per ea proficiſcens loca, diligenter obſervavi; atqui hæc ipſa eſt *putrefactio*, & *corruptio*. Hac clave adhibita, aquà defluat, & frumentum maceratum in acervos arctè componatur ad invicem, itaque juſto tempore maneat, dum ſponte calorem concipiat, per eumque germine producto grana ſibi invicem inhæreſcant, & hæc eſt *digeſtio*.

Hoc peracto grana, quæ ſibi

mutuo germinando inhærebant, ſeparantur, & vel in aëre, vel calore ignis exſiccantur, indurantur que, & hæc eſt *reverberatio* & *coagulatio*:

Tum ſic præparatum frumentum in molam defertur, ut comminuatur, & commolatur: & hæc eſt *vegetabilis calcinatio*. Poſt hæc calore ignis coquendo hæc grana, nobilior eorum ſpiritus extrahitur, eodemque aqua imbuitur, quod ante præparationem fieri nequiviſſet, & hac ratione aqua cruda in cereviſiam formatur, hæcque, ut rudi loquamur Minervâ, dicitur, & eſt *diſtillatio*. Lupulus ſi addatur cereviſiæ, eſt ſal ejus vegetabilis, qui eam conſervat, & præſervat ab omnibus contrariis eam corrumpere tentantibus. Hunc modum coquendi aquam in potum per extractionem ſpiritus.

tus è granis ignorant Hiſpani, & Itali, & in natali meo ſolo Germania circa medium Rheni paucos inveni hujus artis peritos.

Poſt hæc omnia fit per *clarificationem* nova *ſeparatio:* potui nimirum hoc modo confecto, tantillum fæcis apponitur, quæ motum internum, caloremque in cereviſia excitat, ita ut elevetur in ſeipſa, fitque adjuvante tempore ſeparatio denſi à raro, & impuri à puro; atque hoc modo tandem cereviſia acquirit perfectam & conſtantem in operando vim, ut penetret, eaque efficiat, propter quæ facta, & in uſum eſt reducta: quod antea fieri non potuit, quia ſpiritus operator impuritate ſuâ impediebatur, ne opus ſuum poſſet efficere. In vino autem, nonne idem experientia docet? iſtud non

poſſe ante tempus illud, quo impuritates ab eo ſeparantur, opus ſuum adeo perfectè & efficaciter perficere, quàm poſt ſeparationem puri ab impuro; id quod per ebrietatem innoteſcit: nec enim non defœcata cereviſia, vel vinum tantum ſpiritus edet ad inebriandum, quantum poſt clarificationem. Sed de his verbum poſt hac non addam.

Poſt hæc nova adhuc ſeparatio inſtitui poteſt per *vegetabilem ſublimationem*, ut ſpiritus vini vel cereviſiæ ſeparetur, & per diſtillationem in alium potum vini ardentis (quod etiam ex fæcum ſedimento fieri poteſt) præparetur. Dum hoc fit ſeparata eſt vis operatrix ſeorſum à ſuo corpore, ſpiritus per ignem extractus eſt, & inertem mortuamque habitationem deſeruit,

ruit, in qua antea commodè hoſpitabatur.

Jam ſi rectificetur hoc vinum ardens, ſeu ſpiritus vini, fiet *exaltatio*, ut eum ſæpius diſtillando, & certo quodam in operando modo purum & omni phlegmate ſeu aquoſitate liberum ita coarctetur, & quaſi condenſetur, ut poſtea una menſura plus efficiat, quàm antea viginti, pluresve menſuræ; citius enim inebriat, eſtque celer, volatilis, & ſubtilis ad penetrandum & operandum. *

* Heus tu, ſiſte viator iter.

Ne contemnas, aut leviter tranſilias hanc tautologicam, ſed non periſſologicam admonitionem: ſæpius mente recurras ad hanc tabernam cereviſiariam, perſcrutare, contemplare, & perpende ſingula, fortè hoc turbido, & fumoſo gurgite, quod minimè rebaris, piſcis erit. Si in hac luce adhuc cæcutias, neſcio quodnam tibi proderit collyrium: ſi

Exempli applicatio. Hîc te moneo, quisquis es, qui ſcriptis meis cupis erudiri, & ſperas ex antimonio divitias, veramque medicinam conſequi, ut hanc meam intentionem non perfunctoriè percurras, nulla in ea eſt littera, quæ fruſtra ſit exarata, & quæ non habeat ſingularem quandam ſignificationem ad te erudiendum. Imo hic ſemel affirmo, multa hinc inde verba in ſcriptis meis diſperſa inveniri, ad quæ ſi lector quâ convenit ratione adverteret, & cognoſceret in quibus fundamentis nempe præcipua rei capita ſita, & quodammodo ſepulta ſint, non pœniteret illum ſæpius eadem

tam certâ manuductione non pervenias, neſcio quis claudo dabitur ſcipio, quæ ſtupentem diriget itineris demonſtratio. Crede, lege, meditare, labora: & parce tot Chymicorum libris, qui te vario diſtrahunt errore viarum, hic unus dicit omnia.

dem folia revolvere, & quodque verbum vel nummo aureo æſtimare. Cognoſces enim, quamvis exempla à me propoſita ruſticum quid & ineptum ſonent, ea tamen grande aliquid, & magni momenti in ſeſe continere. Sed nolo hîc ſcriptis meis auctoritatem vel laudem conciliare, quod nec opus eſt, nec me deceret; ipſa enim, dum operatio eorum in lucem prodibit, ſatis per ſe ſibi laudis acquirent. De induſtria, & volens tam rudia & vulgaria adfero exempla, quia vis antimonii, & vera ejus virtus altè abſcondita, & profundè in abdito inquirenda eſt: volui rudibus his exemplis te manuducere, & viam ſternere, ut per hæc rem ipſam conſequaris, neque in principio à janua aberres, unde diu vageris, nec inveſtiga-

tionem tuam ad finem optatum unquam perducas. Antimonium enim avi aſſimulatur, quæ per aërem fertur, & prout eam ventus impellit, ſe convertit quocunque vult: aëris vel venti partes hîc agit homo, qui antimonium ad lubitum impellere ac movere poteſt, & reponere eo in loco, quem ipſe ſibi elegit; poteſt illud rubro vel flavo; albo vel nigro colore imbuere, prout id eſſe deſiderat, & prout ignem regit, & conſervat, cum omnes in antimonio colores non ſecus ac in mercurio reperiantur, quod neminem in admirationem rapiet conſiderantem, quàm multa natura in ſinu ſuo gerit abſcondita, quæ nec tu, nec ego multis deinceps diebus capiemus.

Antimonium libro comparatur. Si forte homini indocto liber objiciatur, neſcit ille quid

eo ſcripto ſignificetur, aut quid ſibi velit ſcriptura iſta: abſconditum enim eſt id ab oculis ejus, & hæret, ut vacca, quæ ad oblatæ novitatem januæ obſtupeſcit. At ſi quis illi indocto ſuggeſſerit explicationem libri, eumque tam rem eo contentam, quàm uſum rei docuerit, non amplius miratur ut artem, ſed jam facta eſt illi res vulgaris, cujus operationem & rationem intelligit, & utilitatem ſtudio ſuo addiſcere, capere, & comprehendere poteſt tam perfectè, ut jam eum nihil eorum lateat, quæ libro continentur, quoniam didicit & legere, & intelligere, quod in eo ſcriptum continetur. Talis liber eſt antimonium iis, qui legendi artem ignorant, ideo animo fideli omnes eos moneo, qui utilitatum ejus exoptant fieri participes, ut ad

litteras ejus animum advertant, eas cognoſcere, & pronunciare addiſcant, ut ſic eum librum legendi artem obtineant, & eo modo, tanquam in gymnaſio de claſſe in claſſem promoveantur, ubi is, qui experientiam rectè conſecutus eſt, tanquam rector præſidebit, & judicium feret, quod in examine præmium auferet: alius enim præ alio in poſſeſſionem ejus mitti dignus eſt.

Sed hîc mihi in mentem venit, quod nullatenus videtur prætereundum eſſe; nimirum hodieque quàm plurimos reperiri, qui dicunt, & temerè vociferantur, *crucifige*, *crucifige* in omnes eos, qui venena præparant in medicamenta, quibus tot mortales, inquiunt, vel pereunt, vel ſi ſuperſint, miſerè animam trahunt; qualia ſunt mercurius, arſenicum, antimo-

timo-

timonium; isque clamor plerumque intenditur, ab iis Medicinæ, ſi Diis placet, * Doctoribus, qui ne quidem intelligunt, quid inter venenum, & me-

* Indulget nonnihil genio ſuo Baſilius, exagitando Pſeudo-medicos, quorum eâ tempeſtate tanta erat ignorantia, ut omnem ſubtiliorem medicinæ præparationem, quam ipſe, & Chymici cum eo profitebantur, contemnerent, & veluti inutilem, periculoſam, ac noxiam proſcriberent; in quos mirum non eſt paulò vehementius viciſſim inſurrexiſſe Chymicos, qui tum patrocinante ſibi ſcientiâ & conſcientiâ animoſi perrumpere conabantur agmen illud imperitorum; ſed non ſemper quæ meliora ſunt, ſunt etiam feliciora. Vincebant causâ Chymici, numero vincebantur: eâ tamen pugnabant, freti rei veritate & bonitate, conſtantiâ, ut ſe victoriam reportaturos, certo confiderent; quod & hic indicat author noſter, & Paracelſus vaticinans de venturo Artiſta Elia præſagiebat fore. Et certe mihi quantum profecerint Chymici hiſce temporibus attentius conſideranti, ſeſe aperit quaſi aurora iſtius diei, dum video tot radios venturi ſolis.

medicamentum interſit , & prorſus ignorant , quomodo venenum præparandum ſit, ut in medicamentum ſalutare tranſeat, & loco malignitatis ſuæ meliorem naturam induat. Contra hos ego primus exclamo, & proteſtor ; hos inquam, qui præparationis ignari , hominibus venena porrigunt , etenim mercurius , auripigmentum , antimonium , & alia his ſimilia in ſubſtantia ſua venena ſunt , & niſi ritè præparentur, venena manent.

Venenum ritè præparatum, venenum pellit. Attamen poſt legitimam præparationem omnis venenoſitas infringitur , exſtinguitur, & expellitur; ita ut nihil ex iis, niſi medicamentum ſuperſit, quod omnibus venenis internis , etiam altiſſimè radicatis , reſiſtit, eaque funditus evellit : venenum enim eo modo præparatum , ut jam ipſum nocere ne-

nequeat, reſiſtit omni veneno, quod nondum præparatum invenit, idque ipſum adeo præparat & ſubigit, ut venenatam ſuam naturam juxta ſecum exuere compellat.

Hîc jam ingens inter doctos certamen excitavero; dubitabunt enim, ſcio, quid hæc mea verba ſignificent, an fieri poſſit, id quod affirmo, & ſcribo, an non: & in diverſas abibitur ſententias. Erunt, qui exiſtimabunt fieri nullâ ratione poſſe, ut iis rebus, de quibus agimus, ſua venenoſitas omnino poſſit auferri; nec miror, in ea illos manere ſententia, cum doctrina ſimilium præparationum illis prorſus ignota ſit, nec minimam cogitationem habeant, quæ ducat ad profundorum iſtorum myſteriorum ſcientiam; minor tamen eorum pars fateri mihi cogetur, fieri poſſe, ut

ut vile quid in aliud melius transmutetur.

Vos enim, vos ipſi Doctores mei fateri debetis, propoſitum vobis eſſe id mali, unde morbus originem ducit, in meliorem ſtatum reducere. Agitedum ergo, nonne ſimul concedetis malum, ſi quod inſit iis rebus, unde medicina fiet, in melius poſſe converti, ut opus ſuum tanto melius, validius, utiliusque ſine ullo inſigni periculo perficiat? Sed cum paucis admodum notus adhuc ſit, vel experientiâ compertus modus, quo in hiſce præparationibus procedere oportet, minima eorum pars ſibi conſtabit, & pugnabit pro ſententia, quam hic affirmo, & publicè profiteor: auferentur enim plerique majore turbâ clamantium, venenum, venenum! quas voces dum audio, recordor equi-

equidem clamorum iſtorum feralium, quibus Judæi mundi Servatorem ac Redemptorem ad crucis ſupplicium depoſcebant, ingeminantes crucifige, crucifige eum, quo, ut ſummum, præſentiſſimum, pernicioſiſſimum, & maledictum venenum proclamabatur, cum eſſet nobiliſſima, ſumma, glorioſiſſima ſimul, & utiliſſima animarum noſtrarum medicina, quæ nos à morte peccatorum, diabolo, inferno, & omnibus infortuniis erat liberatura. Quod licet ſuperciliofi iſti Phariſæi, & legis periti, nec volebant, nec poterant intelligere, nihilo tamen minus, & erat tum, & erit verum usque ad finem mundi, & poſt eum ad omnem æternitatem; nec diabolus, nec mors, nec ipſæ portæ inferorum, nec ulla quantumvis vel potens; vel per-

perverſa creatura quicquam unquam efficere poterit, quo veritas hæc evertatur.

Ita ſpero, imo nullus dubito, licèt omnes omnia moliantur, clamentque ſimul tam vagabundi & circumforanei Medicaſtri, quàm in civitatibus deſidentes Medici, & quotquot Medicinæ aliquam partem profitentur Magiſtri, quin omnium iſtorum imperitorum ingratiis (veros enim & ſemper diſcere paratos Medicos, hic intactos eſſe volo) antimonium triumphabit, & vi virtuteque ſuâ, poſt juſtam præparationem acquiſitâ, omnes inimicos ſuos vincet, & conculcabit; contra verò imperiti & falſi judices, & importuni ac pertinaces antimonii condemnatores, quia veritatem non agnoſcunt, unà cum ſuperbis & ſanguinariis Judæis peri-

bunt,

bunt, & in abyſſum demergentur. Quam ridiculi mihi videantur iſti magnifici, ſibique ſolis ſapientes Doctores, qui Imperatores, Reges, Principes cæterosque magnates deterrent, & ſerio admonent, ne tales medicinas, vel extremis labiis áttingant, quod ſint noxiæ, venenatæ, & undequaque periculoſæ, hîc non indicabo, cùm videam eos tantummodo ex opinione ſua judicare, nec penſi habere obſervationes ullas aliarum rerum, quarum illi notitiam ſuâ ſibi obſervatione non antea acquiſiverint, ac proinde aliud aut aliter judicare nequeunt. His ergo ego denuntio, quod ſi quis ſit, qui tam potens venenum aſſumpſerit, ut inde ſequutura videatur mors præſentiſſima (ſiquidem homo iſte curæ meæ omnino permittatur) me illi præbiturum

rum

rum antidotum, à me præparatum, quod continuò veneno iſti reſiſtet, idque quamprimum è corpore depellet.

Parum autem mea refert, an tu Domine Doctor, qui rem hanc neque noviſti, neque unquam mentem tuam, ut noſceres, applicuiſti, eam parvi facias, eamque vel ridiculam, vel omnino falſam reputes, ſufficit mihi quod (Deo ſit, ſi qua inde laus) id probare, & defendere poſſim; ipſe enim expertus ſum, ipſe confeci, ipſe præparavi, ipſe præſcripſi medicinam iſtam, nec deeſt multorum copia teſtium, id ſuo aſſenſu & ſigillo confirmantium.

Et ſi quando contendendum mihi foret in ſchola cum Doctore iſtiusmodi, qui medicinas ipſe ſuas non novit præparare, ſed id negotii alteri committit, certus ſum mihi primùm

præ

præ illo locum aſſignandum; quid enim? ignorat ille bonus, quas medicinas ægris præſcribit; albusne ſit color earum, an ater, ruber, flavus, griſius, an cæruleus, eum omnino latet, neque magis an ſiccum ſit, an calidum, frigidum, an humidum medicamentum, quod exhibet, eſt miſero notum; hoc tantum novit, ſe id in libris inveniſſe, indeque diuturni temporis præſcriptione poſſeſſionem, vel quaſi poſſeſſionem prætendit; nullam autem ulteriorem requirit informationem.

Exclamare hîc iterum liceat, bone Deus, quid hoc eſt rei! quid hominibus his bonæ mentis eſt! quam curam gerunt ægrorum ſuorum! væ, væ illis! in die judicii invenient fructum ignorantiæ, & temeritatis ſuæ; tunc videbunt in quem tran-

transfixerint, dum proximum neglexerunt, pecuniam aucupantur, & nihil præterea: ubi, ſi profeſſio ſua illis eſſet cordi, noctes dieſque impenderent, quo doctiores in arte ſua evaderent, unde ægris certior cum eorum æſtimatione ſalus, & ipſis gloria major contingeret. Sed cùm labor eis ſit gravis, rem fortunæ mandant, ſecuri honoris, ac famæ ſuæ contenti, rabularum inſtar ſe garrulitate quadam defendere, nihil de conſcientia, nihil de rei veritate ſolliciti; carbones neſcio quid peregrinum, & exoticum iis videntur, ideo parcunt nummis, quos iis impenderent, tanquam ſi melius eos eſſent collocaturi. Vulcanus ille ſcilicet medicamentorum præparator non invenitur apud eos, furni namque eorum apud Apothecarium ſunt, ad quos

quos nunquam vel raro accedunt: chartula nimirum, cui ſolemne illud *Recipe* inſcriptum eſt, iis utramque facit paginam, quam recipiens mediaſtinus neſcio quis apothecarii famulus ex mortario ſuo omnem medicinam, omnem ægri ſanitatem magno ſtrepitu extundit.

Muta mi Deus, muta hæc tempora,& fac finem hujus arrogantis ſuperbiæ;arbores illas everte, ne in cælum uſque excreſcant, ſubverte gigantes illos, ne montes omnes accumulent, & defende eos, qui ſerio rem agentes, tibi fideliter ſerviunt, ut adverſus hosce perſecutores ſuos poſſint conſiſtere.

Ego certè omnes iisdem votis in monaſterio noſtro mecum obſtrictos ſerio admonebo, ut mecum diurnas nocturnasque

Deo adhibeant preces, ut hos inimicos veræ Medicinæ ita illuminet, ut errorem ſuum execrentur, & gloriam Dei, potentiamque creaturis inditam agnoſcant, & latentem in iis claritatem per præparationem, & anatomiam quaſi auribus percipiant ſibi loquentem, quæ aliàs externis circumdata & circumtecta impuritatibus, in profundo latitat, nec unquam in lucem progreditur. Confido autem Creatorem rerum omnium, tam earum, quæ ſub ſenſum cadunt, quàm quæ remotæ ſunt à ſenſibus, benignè preces noſtras exauditurum: quod ſi minus me, fratribusque meis ſuperſtitibus contingat, poterit tamen ubi nos fatis conceſſerimus, ſequi ea rerum hominumque converſio (Deus his votis aſpiret) ut denſum & obſcurum illud velum tollatur ab ocu-

oculis inimicorum, & ipſi per veram & infallibilem illuminationem claram aſſequantur viſionem, ut drachmam inveniant deperditam; quod faxit gratiâ & miſericordiâ ſuâ æternus ille rerum temporumque Moderator Deus.

Æquum autem eſt, ut ego, qui diſcurſum quendam numeris ſuis abſolutum de antimonio in lucem edere conſtitui, * de

* Poëtæ non raro collocant in medio poëmatis ſui hiſtoriæ, aut fabulæ principium, ut ſuſtentatione perpetuâ finem ſuum, qui eſt oblectare legentes, facilius conſequantur: Chymici alium ob finem eodem utuntur medio. Cùm enim propoſitum ſit illis ita docere lectores, ut ab iis ſolis intelligantur, qui ardenti ſcientiæ deſiderio totos ſe ſtudio iſti devoverunt, non ſervant illum, qui à principio per media ad finem procedit, ordinem. Ea propter author noſter jam demum agit de nomine antimonii, unde alius quilibet ordini Scholaſtico addictus, ſumpſiſſet exordium: mox

de nomine ipſo exordiar. Arabes, quibus jam olim metallum hoc innotuit, illud linguâ ſua *aſinat* vocaverunt; Chaldæi vero appellavêre *ſtibium*; apud Latinos hodieque in uſu eſt nomen *antimonii*, quo illud primum indigitaverunt: at Germani noſtri linguâ ſuâ id ei dederunt nominis, quod naturæ ejus quandam proprietatem videtur exprimere; cùm enim conſtare videatur materiâ quadam ſtriatâ, atque ex eo facilè confici poſſit vitrum præditum variis coloribus, qui ex illo educuntur, illud *ſpiesglas* vocaverunt, quaſi vitrum ſtriatum dicerent. Ex qua nominis va-

Variæ Antimonii nomina.

mox autem ab hoc etiam diſcurſu abſtractus, ſatisfacit objectioni antea factæ per interrogationem: an poſſit antimonio omne ſuum auferri venenum, quod utilibus, & plùs quàm pr[illegible]ſe ferunt, ſignificantibus oſtendit exemplis.

varietate id in primis judicio prudentiore colligendum eſt, antimonium ab Arabibus, Chaldæis, Latinis, noſtrisque Germanis cognitum, & magni æſtimatum, & virtutem utilitatemque ejus obſervatam, & in uſum reductam fuiſſe; poſtea verò, orientibus variarum opinionum hæreſibus, uſum defloruiſſe, virtutemque ac gloriam ejus obſcuratam primo, deinde prorſus extinctam concidiſſe; quæ res nulla ratione in dubium vocanda eſt; nihil enim magis proclive eſt, quàm ut veritas oppreſſione inimicorum damnum & naufragium patiatur. Quis enim neſcit malitiam diaboli, cui à Deo propter noſtra delicta, & cæcitatem ſæpè multum permittitur: ille nimirum eſt hoſtis generis humani perpetuus, qui omnes vires ſuas impendit, omnes do-

los adhibet, nihilque, quod in ſe eſt, omittit, ut utilitas veræ Medicinæ ignoretur, & uſus exterminetur; ſatis gnarus eo ipſo Dei poteſtatem & gloriam obſcurari, & illa Euchariſtica hominum ſacrificia impediri, quibus Deo propterea gratias agunt, quod bonitatis ſuæ quaſi radios creaturis indiderit, unde illi ſalutem per naturale auxilium conſequantur: verùm enim vero cùm nihil ad rem faciat de nomine quæſtio, hac diſputatione ſuperſedebimus: omnis enim laus antimonii in præparatione ejus conſiſtit, quæ fit ad perficiendas virtutes ei à natura per naturæ Authorem infuſas; de hac ergo mihi erit ſermo, hanc pertractando, & virtutem ejus notam, & nomen meum immortale facere conabor.

Antea tamen quàm virtutem anti-

antimonii declarare aggrediar, cum ſuperius faſſus ſim, id merum eſſe venenum, ſciendum & diligenter notandum eſt, venenum poſſe venenum ad ſe trahere, utpote rem ſibi ſimilem multo citius, multoque magis, quàm rem quamlibet alterius naturæ. *Poſſe venenum veneno expelli variis experientiis probatur.*

Advertat autem lector meus, & tanquam rem notatu dignam obſervet, verum unicornu, quod nullâ fallaciâ ſophiſticatum eſt, omne venenum à ſe repellere; nec poſſe quicquam ejus aſſumere, vel ad ſe trahere, id quod hac patet experientiâ. Ponatur aranea viva in medio circuli ex unicornu confecti, hæc circulo exire, & unicornu pertranſire non poterit; fugit enim id quod veneno adverſatur. At ſi ex venenata materia circulus fuiſſet confectus, non dubitaſſet ara- *Unicornu pellit venenum.*

nea exire, ipſumque venenum ſibi ſimile pertranſire.

Et attrahit ſibi ſimile.

Nota deinde hoc experimenti genus, excavetur nummus argenteus, isque aquæ imponatur, ita ut navis inſtar ſuper eam fluitet, tum particulam veri unicornu ita teneas, ut non tangat quidem, ſed quàm proximè ab eo abſit, unicornu illud ſpirituali ſuâ virtute nummum à ſe depellet, ut fugiat, non ſecus atque anas, quæ per aquam natitans, fugit, dum inſidias aucupis, glandem ſibi plumbeam intentantis, animadvertit.

Contra verò natura mirum in modum amat & ſequitur, quod ſibi eſt ſimile; ut patet hoc exemplo. Impone aquæ partem panis puri & ſynceri, in ſcutella aquâ repletâ, ita ut panis innatet aquæ, admove tum ſyncerum unicornu pani, ſic

ſic tamen, ut eum non tangat, ſi jam unicornu pedetentim moveas, ſequetur particula illa panis. Adeo ſimilia amat, adeo diſſimilia odit natura, ut hæc fugiat, illa ſequatur. Conſiderent ergo Doctores noſtri, quod venenum magneticâ quadam ratione venenum adtrahat, & ea, quæ veneni ſunt expertia, ſimili modo purâ & venenatâ qualitate carentia ſibi adſumant.

Poteſt itaque venenum duobus modis auferri: primò per contrarium, quod veneno repugnat; ut jam de unicornu eſt relatum; ſecundò per ſimile, dum venenum magneticâ quadam vi ad ſe trahit. Debet autem venenum, quod veneno ſibi ſimili medebitur, ita antea præparari, ut venenum ejus in medicamentum tranſierit, & vi ſuâ attractivâ poſſit alte-

rum ſibi aſſumere, & ſecum expellere.

Exemplum ſmegmatis. Cujus rei clariſſimum datur in ſapone vel ſmegmate exemplum. Eſt illud ex oleo, aliisque pinguibus ingredientibus materiis compoſitum, quæ lino inficiendo, quàm purgando aptiores videntur, & re verâ ſunt; ſed quia bullitione ſmegmatis inter coquendum, ope ſalis præcipuè, ſeparatio quædam, & præparatio facta eſt, ſmegma redditum eſt aptiſſimum, ut ex lino, aliisque rebus omnem pinguedinem & ſordes ad ſe trahat, & eluat: ita profectò poteſt venenum certo quodam modo per antecedentem præparationem accommodari, ut jam non venenum, ſed medicamentum ſit, venenumque aliud ad ſe trahat, ejiciat, & hominem priſtinæ reſtituat puritati & ſanitati.

Quan-

Quandoquidem jam eò ſermo nos deduxit, ut vero Medicinæ ſtudioſo, hactenus tamen ejus ignaro, eousque naturam aperire inceperimus, ut quid in ea bonum, aut malum, quid venenum, quid innoxium ſit, cognoſcat, id quod à Doctoribus propter ſupinam eorum negligentiam nondum inventum eſt, atque ut veritas ejus demonſtretur, pariter & confirmetur, non pigebit experimentalia aliquot exempla proponere, quæ veritatem in lucem producant, & falſa aliorum dogmata refutent.

Imponatur ovum, quod hyemali frigore congelatum eſt, aquæ vehementer frigidæ, ibique linquatur juſto temporis intervallo, glacies extrinſecus ad ovi putamen adhæreſcet, frigus autem ex ovo extrahetur, illudque priſtino ſuo vigori, *Frigus frigore pellitur ex ovo.*

 gori,

gori & integritati reſtituetur.

Rurſum, ſi cui membrum aliquod torpeat frigore, non ſit negligens ſui, ſed aquam nivalem frigidam circumponat, ita frigus frigus attrahit, & membrum reſtituitur.

Contra vero, ſi quis membrum habeat inflammatum, circumponat illi materiam calidam, unde inflammatio orta eſt. Exempli gratiâ ſpiritum vini, qui merus eſt ignis, vel quintam eſſentiam ſulphuris, & re ipſa comperiet, calorem à calore attrahi, magneticâ quadam ratione, eumque gaudere ſuo ſimili, & dare membro inflammato non ſolùm pœnæ caloriſque levationem, ſed vires omnino priſtinas.

Sperma ranarum ſanat morſum viperæ.

Ne autem hoc propoſitum non ſit ab omni parte exemplis confirmatum, addo & illud mantiſſæ loco. Cape ſperma rana-

ranarum, quod circa menſem Martium invenitur, illudque aſſeri impoſitum exſicca ad calorem ſolis, exſiccatum contunde in pulverem, eumque inſperge vulneri à venenatis viperis aut ſerpentibus inflicto, & facta erit ejusmodi in vulnere præparatio, ut deinde aliis adhibitis medicamentis vulnus poſſit perſanari. Vel aliter, idem ſperma ranarum ſæpius linteo lineo illinatur, ac identidem exſiccetur, linteum deinde in particulas conciſum imponatur vulneri, idem præſtat, quod jam dictus pulviſculus.

Quò autem veritatis hujus fundus tibi declaretur apertius: ſume tibi bufonem venenatum ad ſolem exſiccatum, & include ollæ undique clauſæ, atque urendo in cinerem redige, deinde exemptum fricando *Pulvis bufonis venenum extrahit.*

comminue, vulneri à veneno exorto impone, venenum aliud venenum attrahet, ſibique adjunget. Quamobrem quæſo? hac combuſtione, quæ eſt calcinatio bufonis, vis interior fit manifeſta, & efficax ad operandum, ut ſimile ſimile, & nominatim venenum venenum ad ſe poſſit attrahere. Firmiter ergo tibi perſuade hanc infallibilem, immutabilemque veritatem, quam tibi jam, & aliis in exemplum propoſui. Si quis autem peſte correptus ſit, etiam hoc diligenter obſervet, inveniet enim veritatem eorum, quæ jam dixi; ſolum aſtrum ſolis, & ſpiritus mercurii tempore peſtis adhibita, multa conſervant: ſpiritus enim mercurii etiam ſibi ſimilia ad ſe trahit, & in ſe habet medicamentum, & vim attractivam omnium morborum venenatorum.

Ve-

Verumtamen cùm aſtrum ſolis, ex quo tanquam ex operativo & omnia vivificante ſole cuncta in genere oriuntur univerſaliter, antecellat omnibus, ego permittam ſupra omnia operantem naturam agere in potentia auri, id eſt, in aſtro ſuo, unde & ipſum, & cuncta metalla, mineraliaque in principio primam nativitatem, & propagationem generationis acceperunt. De quo pluribus agi poterit, cùm aſtrum ſolis tibi manifeſtabo, conſcientiæque tuæ religioſiſſimè commendabo. *Aſtrum ſolis omni medicina excellit.*

Eadem etiam ratione agendum eſt cum antimonio, quod easdem cum auro corporali habet operationes, de aſtro tamen ejus jam non loquor. Scio enim me, inquit antimonium, oportere coram eo pavere, timere, & tremere, quamvis in mul-

multis Medicinæ rebus capitabilibus longè multumque illud excellam; attamen univerſaliter efficere nihil poſſum eorum, quæ aſtrum ſolis, munitum cæleſti veritatis teſtimonio, efficere poteſt. Mitto aſtrum mercurii, quandoquidem ipſummet ego ex eodem cum illo productum ſum; ſed quantum ad cæleſtem vim penetrativam operandi, aſtro ſolis cedere debeo primum dominii locum.

Scripta mea, & libri ſe invicem ſequuntur per experientiam, quemadmodum metallorum aliud (quantum ad virtutem) ex alio obſervari, & æſtimari, & igne probari debet, cujus valoris ſit. Ita mea hæc ſive dicta, ſive ſcripta, ſive medicamenta, ad unum ſcopum, & finem in ſcholas invehi debent, ubi divitiæ ſeu

ſeu Plutus locum ſibi quaſi hæreditarium obtineret, & honorem omnem loci iſtius auferret. Quod vulcano ſoli convenit, ut jactet ſe magiſtrum in ſuo elemento ignis: quod in exemplum, & veram, manifeſtamque probationem hac ratione oſtendi poteſt. Cum chalybs duriſſimus ſilice duro ſolidoque percutitur, ignis ignem excitat commotione vehementi, & accenſione eliciente occultum ſulphur, ſive ignis occultus manifeſtatur commotione iſtâ vehementi, & per aërem accenditur, ita ut verè & efficaciter ardeat; ſal manet in cinere, & mercurius inde ſe proripit unà cum ſulphure ardente. * *Vulcanus eſt judex omnium*

Ita

* Qui ſimpliciſſimam hanc de chalybe & ſilice legis comparationem, laxa fræna tuæ admirationi, & obſtupeſcens te ipſum inter-

Ita & hîc intellige antimonium modo quodam ſic apprehendi debere, ut mercurius à ſulphure ejus & ſale, naturali modo ſeparetur. Jam quemadmodum ignis, qui abſconditus deliteſcit in materia, niſi manifeſtus fiat, & demonſtrari poſſit, nihil utile, nihil manibus, ut ſic dicam, tangibile, nihil magnum efficere poteſt: ita medicina nihil præclari efficiet, niſi antea à craſſo ſeparata, rectificata, itáque exonerata,

rata,

terroga, poſſetne ratio aut modus inveniri, quo ex lapide hoc & ferro frigido eliceretur ſubſtantia, cujus granum unicum, quid granum? cujus pars centeſima grani poſſet rudis item materiæ ingentem maſſam exiguo tempore convertere in rerum omnium ſplendidiſſimum, pretioſiſſimum, & humano generi utiliſſimum ignem? fieri poteſt, & fit quotidie, dum fixum fit volatile, & rurſus volatile, fixum. Qui habet intellectum, intelligat; & deſinat diffidere admirabilis chymiæ viribus.

rata, clarificata, in lucem producta, & præparata ſit, ut pateat omnibus ſeparationem puri ab impuro peractam, & montanum omne ſive terreſtre ſegregatum eſſe à puro metallo, tunc meſſis optata exſpectanda eſt; ut ſic tandem cognoſcatur, nihil fieri poſſe priusquam ignis certâ ratione ad operandum apertus & ſolutus eſt.

Ut brevibus ergo multa comprehendam, dico hanc eſſe antimonii conditionem. Quidquid occultum & abſconditum eſt à notitia vulgari, id artis gaudet nomine & honore, quamdiu nempe latet; verùm ſimul atque abſconditum illud factum eſt manifeſtum, ars finem habet, & jam tranſiit in opus mechanicum; quod non ſemel in aliis libris meis indicavi.

Quemadmodum apis mel ex-
ſugit

Ex melle poteſt fieri corroſivum peſſimum. ſugit ex floribus ea arte, quam omnipotens ei indidit, in quo vis, ſuccus, & vis roborativa latet, ex quibus medicina omnium oculis conſpicua conficitur. Jam vero ex dulci illo, ſuaviſſimique ſaporis melle corroſivum peſſimum, atque præſens venenum præparari poteſt; quod fortè nemo credidit, niſi qui experientiâ didicit; nemo certè, niſi diligentiſſimus obſervator, animadvertit. Hinc tamen mel contemnendum non eſt, nec dicendum id, quantum ad gratiſſimam ſuam dulcedinem, corruptelam eſſe medicinæ, quia corroſivum ex eo fit; ſed dicendum eſt, id provenire ex imperitia Medici, qui non novit debita ratione præparare. Hîc jam habeo quod ad liberationem ab ultimo judicio imperitum doceam Medicum.

Mel

Mel enim præparatur ex ſuperfluitatibus brutorum animalium, unde agris, campisque pinguedo ſuppeditatur, in iis proveniunt variorum generum flores, herbæ, frutices, ex quibus apes exſugunt nobiliſſimum quintæ eſſentiæ; per hoc fit alteratio & generatio alterius in alterum, in alimentum ſcilicet alterius formæ & ſaporis, quod prioribus nulla ratione aſſimulatur, & mel dicitur. Ex eo melle paratur homini amœnus, opportunus, gratiſſimus, multasque ad res utiliſſimus cibus. Ex eodem parari poteſt venenum hominibus pecoribusque, quàm maximè noxium.

Ideo tu naturæ perſcrutator, cujuscunque tandem ætatis, ſexus, fortunæ, vel eruditionis, ſequere me, & naturam; ego te veritatem ſine ulla falſitatis

tatis mixtura, ex imo erutam rei fundo erudiam; ego te, quis rectè, quis perperam procedat, intelligere faciam; ego te bonum à malo, ſummum ab imo ſeparare docebo. Poteſt etenim ex antimonio, ſi prius venenum ejus commutetur in remedium, medicina confici, quæ omnes morbos radicitus eruat, atque inſtar ignis penetret, præparet, & coquendo conſumat.

Lapis ignis Primum ergo præparandum eſt antimonium in verum lapidem, qui quinta illius eſt eſſentia, quia in operatione ſua igni omnino eſt ſimilis, quamprimum ad coagulationem ſuam redacta eſt, à me *lapis ignis* nominabitur: cùm autem hic lapis ignis ritè præparatus eſt, prout in fine hujus tractatus ulterius ſcribam, vis medicinalis ejus omnes noxios humores con-

conſumit, purificat ſanguinem in ſummo gradu, & omnia præſtat, quæ ab auro potabili efficiuntur.

Ideo rogo te, mi inexperte Doctor, qui præparationem meam didiciſti, nec uſum percepiſti, ne me judices ex ſuſpicione falſa, & imperitis tuis cogitationibus, ſed ipſam rem aggrediaris, & diſcas quomodo præparatio antimonii inſtitui, quomodo ulterius cum eo procedi debeat, quomodo venenum repellatur, ſeparetur, & in locum ejus medicina ſalutaris reponatur, atque exaltetur.

* Cum hæc, inquam, perfeceris, tunc demum de differentia judicare poteris, & ea intelli-

* Effervеſcit iterum Baſilius in Pſeudomedicos; ſed tu perlege, poſt fermentationem hanc utilem dabit doctrinam, quam mox in aqua forti, & ſpiritu vini reperies.

telliges, quæ prius à cognitione tua tam longe fuerant remota.

O vos miſeri & miſerandi medicaſtri, qui fuco deliniti, Traſonium neſcio quid ſpiratis, & per montes fundamento carentes inceditis, ac per nubes cogitationibus veſtris ambulatis, ignari ubi tandem ad quieſcendum pedem figetis: vos, inquam, admoneo, videte quid in extremo judicii Filio Dei reſpondebitis; quærite, & ubi quæſiveritis ad uſum convertimini, & ſic officio veſtro functi, cætera Deo permittite, qui ſucceſſum dabit, & nunquam vos auxilio ſuo deſtituet. Vos autem infames, ſtultis bacchantibus inſaniores, qui nec diſcere, nec manus carbonibus conſpurcare vultis, nolite judicare, ne judicium provocetis in vos pronuntiandum,

dum, quod ſeri nepotes libro inſcribant indelebili.

Omni Medico ante omnia curandum eſt, ne dum ultro citroque diſcurrit, ut ſanitatem deperditam reſtituat, contrariam naturæ curationem inſtituat, vel à recta intentione declinet. Cùm ſpiritus vini aquæ forti affunditur, fit vehemens ebullitio, neque duæ hæ naturæ facilè ſe invicem patiuntur; ſed qui eas per diſtillationem conjungere, & unire noverit ſecundùm uſum verum Philoſophorum, multis in rebus poteſt iis uti in bonum. Eodem modo oleum ſeu liquor tartari, & acetum ex generoſo vino confectum inter ſe comparantur: oderunt enim, & non minus, quàm ignis aquam, alter alterum fugit, quamvis ex eadem materia prodierint. Ideo Medico id in primis curan-

dum, ut ab ægro circumſtanſtantias omnes accuratè intelligat, intellectas conſideret, ut inter curandum media illa adhibeat, quæ tollendo morbo apta ſunt, ne ex medicina nocumentum proveniat. Exempli gratiâ, dum ferrum aquâ forti ſolvitur, ſi ſubito oleum tartari affundas, non facilè vitrum ſervabis integrum; contrariæ enim naturæ, non ſecus ac pulvis pyrius, ignem edunt, qui vitrum disrumpit. De his omnibus nihil quicquam noverunt togati noſtri Doctores, ideoque ignorantiam ſuam ſolo ſilentio defendere poſſunt. Vos ergo, vos iterum alloquor, Medici titulares, qui ſcedulas longas receptuum conſcribitis: vos Apothecarii, qui decoctionibus veſtris ollas impletis, non minores iis, quibus in aulis Principum cibi ad aliquot centenos

tenos homines alendos percoquuntur; vos inquam, qui hactenus cæci fuiſtis, ſinite, ut oculis infundatur collyrium, & lumina balſamo perungantur, ut decidat ab iis pellis illa denſiſſima cæcitatis, & perſpiciatis, tanquam in ſpeculo clariſſimo, veritatem. Deus concedat vobis gratiam, ut mirabilia ejus opera cognoſcatis, & radicetur in vobis charitas proximi, ut inquiratis veram medicinam, quam Rector cælorum ſupernè manu ſua omnipotente, & ineffabili ac æternâ ſuâ ſapientiâ indidit, impreſſit, & communicavit nobilibus creaturis ſuis in bonum generis humani, unde petat auxilium in ſumma neceſſitate ſua, & conſilium in morbis ſuis ad ſanitatem. Quid tu vermis terræ miſerabilis, & eſca vermium, quid reſpicis ubique

corticem, & negligis nucleum, immemor Creatoris tui, qui te formavit ſecundùm imaginem ſuam; quin gratias ei agis, quin ſtudio diligenti opera ejus, naturam ipſam ſuperantia, indagas? revertere, & in te ipſum convertere, ibi imaginem ingratitudinis tuæ intuere, ut pudeat te coram ipſo, & hujus nominatim pudeat, quod non inveſtigaveris ea, quæ in bonum mortalium Deus opt. max. infudit creaturis ſuis, ex quibus potuiſſes ei offerre acceptabile ſacrificium laudis & gratitudinis.

Sed finem hujus ſermonis faciam, ne lachrymis, quibus affatim ebullientibus ex oculis vixdum reſiſto, commaculem hanc ipſam ſcripturam meam, & dum mundi cæcitatem deploro, lituris inducam hanc lamentationem, quam volo eſſe no-

notam omnibus. Homo ego ſum religioſus, Ordini Sacroſanćto incorporatus, in quo perſeverabo, quamdiu placuerit Deo Omnipotenti hoc miſerabile corpus ſpiritu vitali animare; ideoque non alia, neque aliter ſcribendum mihi eſt, quàm ſtatui iſti convenit. At ſi judicis ſæcularis fungerer officio, exaltarem vocem meam, & inflarem tubam clangore canoro, ſi fortè audirent ſurdaſtri illi, qui hactenus veritatem nolunt agnoſcere, ſed eam ſine cauſa, falſò, & mendaciter ex ignorantia perſequuntur, calumniantur, contemnunt, vituperant, & prorſus meditantur opprimere.

Tu autem Domine Deus, qui in altis habitas, qui diceris, & verè es Deus Sabaoth, qui reſidens in ſupremo throno majeſtatis, regis cælum & ter-

ram, quæ creaſti, qui ſtellas conſervas, & ordinas curſum firmamenti in motu ſuo ſecundùm mandatum tuum, cui obediunt elementa, coram quo tremunt creaturæ omnes, quæ in terra, quæ in cælo reperiuntur, & ſpiritus infernales ineffabili pavore expalleſcunt, deſpice, quæſo, tandem in ludum hunc mundi ingratiſſimi, & doce eum internè cognoſcere illa, quæ filiis hominum exterius viſibiliter propoſuiſti, ut lauderis in throno tuo, in veritate tua cognoſcaris, & in immenſa tua majeſtate adoreris. Quantum ad me, ego homo miſer, & indignus pro magnis & infinitis donis & beneficiis tam ſanitatis, quàm divitiarum tibi gratias ago, & laudo majeſtatem tuam in ſæcula. Plura ego mi Pater & Domine in hoc mundo cadu-

duco nec poſſum, nec valeo.

Ut igitur de antimonio ſcribamus, & principium ſumamus à fundo, unde antimonium imperium, triumphum, & gloriam acquirit, per quem exaltatur ad perfectam operationem, ante omnia prodemus certam originem radicis ejus. Quomodo in terra gignatur, quarum ſtellarum dominio ſubjectum ſit, & quænam elementa id percoxerint, quænam ad maturitatem perduxerint. Antimonium igitur non eſt aliud, quàm fumus, vel (ut aliter interpreter) vapor mineralis, qui à ſyderibus ſupernè factus, & poſtea per elementa ad formalem coagulationem & maturitatem deductus & percoctus eſt. Notandum autem antimonium ex eodem aſtro ſuam eſſentiam, virtutem, vim, operationem, qualitatem acquiſiviſſe à prin- *Orig. antimonii.* *Antimonium, & mercurius ex eadem origine oriuntur.*

cipio ex radice & eſſentia eadem, unde mercurius vulgaris productus eſt, attamen duriore coagulatione, ita ut perductum ſit ad eſſentiam duriorem, quæ etiamnum deſideratur in mercurio vulgi vivo, ſeu mercurio currenti; cujus ratio eſt, quod pluſculum ſubſtantiæ ſalis ex tribus principiis aſſumpſerit; licèt enim è tribus principiis de ſale habeat minimum, plus tamen aſſumpſit eſſentiæ ſalis, quàm mercurius vulgaris, unde illi contigit ejusmodi coagulatio: à ſale enim durities in omni re, id quod vulgari mercurio abeſt: habet enim ſalis admodum parum, ſed inditus ei eſt ſpiritus quidam calidior ſulphuris modo ſpirituali, ideo ſemper fluit, nec poteſt ad coagulationem perduci, niſi accipiat appoſitionem aliorum ſpirituum metalli-

tallicorum, qui matri ſaturni maximè, & maximis pollentes viribus ſunt infuſi, ſine eo autem figi non poteſt, niſi ab eo, qui habeat lapidem Philoſophorum, per quem poteſt ſua tria principia adducere ad concordantem æqualitatem, & tum acquirit ejusmodi corpus, quod fundi, diduci, malleari, liqueſcere, & fluere poteſt, ut alia metalla; aliàs mercurius eſt fluidus, eritque fluidus, donec ei hac ratione volatilitas ſua eripiatur.

Animalia & vegetabilia omnia debiliora ſunt, quàm ut figant mercurium.

Hinc animalia omnia, & omnia vegetabilia nimis imbecilla ſunt, ut mercurium figant in malleabilem ſubſtantiam, quod tam multi nequicquam conati fuerunt, eò quòd omnia iſta naturam non habent metallicam. Mercurius autem tam intus, quàm foris, nihil niſi merus ignis eſt, ideo nullo eſt

igne combuſtibilis, nullus ignis illum apprehendit, ut eum de eſſentia ſua deturbet, ſed fugit ſubito, & reſolvit ſe ſpiritualiter in oleum incombuſtibile; vel poſt fixationem ſuam ita manet invariabilis, ut nulli homini ſuppetant vires, quibus illum iterum conturbet. Atque hactenus quidquid ex auro fieri poteſt, id etiam ex eo per artem confici poteſt, cùm poſt coagulationem ſuam auro omnino ſit ſimilis, quia cum auro ex eadem radice, ex eadem ſtirpe, & ex uno eodemque productus eſt. At cùm propoſitum mihi jam non ſit de mercurio fuſius diſputare, ſed tantum ſimpliciter, attamen veraciter, ex veris principiis & certitudine ipſum fundamentum antimonii deſcribere, miſſum faciam mercurium, & ulteriorem de antimonio adferam

Mercurii & auri eadem radix.

ram declarationem : quicquid tamen de * mercurio per ſimilitudinem ad introductionem, & ulteriorem conſiderationem intelligendum propoſui, non fruſtra, vel de nihilo factum eſt; ſed ut principium antimonii clarius intelligatur, quod, ut antea oſtendi, unà cum ipſo quaſi mercurialiter originem ſuam accepit.

Obſerva ergo diligentiſſimè, ſæpè recogita, intellige, & intimis tuis cogitationibus infige, quod omnia tam mineralia, quàm metalla ſimul eodem tempore, & eodem modo, ex una eademque re principali nata *Omnia metalla & mineralia ex eadem radice.*

* Quod ita miſere torquet omnes hujus artis ſtudioſos: quid ſit ille *mercurius noſter*; quid materia lapidis, quæ ubique & omnibus in rebus reperitur, breviter & clarè hîc manifeſtatur. Ideo non fruſtra ſibi tuam conciliat attentionem orator Baſilius. Lux omnis, quæ à me huic adderetur claritati, tenebræ forent, ideo, ut ipſe monet, attende.

nata ſint, & progenita: atqui res iſta non eſt aliud, quàm merus vapor, qui ex elementari terra per aſtra ſuperiora, tanquam per ſyderalem diſtillationem macrocoſmi extrahitur, quæ ſyderalis calida infuſio ſupernè in inferiora aëreoſulphurea proprietate ita operatur, & agit, ut eis vis quædam & virtus ſpiritualiter & inviſibiliter implantetur, qui fumus ſe poſtea in terra in aquam quandam reſolvit, ex qua aqua minerali omnia deinde metalla generantur, & maturantur ad ſuam perfectionem, provenitque hoc vel illud metallum, vel ſaltem minerale, prout unum ex tribus principiis prædominium acquirit, utque habent multum, vel parum mercurii, ſulphuris, & ſalis, vel inæqualem mixturam ponderis eorundem, unde me-

metalla quædam fixa, quædam non fixa, id eſt, quædam conſtantia & ſtabilia, quædam volatilia & facilè mutabilia repeнriuntur, ut videre eſt in auro, argento, ære, ferro, ſtanno, & plumbo.

Præter metalla jam dicta, etiam generantur alia mineralia ex tribus principiis, ſecundùm communicationem, & participationem inæqualis ponderis eorundem. Ut ſunt vitriolum, antimonium & aliæ plures marchaſitæ, vel aliud electrum, & alia mineralia, quæ macrologiæ fugiendæ causâ, non recenſebimus.

Jam aurum in aſtro & principio ſuo imbutum fuit multò perfectiore ſulphure, & multò perfectiore mercurio, quàm cætera metalla & mineralia; ideoque vis ejus operativa multò potentior, multoque ef-

In aſtro ſolis omnium mineralium vires inſunt. ficacior eſt, quàm aſtra aliorum metallorum: imo, quæ in omnibus diſperſa ſunt, in ſolo aſtro ſolis omnia, multoque plura inveniuntur.

Id volo, cùm in maturatione ſua per ignem ulterius producitur, plus illud unum perfectionis continere, quàm omnia metalla & mineralia ſimul. Unum ſolum eſt minerale, de quo jam ſæpius mentionem feci, in quo ſulphur ſolis æquè forte & potens, imo potentius reperitur, & fortius, quàm in ipſo auro: quemadmodum etiam duo genera metallorum inveniuntur, in quibus hoc prædominium vehementer triumphat, de quibus jam ſcribendi nec facultas ſuppetit, nec voluntas: ſed intra eos, quos ipſe mihi circumdedi terminos agendi de eſſentia antimonii, me contineo,

de

de qua jam dicere inſtituo.

Antimonium ergo eſt minerale factum ex vapore terræ in aquam commutato, quę ſpiritualis ſyderea commutatio eſt verum aſtrum antimonii, quæ aqua per ſydera ex terra elementari, deinde per elementum ignis, qui in aëre reſidet extractum eſt, & per coagulationem formaliter in eſſentiam tactilem commutatum, in qua eſſentia tactili (unde nempe antimonium formaliter factum eſt) invenitur plurimum ſulphuris prædominantis, poſt hoc mercurius cenſetur, ſalis autem ex tribus eſt minimum; tantum tamen ſalis aſſumpſit, ut duram ſuam & immalleabilem formam inde conſecutum ſit. *Antimonii definitio.* *Aſtrum antimonii.*

Sicca & calida, vel potius ardens eſt præcipua ejus qualitas, de frigore & humiditate eſt in eo minimum, uti & in mer- *Qualitates antimonii.*

mercurio vulgari; quin etiam in auro corporali plus caloris, quàm frigoris ineſt.

Atque hæc ſufficiunt dicta de materia & tribus principiis fundamentalibus antimonii, quomodo per Archæum in elemento terræ perfectum ſit: verumtamen Philochymici non multum ſua referre putant hanc à me allatam rationem Philoſophicam, nec eos ſollicitos habet in quo centro aſtrum antimonii quieſcat, vel ex qua radice fluat; ſed magis optant diſcere utilitatem ejus & uſum; quâ ratione ſcilicet præparetur, & in ſtatum ſuum redigatur, ut poſſint virtutem, vimque unà cum operatione ejus cognoſcere, de quibus tam multa & ſcripta ſunt olim, & etiamnum hodie dicuntur, & decantantur ab omnibus omnium ſtatuum & conditio-

num

num hominibus : docti enim juxta & indocti exſpectant ſatisfieri huic deſiderio ſuo ardenti & inſatiabili, ideo nec ego volo lectorem multis discurſuum ambagibus circumducere, aut faſtidioſâ dilatione detinere; ſed ſimpliciter erudire omne, quod ego ſtudio & diligentiâ, quam ſæpè antimonio impendi, de eſſentia ejus perſcrutari potui; nec enim quisquam propter vitæ hujus brevitatem, omnia ejus arcana ſcire, aut inveſtigare poteſt. Nam in præparatione antimonii perpetuò miraculum aliud ex alio ſequitur; alius gradus gradum priorem excipit; alius color colori ſuccedit, & vis, virtus, operatio ſemper major alia poſt aliam ſe manifeſtat.

Antimonium non præparatum præſens venenum eſt.

Atque ut hinc exordiar, antimonium merum venenum eſt, nec de genere minorum veneno-

norum, ſed quo homines & beſtias poſſis perimere, adeo pervaſit vis nocendi totam mineralis hujus ſubſtantiam; hinc oritur communis illa omnium vociferatio; plebs enim, imperiti Doctores, & omnes ii, quibus fundus veræ Medicinæ incognitus eſt, pariter uno ore proclamant venenum, venenum! venenum, inquiunt, (ut & ipſe ſupra faſſus ſum) latet in antimonio: ideo nemini ſuademus, ut eo utatur; parit enim ſanitatis vitæque periculum: ideo Doctores, qui in aulis verſantur admonent Monarchas, & Principes, aliosque Magnates, ne utantur antimonio. Alii de ſchola elatâ voce monent, cavete vobis, ne quid cum antimonio habeatis in medicina commercii; merum enim venenum eſt: hos ſequuntur minorum oppidorum incolæ. Atque

hic

hic pervagatus clamor ita movit pleroſque mortalium, ut uſque ad hæc mea tempora antimonium male audiat, nec ullus medicinæ ejus confidat, quæ tam varia, tamque inexplicabilis in eo reperitur. Verè enim, & ſanctè affirmo, quàm verè Deus eſt creator omnium rerum viſibilium, quæ vel cælo vel terra continentur, omniumque creaturarum, quæ vel ad cognitionem noſtram venerunt, vel adhuc venturæ ſunt; quod nulla medicina major ſub cælo, & ſolis radiis unquam experientiâ duce monſtrabitur, in qua tantum columen ſanitatis, tam verè, tam affluenter reperietur, quantum in antimonio ineſſe certis & irrefragabilibus experimentis declarabitur.

Antimonium præparatum ſumma eſt medicina.

Audi fili orationem meam, & tu lector attende ad ſcripta

mea,

mea, & vos mundi ſapientes obſervate diligenter meam in experientia fundatam annuntiationem de antimonio: theoria enim mea ex natura oritur, & practica ſequitur ex certa experentia, quæ multifariam utilitatem oſtendit ſuam, & non ſine incredibili admiratione omnium eam infinitis modis prodit. At in principio aſſentior tibi, & fateor, ut antea in ſcriptis meis faſſus ſum, antimonium merum eſſe venenum, & ante præparationem nihil in ſe, aut apud ſe habere, quàm venenum, idque verum eſſe affirmo. Sed tu quicunque tandem es Doctoris, Magiſtri, Baccalaurei gradu inſignite, vel non inſignite, ſeu arte imbute, ſeu alio quodam privilegio promote, tu, inquam, qui tam inconſideratè ſine veritate, & tam arroganter vocife-

ciferaris, & mihi oggannis, auſculta pauliſper, & argumentationis tuæ neutiquam immemor, audi, quid ego in præſentiarum tibi dicam.

Antimonium venenum, ergo unuſquiſque caveat ſibi, ne eo utatur. Non; non ſequitur domine Doctor, Baccalauree, Magiſter non, inquam, ſequitur domine Doctor, quamvis rubro ſuperbias pileo. Theriaca fit ex periculoſiſſimo veneno viperæ, quæ θηρίον dicitur, unde & nomen accepit: ne ergo quisquam mortalium eâ utatur, eſt enim in illa venenum. Ecquid tibi hæc placet conſequentia? ecquid arridet hæc mea doctrina? audiſis, poſt præparationem nulla in antimonio reperitur venenoſitas, nam arte ſpagyricâ antimonium de veneno in medicinam convertatur oportet, prorſus ut

Antimonium non rejiciendum, quia venenum eſt.

ut de veneno viperæ dictum eſt, quod in theriacam convertitur, abſque præparatione autem nihil commodi ex eo, nihil auxilii in medicina conſequeris, ſed plurimum diſpendii & detrimenti.

Quicunque jam antimonii diſcipulus fieri deſiderat, ille poſt orationem, & ardentem Dei invocationem ad ſcholam vulcani ſe conferat, hic enim omnium arcanorum magiſter & revelator eſt: hic præceptor à ſapientibus mundi contemnitur, pro nihilo putatur, & irridetur, quia propter negligentiam, & malignitatem ſuam nihil quicquam ab eo didicerunt, & omnis revelatio propter ſocordiam eorum impeditur, nulla utique medicina, abſque vulcano unquam præparatur, dicant & occlament inſenſati illi, & inſani quicquid libuerit.

Vulcanus omnium arcanorum magiſter eſt.

Jam

Jam ad proceſſus, & præparationem antimonii perveniam, poſthac enim clamores iſtos hominum arrogantium, ſibique plaudentium ſus deque habebo: faciant illi, & in lucem producant quidquam, quod antimonium antecedat: præſertim cùm ex antimonio fieri poſſint medicinæ æquales iis, quæ auro & mercurio vulgari inſunt (aſtrum ſolis excipio) ex hoc enim aurum potabile adverſus lepram, ex hoc ſpiritus mercurii, ſummum illud remedium adverſus morbum Gallicum, ex hoc infinita alia præparari poſſunt. Licèt contemptores illi hoc minus capiant & penetrent, quid mirum? non didicerunt enim; nemo autem de re, quam non didicit, ſanum poteſt ferre judicium. Exemplo ſit illis animal iis in ſtupiditate non abſimile

mile aſinus, quem agaſo docere non poteſt, quomodo fiſtulam ſuam accommodabit, ut eâ commodos ad harmoniam edat ſonos: non didicit enim. Ita rectum judicium ferri nequit cum ſolido fundamento ab eo homine, qui antea ſtudia ſua eò non contulit, ut ex ſcriptis, quid ea in re æquum ſit, quid iniquum poſſit pervidere. Eodem modo in hac facultate quid cuique Doctorum attribuendum ſit, antea & ſcriptis, & ipſa aggreſſione òperis addiſcere oportet.

Quid ſit venenum, & unde originem ducat.

Antequam tamen ad proceſſus tranſeo, interpellabit me forte quis, & petet, quibus modis tam mineralia, quàm res aliæ venenoſitatem accipiant? quid ſit venenum? unde venenoſitas cujusque rei originem ducat? quomodo ea auferri, & tandem quomodo mi-

minerale ejusmodi ad ſanitatem poſt evacuationem veneni absque periculo ſecurè uſurpari poſſit? hiſce quæſtionibus ego breviter & clarè reſponſum volo. Veneni infuſionem ſub duplicem cadere conſiderationem, naturalem, & ſuper naturalem.

Prima ratio cur Deus ſummus aſtrorum Dominus, & cæli terræque Conditor propoſuit nobis apertum venenum, præcipuè in mineralibus, eſt ut hac ordinatione ſuâ oſtenderet nobis mirabilia & potentia opera ſua ad diſtinctionem boni & mali, ut nobis præſcripſit in lege notitiam ejus, quod homini agendum incumbat, videlicet arripere bonum, & fugere malum.

Ita etiam arbor vitæ in Paradiſo proponebatur; rectus ejus uſus cedebat in bonum;

at verò abuſus lapſum attulit in malum, eo enim infringebatur Dei præceptum, unde pernicies, & omne malum. Atque hæc eſt ratio prima.

Altera eſt ut per hoc capiamus, & intelligamus diſtinctionem inter malum & bonum, & diſcamus tandem malitiam exterminare, & bonitatem in locum ejus reponere: Deus enim non vult hominem exitio ſuo immergi & perire, ſed ut à malo decedat, & tranſeat ad emendationem, quà exitium ab animo ejus propulſetur. Ita nobis creaturis ſuis mirabili convenientiâ propoſuit bonum & malum, quod cùm in præcepto verbi, tum in opere creaturæ invenitur, ut eligamus, quod utile & bonum eſt ſanitati, & vitemus, quod malum & pernicioſum eſt.

Venenum præterea conficitur

tur per ſtellas, dum contrariæ oppoſitiones & conjunctiones earum contingunt, quibus elementa inficiuntur, ut cauſa exiſtant in hoc mnndo inferiore peſtis, & aliorum morborum venenatorum, quod & de Cometis intelligitur.

Quartò venenum fit ex rebus inter ſe pugnantibus, veluti cùm aliquis in ſe accendit venenum ad mortem per iram, mœſtitiam; etiam ſi quis æſtuans calore inſolito bibat. Quintò etiam ad venena referri poſſent arma, quibus quis occiditur, tum abuſus armorum venenum eſt illi; ſed dum quis armis utitur ad juſtam & inculpatam tutelam corporis ſui, ad quam inventa ſunt, tum Medicinæ quoddam genus haberi poſſent.

Cauſa veneni denique demonſtrari poteſt ex natura,

eo modo: quidquid naturæ repugnat venenum eſt; ideo, quia repugnat. Uti cùm quis eo cibo veſcitur, quem ſtomachus ejus ferre non poteſt, tum cibus iſte ei venenum eſt; naturæ enim repugnat: contra vero, ſi quis ſit, cui hic cibus amicus eſt, ei ille ipſe medicina eſt.

Sed præcipuè venenum ad corpora attrahitur in terra, dum eſſentia quædam mercurialis (jam mihi de veneno mineralium ſermo eſt) quæ adhuc in immatura, cruda, & nondum percocta forma eſt, quæ naturæ repugnat, & difficulter digeritur, quia talis eſſentia mercurialis nondum perfecta & percocta eſt ad maturitatem, ideo pervadit ea totum corpus, ut crudum, immaturum, indigeſtibile minerale. Quemadmodum ſi frumentum cru-

Venenoſitas omnis ex non percocto mercurio.

crudum ab hominibus manducaretur, ſtomacho difficile eſſet illud ita digerere, ut non ſequeretur inſignis corporis debilitas; imbecillior enim eſt calor naturalis, quàm ut illud ad debitam concoctionem & perfectionem perducat. Frumentum quod ab igne majoris mundi maturitatem accepit, deinde à minore igne percoqui debet, ut à microcosmo digeri poſſit. Eadem ratione, ut antea de carnis ad maturitatem percoctione dictum eſt. Idem hîc intelligendum, cùm antimonium adhuc crudum ſit, nec in terra ad fixitatem percoctum, ſtomachus hominis (ut ita per ſimilitudinem loquar) debilior eſt, quàm ut illud ferat, & apud ſe retineat, ſicut certâ experientiâ demonſtratur, quod omnia cathartica, ſive mineralia, ſive animalia, ſive ve-

In quo conſiſtat venenoſitas antimonii.

vegetabilia ſint, adhuc venenata ſunt, propterea quòd mercurialis quædam volatilis materia adhuc in illis dominatur; qui ſpiritus volatilis cauſa eſt, cur alia, quæ in homine ſunt, expellantur: non quod per hoc medium apprehendatur ipſa radix morborum, id quod per fixitatem cujusque rei efficitur. Omnis enim medicina ad fixitatem perducta inveſtigat morbos fixos, & eos radicitus evellit, quod non fixa purgantia efficere non poſſunt, ſed tantum quaſi ſpolium quoddam de morbis reportant, vel potius comparandæ ſunt aquæ, vi quadam actæ per plateam, quæ ceterùm terram ipſam non pervadit. Quæ fixa ſunt reddita, non per inferiora purgando, quod non fixis venenatis familiare eſt, ac proinde morbi, ut ſic loquar, nucleum

Medicina fixa radicem morborum aggrediuntur.

cleum vel centrum non tangunt, ſed ſudorem expellendo, aliisque modis ipſam radicem intimam morbi aggrediuntur, non contenta ſuperficiali quadam ſordium expulſione: ideo omnes & ſingulos admonemus ſæpius, antimonio omnem prorſus venênoſam impuritatem eximendam, antequam vel dici vel eſſe poſſit talis medicina, quam non ſit religio adhibere. Ideoque bonum à malo, fixum à non fixo, medicina à veneno diligenter ſeparentur, ſiquidem ex uſu antimonii, verum honorem, veramque utilitatem ſperemus: atqui ſolus id ignis poteſt efficere. vulcanus enim horum omnium ſolus & unicus magiſter eſt. Quicquid vulcanus in majore orbe non perfecit, & crudum reliquit, id in mundo minore per alium quendam vulcanum emendan-

dum eſt, immatura maturando, cruda calore percoquendo; & purum ab impuro ſeparando. Quod fieri poſſe jam extra admirationem eſt omnium, quotidiana enim experientia id docet, & ſpontè apparet in corporali aſpectu colorum, qui ex igne prodeunt. Per ſeparationem enim & ignem, quæ fixationem perficiunt, venenoſitas adimitur, & mutatio mali in bonum loco ejus reponitur, uti jam antea diximus. Ignis itaque eſt ſeparator venenoſitatis à medicina, & boni à malo, id quod Medicorum nemo mihi verè & fundamentaliter fateri & demonſtrare vel audet vel poteſt, niſi qui mecum fraternam cum vulcano initam amicitiam potu ſolemni confirmaverit, & igneum amoreque plenum balneum celebraverit, quo ſponſa ab omni in-

inquinamento perpurgata, cum ſponſo ſuo legitimè in lecto connubiali poſſit cubare.

Vah mundani acumen ingenii eorum, qui hæc ſcripta mea nec intelligitis, nec ad intelligendum operam navatis! ſi noviſſetis, quid fixum, quid non fixum appelletur, & quid ſignificet ſeparare purum ab impuro, profectò multas res oblivioni traderetis, & omiſſis aliis inſanis operibus, me ſolum ſequeremini: in me enim (ipſum antimonium te alloquor) invenis mercurium, ſulphur, & ſalem, quibus nihil ad ſanitatem hominum eſt conducibilius. Mercurius eſt in regulo, ſulphur in colore rubro, & ſal in derelicta terra nigra. Qui hæc ſeparare poteſt, & iterum unire debito modo ſecundùm artem, ita ut fixatio ſine veneno dominetur, ei cum ho- *Quid in antimonio inveniatur.*

nore & veritate gaudere licet, ſe lapidem, qui ignis dicitur, aſſecutum, qui ex antimonio confici póteſt ad ſanitatem mortalium, & ad ſuſtentationem temporalem cum utilitate particulariter.

In antimonio enim reperies omnes colores, nigrum, album, rubrum, viridem, cæruleum, griſeum, flavum, & alios, quàm credi poteſt plures mixtos colores, qui ſinguli ſingulatim ſeparandi, ſingulatim cognoſcendi, & ſingulatim ad uſum ſunt revocandi, quisque in eo ſtatu, ad quem ordinatio eſt facta, & quemadmodum ordinatio talis eſt inſtituenda.

Ideo jam diſtinctè declarabo, quomodo medicina præparanda, venenoſitas depellenda, fixatio ſuſcipienda, & vera ſeparatio, quâ malum retundatur, & deprimatur, ac bonum trium-

triumphet, in opus ſit revocanda.

Advertat interim artis amator, virtutem antimonii non tantum, ut cetera metalla ſingula cum ſingulis lapidibus pretioſis comparari poſſe, ſed ipſum ſolum omnium lapidum virtutes univerſaliter continere, quod colores ejus, quos per regimen ignis ex ſe effert, & oculis exhibet, ſatis demonſtrant: pellucidum ejus rubrum aſſignatur carbunculo, pyropo, & corallo; album adamanti & cryſtallo; cæruleum ſapphyro; viride ſmaragdo; flavum hiacyntho; nigrum granato, qui lapis occultè nigredinem quandam in ſe habet abſconditam. Quantum autem ad metalla, nigrum ſaturno, rubrum ferro, flavum auro, viride cupro, cæruleum argento, album mercurio, mixtum ex

Antimonium continet virtutes omnium lapidum pretioſorum.

Omnium item metallorum.

variis coloribus jovi attribuitur. Quemadmodum autem omnes colores omnium metallorum, & lapidum pretioſorum in antimonio clarè reperiuntur; ita omnes etiam vires virtutesque medicinæ in eo non minus, quàm colores oſtenduntur, ſed omnes iſtos colores ex eo educere, non eſt unius hominis; vita enim anguſtioribus circumſcribitur terminis, quàm ut unus labore ſuo perdiſcat, quicquid natura in ſinu ſuo abditum gerit, & abſconditum. Fit enim unâ aliquâ ratione, ut per præparationem educatur ex antimonio acidus humor per diſtillationes inſtar aceti veri & ſynceri. Aliâ viâ color ruber pellucidus paratur, dulcis & ſapidus inſtar mellis deſpumati, vel ſacchari. Aliàs amaritudo prodit inſtar abſynthii. Aliàs acrimonia quædam

Omnis generis medicinæ fiunt ex antimonio.

dam quaſi oleum quoddam ſalſum: ita ſemper natura alia aliam ſequitur. Jam ſurſum pellitur ad montes olympicos per ſublimationem inſtar aquilæ volantis rubrum, flavum, album. Jam per deſcenſum deorſum pulſus, diverſos edit colores, & præparationes; uti & per reverberationem ex eo fit metallum ſimile plumbo vulgari. Item vitrum transparens, rubrum, flavum, album, nigrum, atque aliis imbutum coloribus: quibus tamen omnibus uti in medicina conſultum non eſt, niſi antea ſint alio examine probata. Etiam reſolvitur in rara & mira olea, quæ varia ſunt, & multiplicia, quorum quædam cum additione perficiuntur, quædam per ſe ſine mixtione aliarum rerum, alia item intrinſecus aſſumuntur, alia tantum extrinſecus vul-

garibus ulceribus & vulneribus imponuntur. Extractiones jam tot ſuppeditat, totque coloribus variegatas, ut fatigare poſſit Apollinem Delphicum, ſiquidem omnes mutationes naturæ ejus, quæ per ignis januam referantur, nobis oraculis ſuis velit pandere.

Fit ex eo mercurius vivus, fit ſulphur, quod ardet inſtar ſulphuris vulgaris, adeo ut pulvis pyrius ex eo poſſit præparari, fit ſal verus & naturalis, fiunt alia ex eo multa.

Aggrediamur ergo & loquamur de præparationibus ejus, ut ſunt eſſentia ejus, magiſterium, arcanum, elixir, & tinctura particularis, in quam tum demum omni diligentiâ & ſtudio intendes, quando tibi lapidem, qui *ignis* dicitur, & præparationem ejus ſcriptis de-

declarabo, unà cum variis ſecretis & arcanis, quæ mundo vix, aut ne vix quidem ſunt cognita, quibusque parum attenditur, poſtquam Ægyptii, Arabes, & Chaldæi, qui artes haſce profitebantur, obiere; quorum tamen ad verum veræ medicinæ fontem indagandum, cæteraque ejus opera perficienda, uſus eſt plurimus.

Adverte nunc ergo diligenter & profundâ meditatione recogita, omnes præparationes aliam poſt aliam ſequi, prout eas tibi revelabo; nulla enim, quæ utilitatem ſuam non habeat, adducetur, ſed unaquæque, prout in ſtatu ſuo ordinatur. Fixa enim medicina antimonii expellit fixas, & irradicatas ægritudines; non fixum autem, ut crudum, & non præparatum antimonium aperit, & purgat tantum ventricu-

culum, & fundum morbi non attingit.

Jam igitur aggredior præparationem omnium, quæ ad antimonium pertinent, omnes claves præparationis ejus proferam, quæ nunc ex igne, tanquam novâ nativitate in lucem prodeunt, & revelantur, in ea vocatione ad quam à Deo creatore ſuo ordinatæ ſunt. Hæc reſeratio & præparatio mineralis antimonii multis variiſque modis & viis perficitur; ordinatione & regimine ignis pariter & multijugâ cheiragogiâ, unde operatio medicinæ, virtus, vis, & color fluit & emanat.

Cùm ergo antimonium aſpectui offerat colorem crudum, nigrum, cui album inſperſum ſit, primum agam de prima ejus perturbatione, quæ in calcinatione, ac incineratione con-

conſiſtit, fitque hoc modo.

Sume antimonium Hungaricum optimum, aut aliud quod nanciſci poſſis, tere in pulverem, ſi fieri poſſit, impalpabilem; hunc pulverem molliter, & tenuiter diſperſum extende in ſcutella figularia rotunda, vel quadrata, quam ambiat margo ad duorum circiter digitorum latitudinem elevatus, hanc ſcutellam impone furno calcinatorio, ſubde in principio ignem moderatum ex carbonibus; ubi videris fumum ſubeuntem ex antimonio, move id ſpathâ ferreâ, nunquam ceſſando, quamdiu ullum ex ſe fumum emittit, dumque inter calcinandum antimonium eò perductum eſt, ut in globos ſeu glebas conformetur, ab igne amovebis; ubi refrixerit rurſum in pulverem ſubtilem tere, & rurſum igni impoſitum move, & calcina, ut antea factum eſt, donec nihil amplius fumi Calcinatio antimonii.

aſcen-

aſcendat, eaque actio toties repetenda, & tamdiu continuanda eſt, donec antimonium igni impoſitum nullum amplius edat fumum, non coaguletur in glebas, & colore referat albos & puros cineres: tunc calcinatio antimonii ritè peracta eſt.

Vitrificatio antimonii. *Impone hoc antimonium ita calcinatum crucibulo, quali utuntur aurifabri ad aurum argentumve liquefaciendum, idque vel follibus exagita, vel igni impoſitum ipſum furno ventoſo vehementi impone, eique talem ignem ſubminiſtra, ut antimonium fluat clarum & purum inſtar aquæ. Ut jam certò & infallibiliter probes, an vitrum antimonii ſatis ſit coctum, & perſpicuum ſuum colorem acquiſiverit, intinge ferrum frigidum oblongum in crucibulum, adhærebit vitrum ferro, decute id malleo, explora ad lucem diei, ſi ſit mundum, clarum, & tranſparens,*

rens, bene habet, & acquiſivit debitam ſuam maturitatem. Sciat enim lector meus, in arte adhuc tyro & rudis (non enim hæc ſcribo in arte verſatis, qui ſæpius vires ignis experti ſunt, ſed * candidatis, tyronibus, & ar-

* Rectè Baſilius ſe tyronibus hujus artis ſcribere dicit, quia rem à vitro antimonii, id eſt ab ipſis chymiæ exorditur rudimentis, idque tam operoſè conficere docet, ut nemo, quantumcunque novitius, hîc poſſit hallucinari: experientur tamen non rarò etiam veterani, quàm ſæpe iis hærebit aqua in praxi, illis ego hoſce conſcripſi commentarios. Placeat ſibi quiſque in ſcriptis ſuis, per me licet: ego certè me aliquid attuliſſe puto, quod ſera poſteritas mihi ſemper referet acceptum. Cùm enim Baſilium, aliosque artis artium Magiſtros, per aliquot annos & legerim diligentiſſimè, & ſecutus ſim operando, quàm potui ſtrictiſſimè, tot tamen errores meos, quorum vel ipſa me horrore perfundit recordatio, tantâ lui pecuniâ, tanto coactus ſum emendare labore, ut me omnium eorum miſereat, qui viam hanc ingreſſuri ſunt, impulſi ſyncero proxi-

proximos juvandi deſiderio; nam eos, qui nihil, quàm divitias prætendunt, & artem tam nobilem faciunt avaritiæ, vitiorum omnium ſordidiſſimo, mancipium, nihil moror, ſubeant illi quod merentur ſupplicium. At vos, quibus de meliore luto finxit præcordia Titan, *quærite primum regnum Dei*, quod charitate proximi, vel conſtituitur, vel propagatur, *& cetera*, quæ alii tam impiè quærunt, ſponte, quæ Dei benignitas eſt, *adjicientur vobis*. Nullum adhortor diligentius, ut hos commentarios legat, unumquemque enim ſatis res adhortabitur ſua, quando videbit me ſæpe verbo uno & animadverſione ſimpliciſſimâ eum liberare tot ſumptibus, quos toties in experiundo irrito ſucceſſu fecit. Ego hìc candidè tibi profiteor, lector ſtudioſe, ſi tam ſyncerè mihi encheireſes, quas hic aperio, indicatæ fuiſſent, me parciturum fuiſſe ingenti pecuniâ: contigit enim ſæpius, ut aliquot errores, dum proceſſus aliquos pervicaciter proſequerer irrito conatu, luerem aliquot florenorum millibus. Rarò tamen operationes, quas Author noſter omnium, quod ſciam, ſynceriſſimè, & apertiſſimè tradidit, repetam ab ovo, nec Chymiæ tradam tyrocinium, quod alii jam authores tyronibus notiſſimi præſtiterunt: ſed eos, qui jam dudum ſolverunt è carceribus, & metam oculis, metam animo & flagran-

& artis Spagyricæ ſtudioſis, diſcipulis; vulgare enim & tritum eſt plurimis ex antimonio vitrum conficere) ſciat inquam omne vitrum ſive ex metallis, ſive ex mineralibus, ſive alia quacunque materia fiat, percoquendum eſſe ad debitam maturitatem, ut habeat clarum, pellucidumque ſplendorem, & aptum ſit ulteriori ad medicinam præparationi: quam tralucentem & puram maturitatem ſolus vulcanus efficit in ſecreta & abdita natura: hoc itaque unusquisque ſciat, animadvertat, & retineat.

Quando jam, quo diximus modo, antimonium in crucibu-

lo

grantiſſimo deſiderio deſignant, monendo juvabo, ne vel ſanguis in via lubricus, vel proſtratus jam Entellus eos impediat, ne propoſitum auferant bravium; quod eſt divitiæ & ſanitas.

Purum vitrum antimonii abſque additione.

lo in vitrum abiit, *ſume pelvim vel ſcutellam ex cupro confectam, quæ ſit & lata, & plana, calefac illam ad ignem, aliàs diſſiliret materia, & infunde antimonium, quàm potes, tenuiſſimum, habebis purum, flavum, & pellucidum vitrum antimonii.* Atque hæc optima eſt via præparandi vitrum antimonii per ſe, ſine additione, eſtque hoc vitrum virtute & vi præditum præ omnibus ceteris optimâ, ut poſt præparationem ſuam ulterius operetur, & hoc vitrum appellatur à me *vitrum* * *antimonii*

* Hæc eſt via jam trita paſſim conficiendi vitrum antimonii, quod utile eſt in multis operationibus: ſed illud ita paſſim propinare ægrotis, periculoſæ plenum eſt opus aleæ. Succedit illud quidem ſæpè feliciter, ſed non eſt tanti iſta fortuita quorundam ſanitas, ut propterea vel unius hominis vita exponenda ſit periculo. Vidi enim cùm æger tantum ſeſqui-unciam ſumpſiſſet infuſionis eum poſt ingen-

ingentes vomitus, & ſupercatharticas evacuationes ſubitò efflare animam; atque hinc ille lachrymæ, hinc clamores iſti contra Chymicos inſurgunt, tanquam ſi arti imputanda eſſet aliquorum Pſeudochymicorum impia temeritas, quorum nihil refert, quot funeribus impleant domos, modò unus alterve ſanatus eorum ebuccinet famam, & illi audiant magni Doctores, emungantque ruſticis pecuniam. Ratio hujus periculi eſt, quòd omnis vis emetica antimonii in ſale ejus fixo contineatur, in quo ſale ſimul omnis ejus venenoſitas ſtabulatur, quam naturæ debiles evincere nequeunt, atque hinc non tantum à vi ſalutifera ejus boni accipiunt, quantum à veneno nocumenti: ſed res iſta ſanos homines deterrere non debet ab uſu antimonii, cùm videant illud etiam tum, cùm venenum admixtum, ſæpe tam ſalutares producere effectus: potius ergo ita ratiocinandum eſt, ſi vis illa ſalutifera à noxia facultate liberaretur, quid non boni efficeret, quos morbos non ſanaret? Ecce ergo tibi vitrum antimonii, quo & utor ſæpe, & à quolibet in uſum revocari poteſt, ſine ullo feralis cataſtrophes periculo.

Sume vitrum antimonii purum, ut hîc Baſilius docet confectum: funde illud in crucibulo, ut liquidò fluat ad tertiæ partis conſumptionem. Tere hoc in pulverem impalpabilem: affunde

nii purum : cùm & alia per additionem boracis, aliarumque rerum præparentur hoc modo.

Vitrum antimonii cum additione.

Recipe antimonii crudi unam, boracis Venetæ partes duas, tere hæc funde ei ſpiritum vini optimè rectificatum, qui tribus digitis pulveri ſuperſtet, claude firmiter, & tribus menſibus circuletur, extrahe ſpiritum vini per diſtillationem, vel ſi tinctus ſit rubedine (quod ſemper erit, ſi recte in operatione tua proceſſeris) eum tantummodo decanta, & ſepone, eſt enim præſtans medicina. Corpus iterum impone crucibulo, permitte, ut fluat, & funde in quaſlibet formas, poteſt enim, quaſcunque vis, aſſumere, etiam facierum, quæ annulis imponantur, & manu geſtentur. Uſus autem hic eſt.

Impone duabus vini unciis frigidis per noctem ejusmodi vitrum, & mane bibat æger vinum iſtud, optimos percipies ſucceſſus; blandè enim purgat, & ſi natura inclinet, ut ſupernè educatur materia peccans, molliter ei obſequitur, & molles ciet vomitus. Hoc tantum nota, doſin præſcriptam minuendam eſſe pro viribus, ætate, & conſtitutione ægrotantis. Atque hoc primum, lector, tibi à me oblatum ſepone cimelion, pluraque exſpecta, ſi gratus & attentus perlegas cetera.

hæc ſimul, impone crucibulo, & fac per folles, vel furnum reverberatorium hæc inter ſe fundantur, & perfectè miſceantur, poſtea effunde in pelvim, vel ſcutellam cupream calefactam, quàm potes tenuiſſimè, ut antea dictum in præparatione ſuperiore, & invenies pulchrum, & inſtar * pyropí pellucidum antimonium, ſi modo debita inter operandum illud encheresi tractaveris. Hæc autem rubedo per ſpiritum † vini, ex hoc rubro

* Cautio, cui ſucceſſum hîc adſcribit, eſt, ut igne utaris fortiſſimo, qualis ad fuſionem auri requiritur: nec enim absque hoc rubedinem pyropi conſequeris.

† Non vulgari, qui nihil hîc, in quo magnopere exclames, efficiet, ſed philoſophico, quem ego ad hanc tincturam extrahendam, ſic paro. *Recipe ſalis ammoniaci tertiò ſublimati uncias quatuor: ſpiritus vini ſupra ſal tartari diſtillati, ita ut ab omni phlegmate ſit liber, uncias*

vitro abſtrahi, & per diuturnam in igne circulationem in ſummam, utilem, & efficacem medicinam perfici, atque exhiberi poteſt.

Vitrum antimonii album. Vitrum autem pellucens, candidum antimonii poſt commixtionem ejus hoc modo præparatur.

Recipe antimonii minutim triti vel contuſi unam, boracis Venetæ puræ partes quatuor. ſimul contere, uel contuſa, miſce, impone crucibulo, benè fluant; primum quidem evadet flavum, ſed ſi diutius in igne maneat, evaneſcet flavedo, & accipiet colorem album, unde

uncias decem, pone in phiala in igne digeſtivo, ut ſpiritus vini ſulphure vel igne ſalis ammoniaci repleatur: deinde diſtilla per alembicum; id repete, & tertiâ diſtillatione opus hoc abſolve., & habebis verum menſtruum, quo rubedo ex vitro antimonii extrahitur.

Extrahitur etiam tinctura hujus vitri proprio ejus aceto, quæ ulteriore operatione perficitur, in præſtantiſſimum medicamentum.

unde vitrum pulchrum, & primum album. Qui color an ad maturitatem ſuam perductus ſit, ut ſupra, ferro frigido probatur.

* Multis præterea modis ex antimonio vitra formantur conſtantia infinitis propemodum formis, ſed cum non propoſuerim hîc alia deſcribere; quàm quæ ipſe expertus ſum, & quæ ad ſanitatem felicem manifeſtarunt ſucceſſum, nil opus eſſe duxi aliis deſcribendis chartam impendere, aut lectori longâ oratione tædium creare: præſertim cùm tibi jam in ſolo vitro quod ex antimonio fit, ad felix rei principium præcipuus color, rubeus ſcilicet, ex parte propoſitus ſit: niger color, quo antimonium ante præpara-

* Qui plura vitra ex antimonio præparata deſiderat, Beguinum, Hartmannum, Crollium, aliosque conſulat: nos hiſce à Baſilio propoſitis acquieſcimus.

tionem imbutum erat, jam nunc per caminum ſpirituali modo evolavit, quandoquidem iſto ſpirituali modo plurima ſubſtantia venenata vi expulſivâ ignis, tanquam per calcinationem jam diſceſſerit. Quanquam vitro antimonii in hac ſua præparatione nondum omne venenum ſit ademptum, ſed adhuc plurimum retinuerit; volo autem, cum ſemel inceperim ulterius revelare tibi quomodo venenum huic vitro poſſit eripi, & aliam ſeparationem puri ab impuro, veneni à medicina aggredi, quo Oratori lingua ſolvatur, & occaſio detur, ut ei fræna laxet in laudes meas, easque magno clangore, qua patet orbis, dilatet, id quod neceſſariò conſequar à diſcipulorum meorum gratitudine, quando oculis ſuis videbunt, manibus tangent, &

Vitrum nondum caret omni venenoſitate.

com-

comprehendent me iis veritatem ipſam ſine fuco ad ſummam eorum utilitatem declaraviſſe, & memorabilis teſtamenti hæredes ſcripſiſſe..

Prima ergo ſeparatio ſulphuris à ſuo corpore, & extractio tincturæ à ſuo ſale hunc in modum perficitur. *Separatio ſulphuris antimonii ex vitro.*

Recipe ex puro vitro antimonii, quod te docui conficere ſine adjunctione rei cujusquam, * *tere id in pulverem ſubtilem, & inſtar farinæ impalpabilem, impone vitro prædito fundo planiore, quod*

* Breve eſt, ſed adeo utile, quod hic moneo, ut ſine hac encheireſi, nec eſſe poſſit, quod præcipitur, nec unquam terendo corpus in mortario ad requiſitam tenuitatem perduxeris, multo etiam minus in lapide porphyrio. Prius ergo comminue in mortario, deinde miſce tantillum aceti diſtillati, ut pultis habeat craſſiuſculæ conſiſtentiam, & ita tere in lapide porphyretico, ut pictores colores ſuos comminuunt, & voti redderis compos ſine controverſia.

cucurbita *dicitur, affunde acetum forte benè rectificatum, & impone igni digeſtivo, vel ſi æſtas ſit, Soli expone, movendo id quotidie * ſemel iterumque, in eoque languido calore tamdiu digeratur donec acetum contrahat flavum colorem vergentem ad rubrum, qualis eſt auri mundiſſimi & bene purificati; tum effunde extractionem hanc claram & puram, affunde acetum denuo, & reitera hanc operationem, quamdiu acetum tingitur, ubi nulla amplius tinctura extrahi poteſt; miſce*

* Felicem te ſi damno meo ſapias, Philomathe! ſequebar κατὰ πόδα hanc admonitiunculam, movendo bis terve de die cucurbitam, ſed materia lapidis inſtar coagulabatur ſemper, & fundo adhæreſcebat, ut vi nulla poſſet avelli: donec cautior factus ab initio quinies aut ſexies, & eo ſæpius de die movere incepi materiam ſpatulâ ligneâ, tu, id ſi ſapis, imitare, non tantum hic, ſed etiam in ſuperiore vitri antimonii præparatione, & omni extractione tincturæ ex antimonio.

*miſce omnes has extractiones, filtra, & cucurbitæ impone, adde ei galeam, & per balneum mariæ diſtilla acetum, donec in fundo remaneat pulvis flavus ad rubedinem vergens: affunde aliquoties huic pulveri diſtillatam aquam pluviam, eamque diſtillando extrahe, iterumque affunde recentem, & diſtilla, repetendo ſæpius, ut omnis aciditas eripiatur, remaneatque * pulvis dulcis &*

* Non te hic fallit Author ſynceriſſimus, ſed cheiragogiam quandam celat, quam ſi me clarè pandentem audis, votis tuis ſemper reſponſura non te fallet operatio. Si multum tincturæ habeas, magna ſit cucurbita, ſi parum, parva. Etenim ſi majorem, quàm tinctura requirit, ſumpſeris, nimis magnam vim ignis requiret acetum, ut per alembicum aſcendat, propter ſpatii, per quod aſcendendum eſt, nimium intervallum: atqui tanto igni ferendo, quin corrumpatur, non eſt tinctura. Quod ipſum aliam præterea requirit cautelam: ut nimirum poſtquam duæ tertiæ diſtillatæ ſunt, mutes vas tuum, minorique

cucurbitæ imponas reſtantem materiam, eamque diſtilles, donec reſtet juſtæ ſpiſſitudinis pulticula: cave autem ne, quod innuere videtur Baſilius, ad ſiccitatem uſque detrahas acetum, ne tinctura aduſtione prorſus corrumpatur.

Omni hac præcautione meâ nondum efficere potui, ut non integro anno laboraverim, ſæpius hanc tincturam irrito ſemper conatu repetendo, unde totius penè Chymiæ ſubiiſſet ex deſperatione tædium: nullius enim in Medicina efficaciæ erat tinctura mea, quippe caput tantummodo mortuum, & inſipidum. Diſce hinc, quàm parum ſit proceſſum aliquem, vel ex ſcripto compilare, vel etiam vivâ voce ab amico accipere, niſi manu quodammodo ducaris, & minimas erudiaris, quæ inter operandum obſervandæ ſunt, encheireſes. Simul vide quàm non parcè tecum agam, dum revelo id, cujus ignorantia tantis mihi ſtetit moleſtiis, & impenſis. Encheireſis autem, quæ ad edulcorandam pultem iſtam, quæ in fundo remanſit, requiritur; hæc eſt. *Pulti iſti aquam diſtillatam affunde, eamque per balneum leniter abſtrahe, ubi hoc tertium repetes, percipies tandem aquam dulcem prodire*, quod tempus ſummâ diligentiâ obſervandum eſt; ſi enim te fallat, acta res eſt, periit operatio tota, & nihil acquires niſi caput mortuum: nam ſimulatque guttæ vi-

gratus : hunc pulverem tere in marmore vel vitro antea calefacto, impone cucurbitæ, affunde ex optimo ſpiritu vini ſummè rectificato, ita ut ſuperſtet ad altitudinem trium transverſorum digitorum, impone calori digeſtivo, ut ſupra; extrahetur tinctura antimonii ad ſtuporem amœna, alta, & rubra, & deponit quandam terram ſeu fæces in fundo.

viginti, aut ſummum triginta aquæ dulcis prodierunt, iterum prodit aciditas, quam vel imperiti hujus rei, vel incauti exiſtimantes eſſe aciditatem aceti in diſtillatione pergunt, expectantes donec aqua dulceſcat, ſed cum hæc ſit aciditas antimonii, quæ dulcem aquam, extracto aceto, ſtatim ſequitur, fit ut hac perſeveratione in diſtillando pereat omnis virtus antimonii,& remaneat caput mortuum inutile,& inſipidum. Tu ergo cautior,ubi dulcis hæc aqua prodit, exime pultem, quæ in fundo eſt,eamque alteri vitro impone,& permitte ad calorem Solis, vel alium moderatiſſimum evaporare, ut pulvis ſiccus relinquatur ſuperſtes, & ubi charybdem hanc evaſeris, perge.

Extractio hæc eſt dulcis, grata, & virium tantarum in Medicina, ut nullus fidem ſit adhibiturus, qui expertus non fuerit. Fæces, quæ reſederunt, retinent venenoſitatem, ſed extractio ſolam medicinam, quàm experientia docuit eſſe remedium externum pro hominibus & pecoribus.

Si enim hujus medicinæ ſumantur tria quatuorve grana, pellit lepram & morbum, quem vocant *Gallicum*, purificat ſanguinem, diſpellit melancholiam, & reſiſtit omni veneno, & quicunque anguſtiâ pectoris, ſpirandique difficultate laborat, aut punctione laterum, tandem liberatur uſu hujus medicinæ. Pluraque alia mirabilia operatur hæc * medici-

Vires.

* Hæc medicamenta, quæ operationes ſuas non ſenſibili vi, ut cathartica, emetica, dia-

dicina, dum ritè & tempore ſuo adhibetur.

Pulvis ille flavus, de quo dictum *antequam ſpiritu vini extractus eſt, tritus in lapide cale-* *Liquor ſulphuris antimonii.*

diaphoretica, & ſimilia perficiunt, ſed inſenſibiliter ſpiritibus noſtris ſpiritum univerſalem, quem ſecum puriorem deferunt, uniendo, naturam emendant, & ſanitatem reſtituunt, non ſunt adhibenda, niſi prius corpus ſaburrâ humorum peccantium ſit exoneratum; aliàs gemmas has mittes in ſterquilinium, ubi ſordibus obrutæ lucere, & vires ſuas oſtendere non poterunt: ſunt enim quamvis univerſalia dici poſſent, propter virtutes eorum multiplices, topicis annumeranda, quibus juxta Galeni, omniumque paſſim Medicorum ſententiam, generalia præmittenda ſunt.

Tinctura de qua hîc ſermo: præſtat ea omnia, quæ Baſilius hîc enumerat, ſi per aliquot tempus uſus ejus continuetur, ſicubi enim locum habet dictum illud, medicinæ adhibitæ juvant, continuatæ ſanant, certè iis, quæ inſenſibiliter operantur, imprimis debet applicari.

*facto, imponatur * ovis ad duritiem coctis, loco vitelli, qui exemtus eſt, ponaturque in loco humido, vel pennario, ſolvetur pulvis in liquorem flavum.* Liquor hîc admirabilis ſanat omnia vulnera recentia, ſi ſub initium molli plumâ indatur vulneri, & illud ſtiptico, aut alio emplaſtro præſervativo circumdetur, omnia vulnera recentia ſeu punctim, ſeu cæſim inflicta, hoc liquore ſanantur, ſine putrefactione, inflammatione, aut ullâ puris ſuperfluitate, ita perfectè, ut meritò ei, qui cælum & terram creavit, iis que talem medicinam indidit, laudes gratiæque reddantur.

Vires.

In

* Ova quidem mollia ſemper, ut dicitur, cautè, & molliter tangenda ſunt; at in duris iſtis etiam eſt quod te moneam; niſi enim caveris exempto vitello pelliculam illam, quæ albumen ab eo dirimit, confringere, miraberis balſamum tuum intra albumen ſe recipere, & te magnâ ejus parte fruſtrari.

In omnibus veteribus, malignis, & corroſivis vulneribus utere hac extractione, ſeu balſamo antimonii, nunquam te in neceſſitate deſeret, & ipſe poſt me laudum ejus encomiaſtes virtutes ejus deprædicabis, quibus exterius adhibitus beat mortales, lupus & * can-

* Si chirurgi Authori noſtro hîc fidem haberent, quanto ſtudio ſibi hoc balſamum compararent, quanto fructu, & quàm frequenter adhiberent. At ego fidem meam interpono, Baſilium longè etiam infra laudes ejus ſubſtitiſſe, plura enim præſtat, quàm ipſe de eo deprædicat. Hiſtoriola una ex Obſervationum mearum medicarum centuriis deſumpta, id confirmabit. Fœmina ætate quadragenaria, jam ſeptem omnino annos in læva mamilla, magnos dolores patiebatur, quos tumor cum duritia comitabatur. Quos illa conſuluerat Chirurgos & Medicos, uno ore omnes cancro eam laborare judicaverant, & laborabat cancro, etiam judicio Practici illius famoſi, qui *Orſchoti*, (pagus is eſt circa *Sylvam Ducis*) ſatis laudabiliter, & verò feli-

cer ei cedunt, caries in oſſibus, ulcera maligna, à vermibus cor-

citer in chirurgia verſatur, & ingentem hominum turbam ad ſe trahit, is enim poſtquam tribus menſibus medicari huic morbo conatus fuerat, tandem non niſi membri ablatione hunc extipari poſſe, ſeverè pronunciavit. Fœmina potius omnes morbi dolores perferre pertinax, quàm tam ferali & ancipiti uti remedio, ad me venit: ego autem mamillam contemplatus prorſus inflammatam, duplo alterâ majorem, & copiam tenuiorum humorum ad vulnus affluentem, omnia prius experiri volui, quàm ſinerem miſeram perire: atque animum in hoc balſamum intendens, tentare num qui in aliis morbis promiſſa Authoris ſui implevisſet, hîc falleret. Ægræ itaque ore hiante reſponſa præſtolanti dixi, intra octiduum me pronuntiaturum ecqua citra exſtirpationis remedium affulgeret ſalutis ſpes, ſimul hoc remedium dedi, ut eo mamillam ſuam perungeret: res mira, intra biduum materia ad concoctionem pervenit, & juſtam conſiſtentiam; bonæ ergo ſpei plenus adjunxi intrinſeca, & extrinſeca, quæ rei videbantur convenire remedia, atque duorum menſium ſpatio plenam ſanitatem fœmina conſecuta eſt. Ego autem non ſine peculiari gaudio benedixi Domino, qui tantam virtutem huic balſamo largitus eſt

corroſa & perforata; eum fugiunt, revocatque priſtinam ſanitatem, & ei præparat apud ſe hoſpitium, quando fixitas ejus intrinſecus, & alia media convenientia extrinſecus ritè adhibentur. Vitrum antimonii duobus etiam modis à me in oleum reducitur diſtillatione, ut vocant per alembicum.

*Sume vitrum prout ex minera antimonii eſt confectum, ſubtiliter tritum, extrahe per acetum diſtillatum tincturam, poſtquam acetum abſtraxeris, & edulcaveris, addes ſpiritum vini, quo extrahes tincturam, eamque benè clauſam in pellicano circulabis menſe integro: poſtea diſtillabis id ſingulari quadam * dexterita-* *Oleum vitri antimonii.*
te

* *Hoc opus, hic labor eſt*; pauci admodum quos æquus amavit Apollo veri artis filii potuere tincturam per alembicum transfundere. Encheresi quadam, ut ait Baſilius, opus eſt: hanc

hanc annis plurimis quæſivi, & tandem, Deo auſpice, inveni, visne eam tibi per ænigma dicam? avidum te video; accipe magnum hoc myſterium. *Feſtina lente*, pingit Alciatus, & anchoræ Delphinum implicat. Exiſtima hoc tibi, ut in omni vita, ita in hac re apprimè eſſe utile; *canis enim feſtinans* ut ſcis, *cæcos parit catulos*: itaque te iterum, iterumque moneo, ut ei per junonem, bacchum, & vulcanum alas quidem præparandas cures, ſed per animam tuam ne ſubitò volare permittas, da eum mercurio erudiendum, ut paulatim volatui aſſueſcat; imo fune aſtrictum tene, ne inſtar avis caveâ liberatæ, extra poteſtatem tuam conſtitutus, per ignorantiam propius ad ſolem accedat, & cum Icaro plumis aduſtis in mare præceps ruat: ſed poſtea tèmpore ſuo ei fræna laxabis, ut evolet, atque perveniat ad inſulas illas fortunatas, quò oculos intendunt omnes filii artis, & quò pervenerunt omnes, finem optatum & diu quæſitum adepti. Hîc faciem depravas, & caperas frontem Philomathe, & tanquam ſi te hiantem, oſtenſo Tantalico pomo, deluſerim, indignaris? quid faciam, ipſum te conſulo: vi;ne hîc margaritas ante porcos projiciam, & omnibus exponam myſterium, quod tam ſanctè ſolis tanto privilegio dignis artis filiis revelandum, majores noſtri ſervaverunt, ipſe tu nihil mage dolebis, meque execraberis ſi fecero.

In-

te per ſe ſine additione, & accipies mirabilem, gratam, & dulcem medicinam. In forma olei rubri, ex quo deinde lapis ignis *formatur.* Hoc oleum eſt quinta eſſentia, quæ ſummum eſt, quod de antimonio ſcribi poteſt,

teſt,

Intelligunt me, qui artem intelligunt: quique ſunt Chymici, iis viam aperui, quam ſi diligenter calcaverint, pervenient quò tendunt. Mihi nemo tam clarè revelavit; ſed ſcripta authorum legendo, ſtrenuè laborando, & ſine defatigatione aut deſperatione Deo confidendo (quod precationis genus eſt efficaciſſimum) tandem impetravi, quod habeo. Stude & tu, & curre, ut comprehendas: qui enim novit tincturas reddere volatiles, jam admiſſus eſt in penetrale ipſum, & conclave artis Chymicæ; eadem enim eſt ratio omnium. Perlege fabulas, ſcrutare ænigmata, conſidera parabolas omnium ſapientum, omnes huc tendunt, omnes idem dicunt: compara cum hoc meo ænigmate, aliorum parabolas, & hoc cum illis: ut intelligas, quantum ego claritatis in omnibus addiderim, & quàm facilem tibi ſtraverim viam ad ſapientiæ illa templa ſerena.

teſt, ut etiam in ſuperioribus meis ſcriptis, in quibus brevem feci declarationem antimonii, invenitur, in quibus indicavi quatuor inſtrumenta requiri ad præparationem ejus, & quintum in quo vulcanus fixit domicilium. Intellige quatuor præparationes fieri oportere, antequam perfectum ſit, & quintum eſt utilitas, & ordinatio operis in corpore hominis. Primus labor eſt *Calcinatio*, & *liquefactio in vitrum* Secundus eſt *digeſtio*, per quam extractio perficitur. Tertius eſt *coagulatio*. Quartus eſt *diſtillatio* in oleum, in qua primum ſubtile à non ſubtili ſeparatur, & poſt eam ſeparationem ſequitur *fixatio* per ultimam coagulationem, per quam tandem materia ad pellucidum ignitum lapidem reducitur; qui ut in metalla operetur,

dein

dem fermentari debet propter proprietatem ſuam penetrativam: at non tantum, quantum lapis ille vetus Philoſophorum, quia non univerſale eſt, ſed tantum tingit particulariter, de quo ſub finem plura dicentur, ubi de lapide ignis tractabitur.

Hoc, de quo locuti ſumus, diſtillatum * oleum, omnia efficit,

* Ni Baſilium noſſem, hîc eum pariter tecum agyrtam agere, vel circumforaneum Medicaſtrum putarem: ſed res ipſa mihi toties pro eo locuta eſt, ut religio mihi foret de promiſſis ejus tantillum ambigere; quæcunque enim expertus ſum (pauca autem hoc libro continentur, quæ expertus non fuerim, nam ipſe mihi ab initio Doctor, amicus fuit, & patronus) adeo ſupra promiſſa ejus inveni efficacia, ut parcus mihi videatur fuiſſe in declarandis medicamentorum viribus, ne dum illa laudaret, ſe nimium videretur commendare. Non ſuſcipiam tamen hîc vicarias ipſi partes, qui non credit, experiatur, & ſciet: quem ſua ab experiendo deterret incredulitas, jam

jam fructibus ejus carendo, ſatis magnas dedit peccati ſui pœnas. Eſt enim oleum hoc, ſi tempore ſuo ritè uſurpetur, medicina verè univerſalis. Adverte, quæſo, quid dicam, *ſi tempore ſuo ritè uſurpetur*, id eſt, purgato prius corpore ab humoribus craſſioribus & crudis; adhibitiſque, ut me adhuc monere memini, medicamentis generalibus; eſt hoc oleum medicina univerſalis ad ſanandos omnes morbos ſanabiles: non enim eò dementiæ adegit Chymicos medicamentorum ſuorum bonitas & virtus, ut non exiſtiment aliquos morbos eſſe non ſanabiles. Quis enim reſtituat membrum aliquod principale jam putredine abſumtum? nolo tamen ut omnia exiſtimentur Chymicis hiſce noſtris remediis inſanabilia, quæ paſſim pro talibus vulgo jam ſunt condemnata; humorem verbi gratiâ chriſtallinum, quem toties ablatum reſtitui, quis non judicabat, reduci non poſſe? ſed de hoc & ſimilibus alius erit ſcribendi locus. Modò de medicamento hoc, quod omnis generis febres, etiam opprobrium illud vetus Medicorum, *quartanam* ſanat, & in chronicis omnibus mirabiles edit operas, unicum dabo ex obſervationibus meis experimentum. Anno 1665. puella unius & viginti annorum hydrope in enormem diſtenta craſſitiem auxilium à me, ego pro illa ab hoc petebam medicamento. Dabam ei enim nihil aliud, quàm

bis

cit, quæ Medico ſcitu ſunt neceſſaria, quibusque ei eſt in curatione ſua opus. Doſis ejus ante coagulationem ſunt grana octo, ſumpta cum vino mero: hominem facit rejuveneſcere, liberat omni melancholiâ, & quidquid in hominis cor-

bis de die hoc ipſum medicamentum, cui adjungebam quotidie clyſterem: & intra dies viginti tantum ſudavit, ut corpus mediâ ulnâ attenuaretur; intra, quod dixi, viginti dierum ſpatium urinæ etiam reddebat iſto tempore ab eodem medicamento provocatæ non parum, ſed ſudor erat admirabilis.

Nota autem, amice Philomathe, ſi fortè vel ipſe conficias, vel ab alio confectum recipias hoc oleum, illud non imitari aliorum diaphoreticorum in operando conſuetudinem, quæ uſurpata, prima doſi provocant ſudores: ſi namque corpori ingeratur obſtructo humoribus, prima doſi nihil agit, quàm blandè vias aperire ſudoribus, alterâ die ſudores lentè & molliter educit, tertiâ die ſudatur; quartâ autem, & aliis deinceps natatur in aquis, ut ipſæ tandem per lectum diſtillent in pavimentum. Opus hîc eſt Medico, nec clava Herculis multum proderit, ſi non in manibus ſit Herculis.

corpore accretionem & augmentationem accipit, ut crines & ungues decidunt, & renovatur homo ut Phœnix (ſiquidem commentitia hæc avis, quæ tantum exempli gratiâ à me adducitur usquam terrarum invenitur) innovatur per ignem. Et hæc Medicina non magis igne comburi poteſt, quàm plumæ Salamandri iſtius incogniti: conſumit enim omnia ſymptomata in corpore humano, ut ignis conſumens, cui meritò aſſimulatur, fugat omne malum, & expellit omne id, quod aurum potabile poteſt expellere. * Aſtrum ſolis ſolum

* Nemo hîc prodigè aut temerè aurum ſuum profundat, dum audit de aſtro ſolis, neque diſcrimini ſe exponat, ut cum mercurio vulgari periculoſa ineat certamina. Lucet in mundo chymico ſol alius, alius Jovi famulatur mercurius. Non tamen aurum chymicus hîc ſol eſt, aut mercurius; ſed auri omni præ-

lum omnem medicinam mundi excellit, quando ritè præparatur ad perfectam fixationem: aſtrum enim ſolis, & aſtrum mercurii ferè oriuntur ex uno matris ſuæ ſanguine, & ex una origine vivificæ ſanitatis.

Jam neminem ſollicitum habeat, ne hoc oleum antimonii cum aceto diſtillato, & poſtea cum ſpiritu vini quàm puriſſimè, & ſubtiliſſimè extractum, & ulterius per vulcanum, quàm poteſt maximè, exaltatum, fortè aliquâ ratione purget, aut frequentes excitet ſeceſſus, aut alterationes aliquas faciat: nequaquam enim iſta efficit, ſed tantummodo per ſudorem, urinam, & ſalivam

ad

præſtantior, omni mercurio, etiam fabuloſo, qui mortuos revocabat ad vitam, potentior: eſt aurum & argentum vivum Philoſophorum, quæ hîc tangit Baſilius: ſed nos agimus, agamusque tantùm de antimonio.

ad ſtuporem expellit radicem morbi, & inſtaurat quicquid ſymptomate aliquo corruptum eſt.

At vulgare vitrum antimonii ſubtiliter teritur, deinde ſex grana vel plura ſecundùm vires naturæ, modico vino in calore per noctem imponantur, mane relicto pulvere * vinum de-

* Atque hoc eſt vulgare vomitorium, ſeu vinum emeticum, quo nunc paſſim omnes circumforanei utuntur, nonnunquam felici, nonnunquam contrario, ſemper ambiguo ſucceſſu; quod partim à Medico, partim à medicina proficiſcitur. Miſerat, ut hiſtoriæ narrant, Georgius Caſtriotus Epirotarum Rex, Mahometi Turcarum Imperatori, id ſæpius efflagitanti, tot mirabilium patratorem gladium ſuum, quem cùm Turca ex fœdere remitteret, neque ſe videre in eo quicquam ſingulare, diceret. Reſpondit Caſtriotus gladium quidem Scenderbechii miſiſſe, ſed non Scenderbechii brachium, quo gladius ille animabatur, ut miracula tanta patraret. Ita pleræque Medicinæ Chymicæ, præſertim aut mortuæ,

tuæ, aut, quod deplorandum magis, mortis ſæpe cauſæ ſunt, quando non animantur periti Doctoris manu, qui noverit eas tempore & loco adminiſtrare. Quæ ab ipſa medicina petitur infelicis ſucceſſus cauſa, eſt, quod nimiis adhuc imprægnata ſit proprietatibus mercurialibus, ut benè hîc annotat Baſilius, quas ego ſoleo modo, qui ſequitur, corrigere.

Recipe vitri antimonii puriſſimi uncias quatuor : boracis *Venetæ* unciam ſemis, *ſimul fundas, quod cùm arte factum eſt, conſequeris vitrum viride & pellucidum inſtar Smaragdi, hòc tere ſubtiliter affunde ei vinum Gallicum, itâque calidum quieſcat aliquot diebus.* Ex hoc vino da ægro ab una ad binas uncias ſecundùm ætatem, corporis habitum, vires, & cetera, vel naturalia vel non naturalia, quæ prudentia Medici ſemper in conſilium adhibet, dum de vita vel nece alicujus ſedet arbiter. Hoc vinum emeticum ſine periculo, quod quidem à medicina ſit, porrigi poſſe ægrotantibus, me certiſſima medicorum magiſtra docuit experientia, & hoc præterea: cùm vinum pulveri ſuperfuſum fuerit exhauſtum, ſi affundas rurſus novum, illud iisdem imbuendum viribus. Hîc enim antimonium etiam id oſtendit, quod in eo eſt mirabilium omnium admirandum maximè, quod inexhauſtos contineat in ſe theſauros, & quamvis ex eo ſumas, vires ejus non imminuas : quod &

decantatur, & clarum bibitur, purgat per aliquot ſeceſſus, & ſæpe etiam vomitum movet per mercurialem immaturam proprietatem, quæ adhuc vitro inhæret, prout quisque intelligens Medicus facilè judicabit, & ulterius examinabit, quomodo hoc vitrum, dum eo purgare vult, examinandum, & ſecundùm Juſtitiam ſit adminiſtrandum; obligat enim plures homines ad inquirendum; ſolus namque ego omnia propter brevitatem temporis indagare, & perveſtigare non potui, tu te operi iſti accinge, & poſt me, imo mecum laudaberis, & ego te, ſi quid amplius inveneris, his meis ſcriptis laudo, & laudabo è ſepulchro, quod mihi deſtinatur, quamvis corpore ſis mihi

in erogando aceto ſuo, & in aliis, quæ Harpocratis ſigillo ſubjiciuntur, ſtupendum eſt miraculum.

mihi ignotus, nec ullam tecum, quippe fortè nondum nato, diſputationem inſtituerim.

Vitrum antimonii vulgare etiam per additionem diſtillatur in oleum laudabile & ſalutare, quod ſine periculo, ſummâ utilitate in epilepſia adhibetur, ut paulo poſt docebo. *Aliud oleum antimonii.*

Vitrum teritur, quàm fieri poteſt tenuiſſimè, deinde ei affunditur omphacium, atque ita in cucurbita, quæ plani ſit fundi, benè lutata aliquot diebus digeritur, mox ſuccus omnis abſtrahitur: poſtea cum ſacchari clarificati pondere duplo ſpiritu aceti benè madefactum tere, atque retortæ impoſitum, in nomine Altiſſimi diſtilla, in fine igne vehementi, & acquires oleum rubicundum; quod ad perſpicuitatem usque cum ſpiritu vini eſt * *clarificandum.* Hujus

* Dum ait, ſpiritum vini ad perſpicuitatem

jus uſus, in parva quantitate adhibitus, inventus eſt utiliſſimus: huic oleo paululum ſpiritus ſalis adjungitur, & ſubtili præparatæ calci auri affunditur, quæ antea cum aqua ſua præparata (quod quâ ratione conficiatur, in aliis ſcriptis meis jam docui) alembicum tranſcenderit, tantummodo * tincturam auri arripit, & corpus

tem usque clarificandum: admonitio eſt brevis, ſed operæ non exiguæ. Id enim vult, ut oleum iſtud trans alembicum agatur, cujus rei ſignificationem & cheiragogiam] te jam ſupra docui.

* Putasne intelligis, quæ legis Philochymice? non intelliges, niſi vel divinitus tibi Philippus, vel humanitus Oedipus appareat, qui modum tincturam hanc conficiendi clariùs edoceat. Difficultas ænigmatis in eo eſt, quod omnia menſtrua, quibus tincturæ extrahuntur, ipſa colore ut careant, neceſſe ſit; id ni fit, qui ſcire poteris, an rei tincturam conſecutus ſis, an eam tantum, quam affudiſti,

ſti, retraxeris? Non te hîc longis detinebo ambagibus, ſed quaſi manu ducam indicando quomodo hunc proceſſum anno milleſimo, ſexcenteſimo ſexageſimo quinto inſtituerim, & ſi quid inde attendendo, & præcedentia cum præſentibus, & hæc cum iis, quæ ſequuntur, conferendo, utilitatis haurire poſſis, dilata cordis ſinum, nequid in terram effluat. *Oleum illud rubrum, quod jam jam dictâ operatione acceperam, rectificabam per retortam, & conſequebar oleum album acidi, ſed grati ſaporis; affundebam ei ſpiritus ſalis partem mediam: ponebam in phiala, ut bini hi ſpiritus ſe conjungerent, poſtquam menſe integro ſic digeſſeram, diſtillabam eos ſimul tertiò per retortam ad majorem eorum conjunctionem: tum ſuperfundebam eos calci auri (cujus conficiendæ methodum in aliis Baſilii ſcriptis reperies) deinde ponebam hæc ſimul in digeſtione: menſe elapſo tingebantur colore fulvo ad rubedinem vergente admodum ſaturato, effundebam tincturam molliter, eique in retorta repoſitæ blandè humorem abſtrahebam, ut pulvis rubicundus reſideret in fundo: edulcorabam eum aquâ diſtillatâ, atque iterum ſpiritu vini tincturam extrahebam, tum reddebam volatilem draconem iſtum, dabam caudam ei ſuam devorandam, ſex integris menſibus, & conſequebar tincturam dulciſſimam & gratiſſimam*, cujus grana decem vel duodecim exhibita ægrotis ſudo-

rem provocant, vires confortant, & ne intelligentem verbis obtundam, in morbis omnibus tum corporis, tum aliis, eſt medicina univerſalis.

Cum hîc omnium tincturarum præſtantiſſimæ inciderit mentio, ſemel Chymicum docebo, quod illi ubique erit uſui. Plurimum ſcilicet referre, quo quæque tinctura extrahatur menſtruo: non enim ſufficit, quæ erronea multorum eſt opinio, ut corroſivitate careant, ac ſint dulcia menſtrua: ſed oportet, ut peculiaris ſit iis amicitia & convenientia cum mercurio corporis, cui ſuperfunduntur, ut verum & ſyncerum ſulphur ex illo extrahant. Exemplo te docebo, quid velim clariùs. Aqua diſtillata tincturam extrahit ex ſulphure, quod per acetum diſtillatum ex vitro antimonii factum eſt: at ſi jam purum ab impuro ſeparatum eſſe tibi perſuadeas, falleris: aqua enim iſta ſal quoddam imbibit, quod tincturam inficit; at ſpiritus vini rectificatus ejus proprium eſt menſtruum, hoc enim ſulphur ejus volatile ſolummodo aſſumit, nullumque habet cum ſale commercium.

Idem evenit in tinctura corallorum, quæ ſpiritu vini ſuper cortices aurantiorum diſtillato extrahitur; hîc enim ſynceram corallorum tincturam non conſequeris, quia per hoc menſtruum purum ſulphur à corpore coral-

corallorum non ſeparatur; eumque errorem in plurimis experientia mihi detexit, quæ optima eſſet magiſtra, niſi didactrum in hac arte exigeret, ſæpe nimis pretioſum. Sed ut cum tinctura, unde hic omnis fluxit ſermo, concludam; nemo exiſtimet hanc eſſe aurum potabile Philoſophorum: Hic enim error in Philoſophia eſſet maximus, & anſam daret Sophiſtis ſua, ut ſolent venditandi ſupra veritatem: Licèt enim pretioſiſſima ſit tinctura, & tinctura auri, colorem tamen ejus ſolummodò aſſumpſit; pondus ejus, quod auro potabili proprium eſt, non hæreditavit. De hac potabili medicina non eſt hic agendi locus, ne transgrediar, quos mihi ipſe circumdedi terminos commentandi ſuper curru triumphali antimonii, quem illi Valentinus noſter Baſilius conſtruxit verè magnificum. Aliàs dicendum mihi foret, quomodo ſol præparari poſſit per venerem & vulcanum, ut ſpatio duarum horarum ſe reſolvat in mercurium unitum cum baccho, relinquens fæces exiguas, quod mercuriale menſtruum iterum ab auro reſoluto ſeparatur; & ita acquiris liquorem ponderis graviſſimi, qui deinde nunquam ad priorem conſiſtentiam reduci poteſt. Quam operationem curioſis quibusdam philochymicis oſtendi. Sed de his aliàs alius dabitur dicendi locus,

pus intactum relinquit. Cum hæc fermentatio eſt facta, opus mihi foret ingenti chartarum mole, ut omnia naturæ arcana declararem, quę præter omnem hominum opinionem hac medicina efficiuntur.

Tantum id Medico inculco, ut ea, quæ propono Philoſophicè conſideret, laborem arripiat, & præparationem perficiat, & perducat ad uſum, & ipſemet quotidie plus laudis inveniet, & plures operationes ex eo diſcet, quàm ullus ei aliorum Medicorum potuerit præſcribere.

Ubi antimonium eò perduxiſti, & rectè perfeciſti, in quo prudenter agendum, resque fusè & profundè perpendenda, ut labore experientiam acquiras, tum te magiſterium ejus aſſecutum eſſe, quod paucis admodum notum, vel communi-

municatum eſt, jactare poteris.

Hoc magiſterium mixtum cum ſolutione ſeu tinctura corallorum, & exhibitum cum aqua cordiali mira efficit in morbis, qui purificando ſanguinem curandi ſunt, & quidquid tibi offeretur, in quo ſanguis accidenti aliquo corruptus eſt, hoc magiſterium ſanat; cor exhilarat, caſtitatem, probitatemque promovet, & hominem ad rem omnem, quam aggreditur, aptum reddit, & idoneum. *Vires.*

Pro omnibus hiſce beneficiis Conditori, Conſervatorique rerum omnium ſemper ex intimo corde gratiæ agendæ ſunt, quod creaturas ſuas, corpore & animo infirmas, tantâ miſericordiâ reſpexerit, nobisque media ſuppeditaverit, quibus utrique morbo mederi, & in omni neceſſitate ſola-

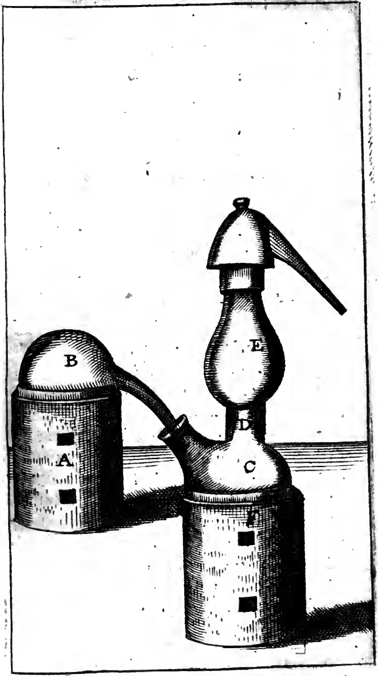
tium, ſubſidium, & perfectum auxilium conſequi poſſimus.

Nunc in animo eſt pergere, & de arcano antimonii quædam, ſed ſummâ cum brevitate dicere.

Arcanum antimonii. *Recipe antimonii ſubtiliſſimè pulveriſati partem unam, & ſal* * *armoniacum ſic dictum, quod ex Armenia adferatur, etiam pulveriſatum, miſce,* † *retortæ impone, & ſimul diſtilla, & ei, quod diſtil-*

* Antimonii & ſalis armoniaci ana partes æquales ſumendæ ſunt, quod Baſilius voluiſſe videtur, ſed neſcio quomodo oblitus eſt dicere.

† Ut unâ eademque operâ diſtilletur ac ſublimetur ſal armoniacum ſimul cum antimonio fieri poſſet inſtrumentum, quale hîc tibi, partes ejus deſcribendo, totum depingam. A. eſt Furnus. B. Retorta. C. Recipiens. D. Apertura in recipiente cum tubo mediocri, cui apponi poſſet alembicus E. Furnus eſt, F. qui mediocri ſuo igne ea, quæ incidunt in vas recipiens ſublimat ad alembicum E. Atque

B
A
E
D
C

*diſtillando provenerit, affunde aquam pluviam vulgarem diſtillatam, ſed antea calefactam, & ſalem omnem dulcorando aufer, ut nulla acrimonia remaneat, & antimonium apparebit plumarum inſtar purarum, & albarum relucentium, ſicca eas ſubtili calore, & vitro circulatorio, ſeu pelicano impone, ſpiritum vitrioli bonum, & quàm optimè rectificatum affunde, & circula, donec benè * conjunctum, & unitum ſit, dein-*

que ita materia, quæ ex retorta B. diſtillatur per ignem furni F. ſtatim ſublimatur; quod non hîc tantum, ſed in omni ſublimatione poteſt eſſe uſui.

* Hæc unio tam arcta eſſe debet, ut diſtillando, alterum ſine altero non tranſeat, aliàs oleum tuum perdidiſti & operam. Quanti hæc unio ſit in Chymia momenti, norunt ii optimè, qui res duas tantummodo confundendo, mira ſe putant effecturos, at poſtea, fallente eos experientiâ, diſcunt, quid inter unionem & confuſionem interſit; res enim confuſæ nihil accipiunt virium, quod iis antea

deinde ſimul diſtilla, ſpiritum vini affunde, & iterum circula, tum fiet ſeparatio, fæcibus ad fundum ſubſidentibus, eas ſepara, ſed arcanum permanet mixtum cum ſpiritu vini, & vitrioli : quando

tea non inerat; at unione, neſcio quis rebus ingeneratur ſpiritus, qui ea præſtat, quæ numquam homini veniſſent in mentem inde potuiſſe exiſtere. Adverte hîc in generatione animalium (quis crederet!) ex unione elementorum generari poſſe viſum, guſtum, tactum, & tot animalium potentias, quæ nulli elementorum inſunt, & tamen ex unitis emergunt: ſi quando contingat, ut aliqua tinctura ſe menſtruo univiſſe videatur per digeſtionem, & poſtea ſeparetur, id ideo fit, quia non legitimè celebratum eſt matrimonium, nec perfecta debito modo eſt unio. Id quod in tinctura ſolis & antimonii non ſemel videbis accidere.

Inſtrumentum quo ego tincturas meas conjungere, & in individuam ſocietatem copulare ſoleo, poſtea in hoc ipſo libro depictum reperies. Id in ſpiritu vini notandum eſt, quod in aliis menſtruis non ita accidit, quod rebus aliis facillimè unitur, & iterum levi artificio ab iisdem ſeparatur.

jam hoc arcanum iterum rectificas, una ejus guttacum aqua roſarum exhibita, plus valet, quàm olla plena decoctionis herbarum, excitat orexim comedendi, corrigit ſtomachum, & quod in eo eſt malignitatis concoquit, pellit triſtitiam & melancholiam, probum efficit ſanguinem, bonamque digeſtionem; in ſuffocatione matricis, & paſſione colica, quòd utramque mirè ſedet, theſauri inſtar habet pretii inæſtimabilis, & laudem meretur non facilè verbis explicabilem.

Elixir antimonii. Poſt arcanum antimonii ordine ſequitur * *elixir* ejusdem, quod hac ratione conficies. *Sume in nomine Domini, bonam mineram antimonii, tere ſubtiliter,*

* Hic proceſſus ut facilis eſt factu; ita facilè à nobis præteritur, ne prurigine potius ſcribendi, quàm obſcura illuminandi calamum ſumere videamur.

ter, & ſublimatum cum media parte ſalis ammoniaci, quicquid ſublimatum fuerit, impone retortæ vitreæ, & ter diſtilla, poſt ſingulas diſtillationes fæces ſeparando, tandem ſal armoniacum aufer dulcorando, & materiam antimonii, probè clauſam, reverbera igne moderato, non nimium pellendo, donec fiat inſtar terræ cinnabaris, quo facto affunde acetum forte vini diſtillatum; & extrahe ejus rubedinem, acetum abſtrahe, donec remaneat pulvis, quod fieri debet in balneo mariæ, deinde extrahe cum ſpiritu vini, ut fæces ſeparentur, & habebis extractionem claram & puram. Hoc peracto, impone hunc ſpiritum vini cucurbitæ unà cum extractione, appone nonnihil tincturæ corallorum, & quintæ eſſentiæ rhabarbari, & exhibe doſin trium, aut quatuor guttarum. Efficit molles ſeceſſus, & purgat ſine

ven-

ventris torminibus, ſiquidem præparando benè proceſſeris, efficit ſanguinem agilem, & iis apta eſt medicina, qui deſiderant molliores ſeceſſus.

Hîc mirabitur fortè Medicus aliquis, quî fieri poſſit, ut hæc medicina ſedes efficiat molliores, cùm antimonium materia ſit vehemens & dilacerans, eique adjungatur rhabarbarum, quod per ſe etiam vim habet purgandi: parcat hîc admirationi, quæſo, & ſciat antimonii vim illam venenatam purgatricem hac præparatione ita mortificari, ut nihil apprehendere, vel expellere poſſit; ſed ſimulatque ei purgans aliquod ex ſimplicibus adjungitur, illud ipſum ſecundùm vires naturæ ſuæ fungitur aperiendi & purgandi officio; antimonium verò præparatum

tum * nihil quicquam negotii habet cum ſtomacho, ut inde ſordes expellat, ſed acquirit per medicinam purgantem quaſi campum apertiorem, ut ſine impedimento alio quodam modo operetur, atque ut videat, imo ut quærat viam ſine impedimento id melius efficiendi, ad quod ordinatum & præparatum fuit.

Hîc fidem exigo ab omnibus cùm nulla me ſubigat neceſſitas, ut minus vera ſcribam; hoc eo modo præparatum elixir penetrat purgatque corpus, quemadmodum antimonium penetrat aurum, illudque liberat

rat

* Nota hîc iterum iterumque cathartica Galenica vires quidem habere humores educendi, ſed non habere corrigendi. Chymica autem pollent utraque facultate, & certè, non quantum eductum ſit, refert, ſed quantum ſanatum: quod potius occulta facit Chymicè, præparatorum medicamentorum occulta poteſtas, quàm publica illa purgandi violentia.

rat ab omni impuritate. Quod ſi fusè velim omnes vires virtutesque ejus commemorare, precibus mihi Deus cæli exorandus foret, ut me dignaretur vitâ longiore, quò poſſim mirabilia ejus laudare, altius inveſtigare, & ſecundùm veritatem aliis communicare, ut mecum rapti in admirationem, Creatori ſuo publicè reddant pro tanta dignatione gratias.

Quò autem mihi propoſitoque meo ſatisfaciam, poſtquam ſemel incepi, deſcribo hîc virtutes antimonii, quantùm eas experimentis aſſequi potui: id, quod me etiamnum latet, ſilentio prætereo; nec enim me decet de rebus ignotis, nec adhuc experimento cognitis ferre judicium, ſed ea aliis judicibus, commendo, qui ſtudio & labore in eo quid profecerint. Nec enim quis-

quiſquam unus in antimonii viribus cognoſcendis ita expertus eſt, ut nihil reſtet diſcendum, tum propter vitæ brevitatem, ut antèa dixi, tum vel maximè, quia quotidie novi quid in eo invenitur.

Sciant ergo homines antimonium non tantum aurum purgare, mundare, & ab omni peregrina materia, omnibusque aliis metallis liberare, ſed idem efficere vi ſibi innata in hominibus, & pecudibus. Ut hoc rudi experimento probem. Si pater familias aliquam pecudem, verbi gratiâ porcum, ſaginandam, ſeponere propoſuerit, ille diebus duobus tribusve, antęquam id aggrediatur, det illi commodam doſin antimonii crudi, qualis eſt dimidia drachma, cibo permixtam pro porco, ut illum eâ ratione purget, quo acqui-

acquiret non tantum appetitum comedendi, ſed citius accreſcet, & pingueſcet, & ſi quo morbo laboret vel circa hepar, vel circa alias partes, vel etiam lepra porcorum, efficiet antimonium, ut lepra exſiccetur, & expellatur.

Pingue quid, & ruſticum quidem ſonare videtur hoc exemplum, auribus præcipuè potentum; propoſitum tamen volui, eo tantummodo fine, ut privati & laici, quorum cerebra ad ſubtiliorem illam Philoſophiam à natura non ſunt fabricata, oculis ſuis in ipſo opere videre poſſint veritatem ejus, quod circa hoc propoſui, ut & ſcripta mea alia, in quibus paulò ſubtilius de his locutus ſui, tantò certiorem fidem inveniant: non tamen author ſum cuiquam, ut hominibus ejuſmodi ex crudo antimonio medici-

dicinam præbeat, multò enim duriores cibos muta animantia ſtomacho concoquunt, quàm tenera complexio hominum poſſit digerere, quapropter is, qui antimonio rectè & cum fructu utetur, prius ejus præparationem calleat, deinde doſin noſcat, quæ juvenibus, quæ ſenibus conveniat; quantùm robuſtis, quantùm imbecillis ſit exhibendum, in quo non minimum artis hujus conſiſtit myſterium, ignoratione cujus plus nocebit, quàm proderit imprudens Medicus.

Prolixæ ſcriptionis foret exemplis confirmare ſingula, abrumpam ergo ſermonem hunc, & tranſibo ad aliam antimonii præparationem, & fixitatem ejus deſcribam, quæ ſe habet inſtar vini, cui ſpiritus ſubtractus, & à corpore ſeparatus eſt, hic ſpiritus corpus hominis calefa- *De fixitate antimonii.*

lefacit intrinſecus, at ſi extrinſecus circumponatur, omnem calorem partis inflammatæ ad ſe trahit : contra verò cùm ex vino acetum factum eſt, illud refrigerat tam intrinſecus, quàm extrinſecus adhibitum : quamvis tam ſpiritus, quàm acetum ex eadem ſtirpe provenerint, & ex eadem radice orta fuerint.

Ratio hujus diverſitatis eſt, quod acetum fiat per ſolam digeſtionem, per quam ſequitur putrefactio vini, unà cum vegetabili fixatione : contra verò ſpiritus vini fit ſeparatione per diſtillationem, ſeu vegetabilem ſublimationem, quæ ſpiritum reddit volatilem. Simili quoque ratione antimonium præparatur, & ſecundùm præparationes diverſas, diverſos habet effectus, & diverſimodè nobis communicat dona ſua,

quæ

quæ humano intellectui vix ſunt comprehenſibilia. Fixitas autem ejus,de qua hîc ago, hoc modo præparatur.

Recipe antimonii quantum libet, tere ſubtiliter, impone pulverem cucurbitæ, & affunde aquæ fortis tantum, ut ſuperſtet latitudine ſex digitorum, ponatur in calore ſubtili decem diebus benè lutatum & clauſum, ut extrahatur: hanc extractionem puram & claram per decantationem effunde, eamque filtra, ut omnibus fæcibus & impuritatibus liberetur, tum extractionem vitro impone, & omnem aquam fortem extrahe per diſtillationem in cineribus, vel arena, manebitque in fundo pulvis antimonii flavus & ſiccus: huic affunde aquam pluviam diſtillatam, ponaturque in ſimili vitro in calore moderato, & conſequeris extractionem rubram, hanc iterum filtra, & per bal-

Pulvis fixus antimonii.

balneum mariæ leniter diſtilla aquam pluviam, manebitque pulvis rubicundus; huic denuo affunde acetum diſtillatum forte: hoc acetum contrahet cum tempore colorem rubrum inſtar ſanguinis, & deponit fæces: hoc acetum iterum diſtilla, iterumque remanebit pulvis rubicundus: hunc pulverem reverbera operatione nunquam intermiſſâ tribus continuis diebus igne aperto, tum demum illi abſtrahe tincturam per ſpiritum vini; fæces remanent, eas ſepara à tinctura.

*His omnibus tanto labore perfectis, ſepara iterum ſpiritum vini, diſtillando per balneum mariæ, remanetque pulvis * fixus, rubicun-*

* Proſtat in officinis antimonium diaphoreticum, ſed quod hîc nomine pulveris antimonii fixi indigitant, argento non eſt venale, nec auro, tanto virtutes ejus ſuperant intervallo omne id, cujus vulgus fit particeps. Fruſtra tantâ attentione, tantoque ſtudio (nam

cundus, qui admirabiliter operatur. Doſi mediæ drachmæ ter de die ſumptus, mane ſcilicet, meridie, & veſperi, vel ſæpius; non enim nocet homini, expellit omnem grumoſum ſanguinem ex corpore, diutius ſumptus aperit ſecurè periculoſa omnia apoſtemata, eaque expellit, radicaliter curat morbum Gallicum, crines novi, facit, ut creſcant, & renovat notabiliter totum hominem. *Vires pulveris fixi.*

Cùm jam docuerim conficere pulverem fixum antimonii, atque extractionem prorſus commodam ad uſum, jam eo relicto

I diſcur-

(nam iis inter præparandum hunc pulverem opus eſt accuratiſſimis) intenderet operi huic Philoſophus; ſi hæc tantorum effectuum myſteria manibus tractarentur vulgaribus, aut pretio fierent venalia: is cui contigit fixus hic pulviſculus, utatur eo in Chronicis morbis, præcipuè ubi ſudores ſunt excitandi, & effectus videbit, unde gaudeat, ſi ipſe in ſe uſus fuerit; unde glorificetur, ſi in aliis.

diſcurſu, breviter de floribus antimonii agere propoſui, qui multis modis prçparari poſſunt.

De his verò * maxima pars ne-

* Quantis Baſilii temporibus Chymia impetita ſit calumniis, patet ex tot reliquiis ſcriptorum, quibus & Theologi quidam, imprudenter judicantes, quæ non intelligebant, & Politici, non multò illis prudentiores libros ſuos imfamaverunt, dum iis, qui rem penitius examinaverunt, occaſionem præbent exiſtimandi eos non majore circumſpectione ceteras cenſuras ſuas plerumque detonuiſſe in innoxios. Eos hîc non noto, qui circumforaneos Sophiſtas quosdam, artis nobiliſſimæ prætextu ſcelera ſua tegentes, & magno nomine magnas fraudes populo obtrudentes, coarguerunt: eſt enim genus hoc hominum non tantùm coarguitione, ſed etiam ſupplicio digniſſimum: ſed quid, quæſo, boni meruêre, ſi nomine eorum abutantur mali? cur ars certiſſima, & tam ſalutaris, quàm utilis proſcribitur, quia homines reperiuntur, qui non arte, ſed artis nomine & umbrâ abutuntur. Sed nolo hanc pertexere apologiam, ne fortè in me ruat, quæ calumniæ maxima cauſa fuit, invidia, dum ita lamentantem, & ſuos

ſuos armantem audio Baſilium, eſt quod plaudam temporibus noſtris, quibus jam nonnihil evanuit denſiſſima illa nubes, quæ tanta diſjiciebat tonitrua. In officinis jam proſtant medicamenta, ut ajunt, chymicè præparata, ipſi illi, qui ſe vel maximè Hippocraticos dici volunt, vix audent Chymiam damnare, & ſubinde in uſum revocant, quæ ab arte chymica profecta eſſe, negare nequeunt. An tandem appropinquant illa tempora, quibus adveniet Helias artiſta, myſteriorum majorum revelator? quem tam dilucidè variis in locis μαντάδης venturum prædicit Paracelſus. Operæ pretium fortè erit ad ſolatium oppreſſorum diſcipulorum Baſilii adferre aliquot Paracelſi loca, quibus Heliæ, tum nondum nati, prædicit adventum; quæ ſi commodè quis, ut cetera viri illius dicta ſumenda ſunt, interpretetur, nihil in iis deprehendet abſurdi; niſi oſtendere velit abſurdam ſtupiditatem ſuam, vel ſceleratam invidiam. Libro ergo de mineralibus cap: 8. ita ſcribit. *Quod vilius eſt Deus patefieri ſinit, quod autem majoris momenti eſt, vulgo adhuc latet, usque ad Heliæ artiſtæ adventum*, alii legunt, *usque ad artem Heliæ, quando is venerit*. Et iterum in libro mineral. tractatu primo. *Verum quidem eſt*, inquit, *multa in terris adhuc latent abdita, quæ juxta cum aliis ignoro. Nam hoc ſcio Deum deinceps mirabilia multa patefactu-*
 rum,

neque diſcurrere, neque reſpondere poteſt, quia proceſſus talium operationum non didicerunt, minima autem pars, nempe diſcipuli, apoſtoli, & ſequaces artis Spagyricæ ſcripta mea pluris facient, dili-

rum, & multò plura in lucem productum eſſe, quàm antehac nobis omnibus cognita fuerint. Hoc item verum eſt; nihil eſt abſconditum, quod non ſit retegendum: ideo poſt me veniet, cujus magnale nondum vivit, qui multa revelabit.

Conſolare, conſolare ergo Philochymice, & præpara viam Heliæ iſti, qui felicia adferet tempora, & plura revelabit, quàm antea majores noſtri propter iniquitatem temporum & invidiam auſi ſunt detegere. Quisquis es in hac arte verſate, aliquod ad hanc felicitatem confer ſymbolum, & quam medicinam mundus propter prædominantes malos humores capere totam ſimul non poteſt, demus per epicraſim, ut paulatim convaleſcat, & veniant Heliæ tempora, (*atque enim artes,* addit Theophraſtus *Heliam habent, ac de cetero intelligitur*) quando liceat de his liberius loqui, & ſine perſecutione impiorum, apertè prodeſſe proximo. Hæc lege, intellige, conſolare.

diligentiùs legent, & prudentiùs de iis judicium ferent. Hoc tamen te præmoneo, mi diſcipule, & apoſtole, ſi vis imitator meus eſſe, tolle in principio crucem tuam, & patere, prout ego paſſus ſum: diſce perſecutionem tolerare, uti ego eam tuli, labora, prout omnes majores noſtri mecum fecerunt, precibus continiis inſta, & pulſa aures Domini Dei, & ſis patiens, & laborioſus ſine tædio, nec te deſeret Altiſſimus, qui me clementer exaudivit; quare ei ſingulis horis gratias ago, quemadmodum oculi mei lachrymis oppleti teſtantur. Sed ut pergam in inſtructione mea de floribus antimonii, ſciendum eſt, veros antimonii flores non uno, ſed variis modis poſſe præparari, quod neminem latet Spagyrorum. Sunt qui eos miſtos *Flores antimonii.*

cum ſale armoniaco agunt per retortam, deinde reddunt eos dulces, auferendo ſalem armoniacum, hosque magni faciunt; ſunt etenim hi flores pulchri albique coloris. Alii inſtrumenta peculiaria ad hoc habent præparata cum cavernis ventoſis, per quas antimonium aërem recipere, & ſublimari poteſt. Alii eos ſublimant igne forti, imponendo tres alembicos ſibi invicem, & unâ eademque operâ conficiunt flores albos, flavos, & rubros; quas ego omnes vias ingreſſus ſum, & nullum in eis errorem inveni: at modus, quo ego flores utiliſſimos ad medicinam, & efficaciores in operationibus ſuis confeci, hic eſt.

Præparatio florum antimonii.

Miſcui flores rubros antimonii cum colcotare vitrioli, & tertium cum iis ſublimavi, ita eſſentia vitrioli ſimul aſcendit, & flores

fiunt

fiunt fortiores, quo facto extraho eos flores ſpiritu vini; ſubſidunt faeces, ſeque à ſpiritu ſeparant, eoſdem artifex ſeponit, & ſpiritum vini diſtillat in balneo mariæ, donec remaneat pulvis ſiccus; atqui hi ſunt flores mei antimonii præparati, quos ego exhibui fratribus meis, aliiſque, qui in neceſſitatibus requiſiverunt à me ſpirituale auxilium animabus ſuis ratione ſtatus mei Eccleſiaſtici, & corporibus ægris propter fiduciam, quam in arte mea reponunt.

Hi flores ſuaviter purgant ſine frequentibus aut exceſſivis ſeceſſibus, plurimas tertianas & quartanas febres, nec non alios complures morbos ſanaverunt; adeò ut propoſuerim auxilio Servatoris mei Jeſu, & Sanctiſſimæ Matris ejus Mariæ teſtamento ordinare perpetuum monimentum in altari *Vires florum antimonii.*

meo omnium, curationum quas ejus gratiâ perfeci; tum ut ea ratione Deo gratias agam, tum ut gratitudinem meam poſteris notam faciam, ipſique agnoſcant opera mirabilia Altiſſimi, quæ ego diligentiâ meâ ex viſceribus naturæ extraxi, quæ ille in profundis ejus & ſecretiſſimis arcanis ſepulta, recondiderat. De ſublimatione autem antimonii, quæ poſtea flores vocantur, hoc præterea animadvertet lector, quod ii ſe habent inſtar aquarum, quæ in altis montibus erumpunt.

Sublimatio antimonii qui fiat.

Jam de differentia aquarum, quæ oriuntur in altiſſimis montibus, imo in altioribus, ſi poſſent reperiri, ad illos enim etiam aquæ aſcenderent, quandoquidem in cacuminibus altiſſimorum montium vulgariter fontes ſcaturiant. Et aliarum aquarum, quæ foſſione in profundiſſi-

diſſima terræ, & ſequendo ſcaturigines earum inquiri debent: poſſet quis judicare, matricem aquarum in terra ab una parte uberiùs eſſe repletam divitiis aquarum, quàm ab alia, cùm unumquodque elementum peculiarem matricem habeat potentem vel imbecillam, ut pariat ex ſydere, unde elementa originem ſuam ducunt & naſcuntur. Quando jam matrix ejusmodi fortis, & potens eſt in terra, etiam pellit ſemen ſuum fortiter, & efficaciter à ſe per vehementem preſſionem uſque montes nivales Alpium, vel ad uſque faſtigium ædificii turris * Babylo- *Quodque elementum ſuam habet matrem.*

* Parabola hæc eſt maximi momenti, ſed ita clara iis, quibus dempta eſt cataracta ab oculis, ut iis illam explicare ſit diurnæ luci Solis lucernam accendere: quibus autem nondum ea detracta eſt, locus hic occaſionem non adfert, eam detrahendi: lege ergo, relege, & meditare, dies diei eructat verbum, & lectio

bylonicæ : ſi quis fatuorum hunc meum diſcurſum audiat, me vel inſanire, vel vino madere dicet; ſed hæc communis erit mihi cum diſcipulis Servatoris noſtri calumnia. Eadem ratio eſt ſublimationis, quod ſicut aquæ, quæ plurimæ in altiſſimis montibus inveniuntur, ſalubriores & gelidiores ſunt, quàm eæ, quæ in fundo ſitæ foſſione altè eruuntur, ita ſi materia preſſione, & vi ignis furſum pellatur usque ad montes veterum, qui jam dudum ante me dormierunt, ſapientum tum terra, quæ plerumque inutilis eſt, remanet, usque ad ſalem, qui etiam ſeparatim extrahi poteſt in uſum ſuum, & præbet ſeparationem, per quam malum à bono, purum ab impuro, craſſum à tenui, ſubtile ab eo, quod

Lectio poſterior explicatrix eſt prioris, & prior poſterioris.

quod ſubtile non eſt, venenum à medicamento poſſit dignoſci. Nos miſeri mortales hîc propter peccata noſtra per mortem, quam meruimus, terræ imponimur, donec tempore putrefiamus, & in ſordes redigamur, & tandem igne, caloreque cæleſti ſuſcitemur, clarificemur, & exaltemur ad cæleſtem ſublimationem, ubi fæces omnes, peccata omnia, omniſque impuritas ſeparabitur, noſque fiemus filii Dei, & vitæ æternæ, ad quam me vobiſcum perducat miſericors & miſerator Dominus.

Spero autem neminem fore, qui in malam partem accipiet hanc mundani cum ſpirituali comparationem, qualis eſt cæleſtis exaltatio, cum terrena & temporali ſublimatione. Quod enim feci, nullus absque ratione factum eſſe arbitretur, ſciat-

que me aliàs non ignorare, quid album ſit, aut nigrum, quid differat aura tenebroſa & triſtis à ſudo cælo & ſereno. Abrumpamus ergo ſermonem hunc, & aliam proferamus antimonii præparationem. Habeat diſcipulus, apoſtolus, imo fidelis artis imitator hanc inſtructionem, & ſecundùm veram Philoſophicam doctrinam fideliter animadvertat, quod omnis extractio ex antimonio, quemadmodum etiam ex aliis rebus omnibus, in operatione magnam habeat differentiam, quæ nec in materia conſiſtit, nec per eam materiam, ex qua trahitur, cognoſcitur, ſed conſiſtit, & manet in præparatione, & in additione, per quam vis ex materia extrahitur, id quod ſecum adfert experientia.

Extractionum differentia.

Exempli cauſâ, quicquid ex antimonio, vel alia re quapiam

piam ſpiritu vini extrahitur, aliam prorſus habet operandi vim, quàm ea, quæ bono & acri aceto extrahuntur. Cauſas hujus rei jam in aliis meis ſcriptis attigi, & earum præcipua eſt, quod omnia, quæ ſpiritu vini extrahuntur ex antimonio, vel aliis herbis, radicibus, aut ſeminibus purgantibus, (intelligo de prima extractione) potenter expellunt per ſeceſſum: contra verò quicquid per acetum extrahitur, non movet ſeceſſus eâ ratione, ſed potius obſtruit, & retinet peculiari quadam ratione, quâ volatile in fixum mutatur.

Hoc eſt ſingulare ſecretum, & magni pretii arcanum, ſed nulli, vel ſaltem pauci inveniuntur, qui ad hæc reflectunt, quia multa abſcondita ſunt, & latent altè ſepulta in hoc arcano, quæ hactenus nec domino-

rum, nec ſervorum quisquam, nec ullus ſapientum hujus mundi animadvertit.

Extractio antimonii duplex. Fit ergo extractio antimonii duobus modis, aceto videlicet, & ſpiritu vini; acetum obſtruit, & ſpiritus vini per ſe potenter expellit urinam, eamque promovet, quemadmodum etiam ſeceſſus, prout & alio loco & modo eſt dictum, & præcipuè ubi in duodecim meis clavibus dixi, *quod extractio ex vitro antimonii mediocriter purget, ſed quod contra extractio ex vitro antimonii, quæ aceto facta eſt, non purget*, quod verum eſt, nec ullâ falſitate permixtum. Hæc autem experientia occaſionem dat cogitandi & reflectendi, quâ ratione natura promotionem det, & parturitionem in verum Philoſophum.

Hæc autem eſt res admiranda,

da, quòd omne id, quod ſpiritu vini primùm ab initio extrahitur, habeat proprietatem purgatricem.

Sed quando vitrum antimonii in initio aceto diſtillato extractum eſt, & poſtea extracto aceto iterum per ſpiritum vini ſeparatum eſt, abiit omnino vis illa venenata purgandi, adeo ut ne veſtigium ejus remaneat, nec ullam ſibi aſſumat vim ſedes promovendi, ſed operationes ſuas perficit per ſudorem, aliaque media, ſed præcipuè per ſalivationem & ejectionem per os, inquirit in omnia noxia, purgat ſanguinem, ſanat morbos pulmonum, & prodeſt iis, qui pectoris anguſtiis, & frequenti tuſſiculâ laborant; breviter quàm plurimis morbis medetur, etiam ſedat tuſſim malignam, & quicquid ejusmodi eſt indolis; eſtque medici-

dicina. prorſus admirabilis.

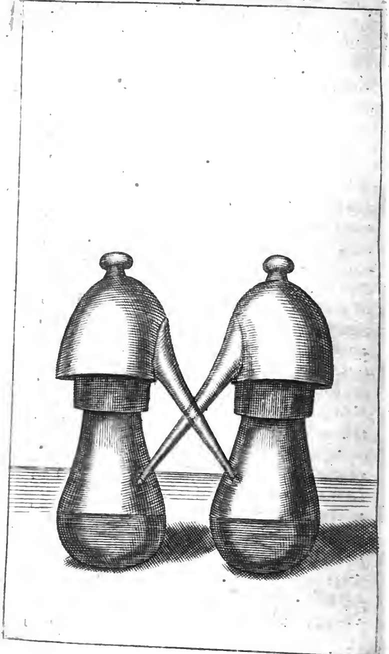
Alia præterea fit extractio ex antimonio, hoc modo. *Antimonium crudum teritur, affunditurque ei acetum forte, non è vino, ſed ex propria minera confectum, exponiturque ſimul ſubtili calori Solis probè clauſum, poſt aliquot temporis intervallum tingetur acetum colore ſanguineo, effunde hanc extractionem claram, filtra, & iterum per alembicum ex arena diſtillata oſtentat colores admirabiles, amœnos viſu, & inter diſtillandum miros aſpectu.*

Extractio antimonii crudi.

Hoc * oleum fit tandem ſangui-

* Hic tuam Valentine ſynceritatem! Quis ex hac præſcriptione tua conficiet iſtam quintam eſſentiam, quam Petrus Hiſpanus *lib: de quinta eſſentia omnium rerum* meritò extollit, tanquam maximum Philoſophiæ ſecretum? Quid dicam? non te perverſum, ſed timidum facit hominum malitia, verentem, ne ſi pravis paſſim communicentur arcana, plus

plus illis efficiant mali, quàm boni. Hic itaque proceſſus ideo tantum mihi à viro religioſo (cur enim rem indicare nollet!) tam obſcurè ſcriptus videtur, ut artis filii intelligerent eum ab ipſo non ignoratum fuiſſe. Ut autem lector intelligas, te non fruſtra nummos emendo, tempus legendo hos commentarios impendiſſe, clarè tibi, & nudè exponam, quomodo ſæpius eum perfecerim: adverte tu ad ſingula, ut nusquam deficias: operationes enim ſic aliæ aliis concatenantur, ut unâ omiſſâ, vel negligenter factâ, ruant ceteræ, nec votis tuis labor reſpondeat. *Cape de optima antimonii minera, quæ friabilis ſit (nam ſi antimonium crudum ſumpſeris, prout indicare videtur Baſilius, nihil effeceris, quia ſubtiliſſimum ſuum ſulphur primâ diſtillatione ſua jam amiſit) tere ita ſubtiliter, ut per byſſinum tranſeat cribrum, impone cucurbitæ, & affunde acetum, quod ſecundùm artem ex propria ejus minera eſt diſtillatum, pone in digeſtione 40. diebus, & ſi omnia, quæ huc requiruntur, accuratè ſervaveris, tingetur acetum tuum colore rubro inſtar ſanguinis: hanc tincturam rubram, per inclinationem effuſam, impone retortæ, blandeque acetum extrahe: pulverem qui remanſit, extrahe ſpiritu vini, ut iterum contrahat colorem ſanguineum; eam extractionem impone circulatorio ei ſimili, quod hic appingendum curavi, quia nullum unquam*

guinis inſtar rubrum, & multas relinquit fæces, valetque ad multas infirmitates, laudatur enim vis ſingularis, atque uſus ejus in lepra; novus morbus jam

quaminveni aptius, ut ſpiritus reddantur volatiles: tum impone balneo mariæ tam diu digerendam, donec videas tincturam ſe ſurſum attollere, & volatilem per alembicum tranſire, refrigeſcat tum, & impone omnem materiam cucurbitæ vitreæ, & diſtilla ſpiritum ſecundùm artem, & tranſibit rubicundiſſimus per alembicum, ut ſanguis, Deinde abſtrahe iterum ſpiritum vini, & habebis craſſum ponderoſum oleum. Quomodo hoc oleum deinde cum ſale ſuo conjungatur, & uniatur alibi dicemus; cujus uſus eſt in metallis emendandis maximus. Hìc illud deſcripſimus, & eò perduximus, ut medicina ſit præſtantiſſima in gravibus morbis, quæ paſſim habentur pro inſanabilibus. Perficit totam operationem ſuam per ſudores. Et cùm nullus ſit morbus, cui non ſuccurrat, quid opus eſt enumerare aliquos? ſatius eſt omnino tacere, quàm laudes ejus, quoſdam recenſendo, deterere. Nemo eſt, qui Chymiam vel à limine ſalutaverit, qui ignoret quid ſit quinta antimonii eſſentia.

Vires extractionis ex antimonio crudo. jam nuper inter milites exortus eo conſumitur, & exſiccatur, & mira mirorum efficit. Medico ante omnia ſit propoſitum diligenter in uſum ejus animadvertere ſecundùm experientiam & notitiam ſuam, ſed inprimis præparationem ejus ritè peragat ſine tædio laboris, aut oblivione alicujus eorum, quæ præſtanda præſcribuntur.

Alia antimonii extractio. Alià ruſum antimonii extractio hoc modo inſtituitur. *Sume antimonii in nomine Domini, & tartari crudi ana partes aquales: benè inter ſe trita, impone crucibulo forti, quod non ſinat ſpiritus perrumpere, & ure hanc materiam, donec tartarum ſit omnino combuſtum, quod in furno ventoſo faciendum eſt. Hanc materiam exuſtam tere ſubtiliter, affunde aquam vulgarem antea calefactam, edulcora*

*cora materiam lixiviando. Fiet * hepar, ita jam multis antè tem-*

* Multi ſermonis cauſa eſt hepar in conviviis, non pauci nobis erit hepar antimonii in operationibus chymicis. Atque in primis adverte, loco tartari melius ſumi ſalem tartari, non tantum ad operationis compendium (nam aliàs tam diu fundendum eſt, donec tartarum in ſalem commutetur) ſed vel maximè, ut vitrum accipia coloris longè melioris. Obliviſcitur etiam, vel ob rationes quasdam omittit Baſilius admonere, quod vitrum effundi debet in pelvim antea calefactam, & contundi in mortario antę calefacto, aliàs vitrum hoc propter ſalem tartari ita quàm primum aëre imbuitur, ut continuò in cœnum vel pultem quandam commutetur. Omittit prætereа determinare aquæ quantitatem, in qua pulvis jam tritus ſolvendus eſt, ut colorem accipiamus pulchriorem, & magè ſaturatum, in qua coloris exaltationę præcipua vis ejus ſita eſt. Præcipitationem præterea hepatis ex aqua, quæ aceto fieri debet ſilentio involvit. Atqui & hæc, & quæ jam dicta ſunt in hac operatione ſunt neceſſaria.

Neque hoc ego admonere prætermittam, quod & in hac, & in omni fuſione antimonii eſt

eſt obſervandum, ut ea inſtituatur cælo ſudo & ſereno, ſi aliter faxis, fruſtra deplorabis coloris in hepate tuo obſcuritatem. Nam ſi me rideas multam in operationibus chymicis aſtrorum influentiis vim tribuentem, ego te multorum proceſſuum ſiniſtrum ſucceſſum ridebo deplorantem. Nolo digredi in eum locum, ut haſce probem cæleſtium influentiarum virtutes, contra homines enim tam parum vel ſcientes, ut non intelligant, vel expertos, ut non viderint, & interim tam pertinaces, ut iis, qui viderunt, experti ſunt, & rem ita ſe habere confirmant, fidem non adhibeant, ego non magis rationibus agere velim, quàm contra eos, qui etiammum mutationem metallorum per lapidem Philoſophorum fieri negant. Quos ego, & mecum, qui toties id non factum eſſe, ſed fieri conſpexerunt oculis, & fecerunt manibus, contemnendos magis, quàm refutandos eſſe putamus. Ruſticum enim illud *nego, nego*, quis evertet? Irritant homines iſti pertinaces aliquando iſto agendi modo bonorum, & conſciorum artis patientiam, exiſtimantes illos Zelo quodam confirmandi id, quod affirmant eò progreſſuros, ut experimentum iis artis præclaræ oſtendant; ſed non puto quemquam eorum, qui myſterium adepti ſunt, adeò fore imprudentem, ut ſic temerè margaritas porcis objiciat, & indi-

gnis

gnis oſtendat, quid Deus ei revelaverit, & de quo pane ille edat, qui non eſt mittendus canibus.

Hoc ergo ad rem, unde digreſſus ſum, rediens affirmo, eſſe quædam anni tempora, quibus ſi fiat hepar antimonii, & menſtruo debito præcipitetur, alio prorſus imbuitur colore, aliisque præſtat viribus, quàm id, quod alio tempore confectum eſt, idque tam ad metalla, quàm ad homines ſanandos, ut ipſe expertus, in multis gravibus morbis, & morborum ſymptomatis. Addam & hoc, ex hepate antimonii per ſpiritum vini extrahi poſſe rubedinem, quæ volatilis fit, & trans alembicum diſtillatur, quæ ſine periculo omnibus exhiberi poteſt. Nec iſtâ cautione Baſilii magnopere opus eſt, etiam antequam volatilis eſt rubedo, quod modicè ſit propinanda. Data enim ad 30, 40, & 50 guttas, parum admodum ſudoris excitat, nedum purgationem, aut vomitum movet. Sed mirabilia illa, quæ ſanguinem purgando, radices morbi exſtirpando, & hominem vegetum reddendo facit, per inſenſibilem expirationem, & occultas ſuas vires efficit. Vino huic vendibili opus non eſt eloquentiæ hederâ, quâ commendetur ægrotis, qui ſemel vires ejus experti ſunt, ſciunt quid valeat, & quantis illud expetant votis, quantis æſtiment pecuniis.

temporibus à majoribus noſtris nominatam : hoc hepar ſiccatum impone cucurbitæ, affunde ſpiritum vini puriſſimum, extrahe diſtillando per balneum mariæ ſpiritum, ſic ut tertia ejus pars remaneat, ſed antea debet ſpiritus vini unà cum extractione per chartam filtrari : hac extractione utendum quidem utiliter, ſed modicè, magnâ enim prudentiâ eſt in uſum revocanda. Atque in hoc admirandum accidit, quod ſpiritus vini extractus non amplius uniri poſſit cum rubra extractione, unde tractus eſt, ſed alterum alteri ſupernatat inſtar aquæ, & olei, quæ commiſceri non poſſunt. At ſi ſpiritus vini extractus ſuperfundatur alteri hepati antimonii, denuò attrahit ſibi, & hoc priori extractioni vel eidem ſuperfuſum non miſcetur : quæ res inter mirabilia cen-

Miraculum naturæ.

cenſeri poteſt. Sed quis poſſet declarare omnia mirabilia Dei? aut quis dignè æſtimabit dona Creatoris, quæ creaturis ſuis implantavit? nobis altâ meditatione vix perſcrutabilia.

Antea mentionem feci de extractione antimonii ex * vitro ejus per acetum, & etiam per ſpiritum vini: nunc autem dico, quando talis extractio per acetum facta eſt, & acetum per,

* Sollicitum, & affectu plenum hîc agit Præceptorem Author noſter, cui non dixiſſe ſufficit, ſed identidem inculcat præcipua doctrinæ ſuæ præcepta: quid autem illum ſpecialiter moverit ad repetendum, præſertim vires ſulphuris antimonii, non video: nihil ſe fruſtra repetere dicit; tu ergo lector, ſi tibi eſt tanti, attentius perpende, an hîc invenias quidpiam, quod dictum non ſit, aut rationem cur iterum dicatur. Ego, qui intelligentibus me ſcribere profiteor, nihil hîc repetam, qui cepit, cepit, qui ibi non intellexit, vereor ut hîc intelligat.

balneum mariæ iterum extra-
ctum, pulvisque, qui remanet in loco humido, reſolvitur in liquorem flavi coloris. Adeo mirabilia efficit in recentibus & veteribus vulneribus, ut ea calamo nec poſſim, nec auſim committere omnia; cujuscunque ſint generis ſymptomata arcet, nec ullum radices ſinit agere, nullam admittit putrefactionem in recentibus vulneribus. Eadem efficit etiam altera extractio ex hoc pulvere, antequam ſolutio per ſpiritum vini eſt facta, nec cedit uſpiam aliis medicamentis, quæ ad internos affectus adhibentur.

Liquor vulnerarius.

Hanc præparationem ſæpe attigi in aliis meis ſcriptis, etiam in hoc tractatu de antimonio ex ſuperabundanti, quia ſcio quanta commoda, quantaque ſecreta in eo lateant; ideo ſpero diſcipulum nullo affectum

fectum iri tædio propter repetitiones in ſcriptis meis, quæ fideliter aperio, & in lucem profero. Quicquid enim ſcribo, non fit ſine ratione, verbaque mea ſunt quidem brevia, ſed multum conſiderationis requirunt, quamvis ſæpius repetantur: ignaris diſcurſus mei parum admodum adferunt intelligentiæ, pueris & inexpertis parum utilitatis; ſed diſcipulis & apoſtolis meis plurimum ſalutis & proſperitatis.

Reſtat alia extractio per aquam cauſticam, quam experientia docuit hoc modo. *Recipe vitrioli, ſalis communis ana partes æquales, ex his diſtilla per latus *aquam, quæ cùm vehemen-* *Alia antimonii extractio.*

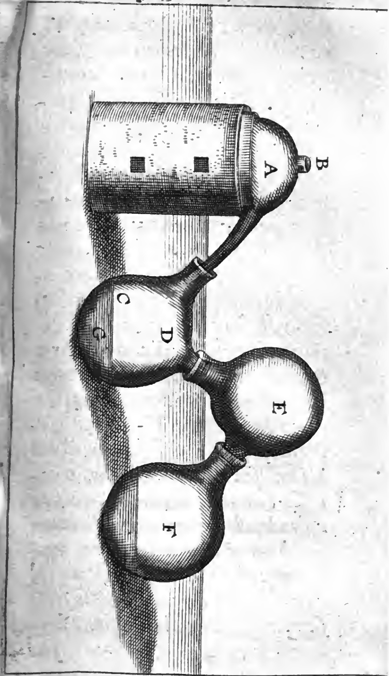
K 2 *ter*

* Encherefin hîc te docebo, Philochymicæ, quam tanti tu facies, quantam ex ea commoditatem in operando percipies, ne, quod ſæpe fit, dum ſpiritus metallorum diſtillas,

K 2 vaſa

ter per ignem pellitur, prodit materia inſtar tenuis butyri, vel amurcæ olei olivarum, hæc ſervatur ſeorſum ad uſum. Caput mortuum teratur ſubtiliter, & ſolvatur in cella in aquam, hanc aquam ſerva ſeorſum, & filtra eam per chartam: poſthæc ſume antimonium Hungaricum, tere ſubtiliter, impone cucurbitæ plani fundi, affunde hanc aquam, pone in calore, cum juſto tempore ſuo in

vaſa tua dirumpantur. Retortæ tuæ terreæ A aperies ſuperius foramine B cui immittes materiam per partes, ne tota ſimul nimium virium ſuarum exerat, claudesque foramen ſtatim operculo; ſpiritibus receptis in vaſe C datur exitus per foramen D in appoſitum aliud recipiens E. Cui rurſus alterum recipiens appoſitum eſt F. Ita ſpiritus ſubtiliores aſcendentes per foramen D recident in recipiens F. Craſſiores autem manent in fundo G recipientis C. Hoc autem inſtrumentum uſui tuo hîc erit aptiſſimum: tum ne, quod dicebam, ſpiritus tranſiens fortiſſimus rumpat vitra, tum ad alia, quæ facili ſpeculatione tu hinc colliges.

A
B
C
D
E
F
G

in eo ſteterit, fit inſtar amethyſti, ex violaceo nigreſcens; tum ignem intende fortiter, & acquires colorem perſpicuum inſtar cærulei ſapphyri, ex hoc colore præcipitatur pulvis albus affuſione aquæ communis : hic pulvis aſſumptus eandem habet operationem, quàm rubra extractio vitri antimonii per ſedes, & ſimul excitat vomitum. In priore ſolutione ex capite mortuo facta, & in cella aſſervata, laminæ tenues ferri coquantur; & transmutabunt verè martem in venerem, prout experientia docebit. Jam animadverte ulterius. *Sume diſtillatum illud oleum, ſeu aquam, uti in hoc proceſſu commemoratum eſt, ſuper affunde illi crocum martis, cum ſulphure usque ad colorem rubrum reverberato, expone calori, extrahet tincturam martis inſtar ſanguinis rubicundam : ſume hujus*

jus extractionis partem unam, ex rubra antimonii extractione, quæ cum ſale nitri exuſta, & ſpiritu vini præparata eſt, partes tres: ex aqua mercurii paulatim per

* Ut ſtudium Lectorum acuant Chymici, & magis, ne quis præter veros artis ſtudioſos in adyta eorum penetret, non omnia uno loco tradunt, ſed documenta ſua ſpargunt, ut eorum collectione diligenti, non ſecus ac aquila ſolis intuitu legitimos ſuos probent filios: ita vides Baſilium hîc aquæ mercurii uſum proponere, quam in tractatu, qui vocatur ſupplementum conficere docuit, aut potius rudi carbone proceſſum ejus delineavit: nec enim ibi, uti hîc demum mentionem facit foraminis, quod ſuperius in retorta patere debet, ut ei tubus immittatur, per quem mercurius per partes exiguas injiciatur. Si enim, vel tantillum mercurii retortæ incluſeris, eamque igne vehementi pepuleris, uti fieri oportet, ut ſpiritum ei extrahas, retortam, furnumque ipſum vi ſuâ vehementi, & indomabili evertet, niſi des ei ſpatium largius, & libertatem majorem volandi; ut tandem poſtquam multas viſitavit retortas, conquieſcat, & quaſi defatigatus reſideat. Cùm autem

tubum longiorem injecti partem unam : inſuper calcis aureæ in hac aqua cauſtica diſſolutæ partem mediam ; omnia hæc ſimul confunde, deinde hæc in arena deſtillanda ſunt igne mediocriter vehementi, cùm antea clarè fuerint decantata, ſed non omnia diſtillatione transfunduntur, manet pulchra ſolutio * fixa in fundo,

omnibus veris Chymicis notiſſimum ſit, quantarum hic mercurius in reſolutione metallorum ſit virium, nullam ejus hîc mentionem faciam.

* Hæc ſolutio nondum fixa eſt, ſed niſi te labor jam fatigaverit, ulteriore operatione poteris eam figere. Cujus præcipuus uſus eſt in emendatione metallorum, quod Baſilius ne attingit quidem. Ignoſcat nunc mihi genius omnium Chymicorum, dum omnibus candidè pandam hoc ſecretum. Tu Philochymice me celerrimè oraculum pandentem, mente & cogitatione conſequere: nam operatio non tam abſolvetur celeriter. *Hic pulvis extrahendus eſt cum fortiſſimo aceto, id ab-*

fundo, quâ uti poſſumus in veteribus vulneribus apertis, in quibus fundamentum ponit ſanationis ad ſtuporem. Caput mortuum quod relinquitur, in loco humido reſolutum, dat liquorem tam acrem, ut nulla aqua fortis cum eo ſit acredine comparanda. Sed de his jam ſatis: loquendum enim jam mihi de pulvere albo, qui etiam ex antimonio præparatur hoc modo.

abſtrahe, & quod in fundo remanſerit, edulcora aquâ diſtillatâ, extrahe rurſum vini ſpiritu, ſpiritumque abſtrahe, remanebit in fundo pulvis rubicundus, hunc conjunge cum ſale fixo, quod ex fæcibus, quæ poſt abſtractionem cum aceto remanſerant, confectum eſt, & trium menſium ſpatio fac, ut vulcanum non amplius fugiant, ſed placidiſſimè cum eo, & in eo ludant; ſi hoc perfeceris, habes duo conjuncta matrimonio inſeparabili: & purum ab impuro ſeparaſti, volatile fixum, fixum volatile reddidiſti, & parum abes à felicitate illa, quam votis expetiiſti omnibus.

Antimonii pulvis albus. *Cape antimonium purum, quod ex Hungaria adfertur, aut in ſimilibus plagis montanis invenitur, tere id ſubtiliter, cape item menſuram eandem ſalis nitri puriſſimi, quod tertiò omni diligentiâ mundatum eſt, hæc compoſitio ſimul uritur in olla nova vitreata, quæ nulla unquam pinguedine fuit infecta, igne circulatorio, non quidem tota ſimul, ſed diverſis vicibus partes adjungendo.* Hanc rationem agendi veteres Spagyrici *detonare* nominant, terminus artis diſcipulo artis addiſcendus, utpote non cuilibet ruſticorum in ſua experientia vel arte communis. *Hac operatione peractâ, tere materiam duram, quæ in olla remanſit ſubtiliter, ei in olla vitreata affunde aquam vulgarem mediocriter calefactam, & ubi materia reſedit, innova hanc affuſionem aliquoties, donec ſal nitrum omne extraha,*

*trahatur * : denique ſicca materiam, & tantùm ſalis nitri novi*

* Non te ſeducit aut circumducit, Philochymice, Baſilius, quando myſteria abditiſſima tam candidè promit, & mirabiles effectus tam ſyncerè, & fideliter promittit. Vel ex hac operatione exemplum cape. Poſt primam enim detonationem cum nitro, ſimulatque ſalem nitri à pulvere purâ aquâ ſeparaveris, habes pulverem illum Rulandi, quo vir ille tot miracula medica patravit, quo tantum nominis, tantumque pecuniæ ſibi comparavit. Quem ſi tu certâ cæli conſtitutione (quod in hepate antimonii monere me memini) præparaveris, habebis illum tantò meliorem, quantò rubicundiorem : color enim ejus anima ipſius, cujus in Medicina effectus probavit, laudavitque Rulandus ; ſed nec ille laudes ejus exhauſit, nec inexpertis perſuaſit tantas in hoc medicamento latere virtutes. *Hic crocus metallorum*, ſic enim vocant, non eſt ille, qui in officinis venum exponitur, cujus granis octo affundunt vini uncias binas, & cùm æger hauſit ſolum illud vinum ſine ullo pulvere, ſæpe tantum infernè, & ſupernè ejicit, ut utraque, aut ſaltem alterutrâ parte ſequatur anima. Hujus autem uſus talis eſt.

appone, quantum ejus eſt pondus; exure rurſus, & repete eandem operationem tertiò: tandem tere id

Sume ejus grana 8. 9. 10. *vel* 11. *ſecundùm ægri vires, & cetera caindicantia, iis ſuperfunde tres aut quatuor vini uncias; parum enim refert plus minusve vini ſumpſeris, impone balneo ſpatio quatuor aut quinque horarum, extrahe tincturam croci metallorum inſtar ſanguinus rubicundam (quod in infuſione croci officinalis non fit) hoc vinum jam ſulphure croci ſaturatum, unà cum ſubtiliore pulveris parte, quæ decantando tranſit:* exhibeo ægro, qui blandè, infernè, & ſupernè purgatur abſque moleſtia: nec tantùm humores educit hoc medicamentum, ſed quod antimonialibus ritè præparatis eſt proprium, radicem morbi aggreditur, & ſi quid corruptum ſit in corpore, ſi quid labefactatum emendat, & reſtituit. Quam admirabiles hæc ſola tinctura mihi oſtenderit effectus, ſuperſedeo enumerare, ne fidem eorum citare cogar, qui eos experti ſunt; hoc ſaltem mihi crede, quisquis chymica medicamenta in uſum revocas, ut ſemper accipias veras rerum tincturas, in quibus volatile earum ſulphur eſt abſconditum; ſi hoc negligis, famam, lucrumque tuum, & ægri tui negligis ſanitatem.

*id quod poſt tertiam operationem manet ſubtiliter, affunde ſpiritum vini optimum, circula menſe uno diligenter clauſum in cucurbita, ſeu circulatorio: dum eximitur nonies, vel decies, ſpiritum vini toties affuſum deſuper exure; hoc peracto ſicca pulverem molliter, & integro die excandeſac in crucibulo, quali aurifabri ad liqueſacienda metalla utuntur: hunc pulverem in loco humido reſolve ſuper menſa lapidea vel vitrea, vel in ovis duriter coctis, ſit inde liquor, qui expoſitus calori iterum ſiccatur, & in * pulverem revertitur.* Hic pulvis efficit egregia quædam & mirabilia, quæ non facilè fidem *Vires pulveris albi.*

* Credidiſti, aut expertus es vires ſemel detonati pulveris, non eris Thomas in hoc ter detonato. Adfer manum tuam, tange, & utere, eadem tibi præſtabit, quæ verum antimonium diaphoreticum, ſed ſecuritate efficaciaque majore.

invenient apud eos, qui non ſunt experti: at non operatur ſubitò, ſed tempus habeat oportet, ut exerat vires ſuas, & oſtendat experientiâ teſte virtutem ſuam admirabilem. Quicunque interiùs laborat apoſtematibus, ſumat de hoc albo fixo pulvere antimonii in ſpiritu vini, vel alio vino generoſo quartam drachmæ partem quinies, vel ſexies per diem, & experietur internum apoſtema aperiri, & omnem coagulatum ſanguinem paulatim ſine ullo vitæ, aut ſanitatis periculo expelli. Qui novo militum morbo interius laborat, utatur eo, quo dictum eſt modo, hoc pulvere, & experietur hoc malum toto in corpore conſumi, atque ex eo expelli; producit præterea novos crines, & innovat hominem in novum ſtatum ad ſtuporem

omnium;

omnium; dat novum, ſanum, & purum ſanguinem, & tantum efficit boni, ut poſſit ne minima ejus pars (quantumvis hoc æquitas poſtulare videatur) à me deſcribi, vel enarrari.

Non æquum eſt, me hæc omnia clarè, & eo modo manifeſtare, ut quilibet ex ſcriptis meis absque labore & tædio poſſit perfectus Doctor evadere: quemadmodum non decet juvenem *ruſticum pane can-

* Tam clarè omnia detexit Valentinus, ut nemo vel ante, vel poſt eum id fecerit clariùs. Conſpiraſſe videntur poſt eum omnes, ut luci, quam ipſe intulit mundo, tenebras offunderent; hinc nec vehementer eum publicè laudant, quamquam privatim quisque eum maximi faciat, nec libros ejus in alias tranſtulerunt linguas, quamquam ipſe omnium unus ſit digniſſimus, qui omnium gentium loquatur ſermonibus, ut Philochymicos, in labyrinthis aliorum errantes, conſoletur, & ſemper novam producat Philoſopho-

candidiſſimo, optimeque piſto veſci, quem labore ſuo non paravit, vel cujus ipſe frumentum tribulo ſuo non excuſſit.

Sed nimis longè procedo in hoc aperto doctrinæ campo, in quo antiqui venatores ſuas capiunt alaudas, & juvenes eos ſtatim retibus ſuis inſequuntur. Stylus enim meus (uti omnia ſcripta mea ſatis ſuperque teſtantur) ſibi propoſitum habet ſingularem quendam modum, ſicuti & omnium ante me Philoſophorum. Si quis autem miretur, proceſſus hîc quosdam proponi, in quibus Phi-

phorum ſobolem. Quod autem quis putaret, eum tam clarè poſſe loqui, ut quilibet illotis, ut ajunt, manibus attingens Chymiam, ſtatim eum intelligeret, hoc eſt, quod hic ait, fieri non poſſe, nec oportere ut opilionis viliſſimi filius de polline edat, quod nullo illi in triturando conſtitit ſudore: ceterùm, ut ipſe infra confitetur, verbis utitur claris, & ſimplicibus.

Philoſophia mea ab aliis differt : id reſponſi habeat, ſermonem Philoſophicum multùm differre ab aliorum modo diſcurrendi, qui nudè ac purè declarant proceſſum aliquem ſine ullis ambagibus vel ænigmatibus. Adverte ergo differentiam, nec me accuſa, quaſi ab ordine deflexerim, quantùm ad ſtylum Philoſophiæ, & præparationum, & proceſſuum. In diſcurſu enim Philoſophico addiſcere, & judicare oportet, quod ad theoriam pertinet, ſed inſtructionem proceſſuum te docet praxis, ideo in iis utendum eſt verbis veris, ſimplicibus, claris, & benè fundatis.

Fit etiam balſamum ex antimonio ad graves morbos admodum utilis, non tamen ex crudo, ſed ex regulo ejus, unde mercurius antimonii vivus confici poteſt, eo, qui ſequitur, modo.

Sume

Regulus antimonii. *Sume ex optimo antimonio Hungarico, & * tartaro crudo partes æquales, & mediam partem ſalis nitri, terantur ſimul ſubtiliter, & poſtquam in furno ventoſo inter ſe fluxerint, effundantur in pelvim æneam, ibique refrigeſcant, tunc invenitur regulus;*

* Quod in præparatione hepatis antimonii adverti, hîc repetendum eſt, ut pro tartaro crudo ſumas ſalem tartari, quo procedat operatio citiùs, & tutiùs. Sal nitri hîc eſt inutile. *Sume ergo antimonii, & ſalis tartari ana partes æquales, ex eo funde regulum, ſecundùm regulam hîc à Baſilio traditam.* Vitrum ſi (quod omnes ferè faciunt) abjicias, facies inutiliter. Paro enim ex illo medicinam inprimis utilem, hoc modo. *Contundo hoc vitrum in mortario calefacto, cavendo ne quid humiditatis ab aëre contrahat, quod ſatis facilè provideri poteſt, hoc pono in phiala, ex quo alcohol vini tincturam extrahit pulcherrimam rubri coloris, inſtar ſanguinis.* Cardiacum præſtantiſſimum eſt hæc tinctura, ſi ſumatur ad guttas 30. 40. vel 50. in liquore convenienti; idque, ſi velis, bis aut ter per diem: tutò enim ſumitur, & totum recreat hominem.

lus; hic ter, & eò ſæpius tartaro & ſale nitri purgatur per ignem, & fit albus relucens, ut argentum capellatum, quod jam fulminavit, & plumbum ſuum omne ſuperavit. Hic regulus teritur minutim, & vitro imponitur, ſuperfunditurque oleum juniperi, vel ſpiritus terebinthi, qui prior in diſtillatione prodiit, & purus eſt inſtar aquæ fontanæ, benè clauſum impone balneo mariæ in calore ſubtili, fietque oleum juniperi vel ſpiritus terebinthi ruber inſtar ſanguinis, eum effunde, & rectifica ſpiritu vini. Iisdem pollet viribus, quibus balſamus ſulphuris, uti tum indicabo, cùm de ſulphure ſcribam, quoniam unam eandemque poſtulant præparationem.

Balſamus antimonii.

Hujus balſami guttæ tres, aut quatuor, cum vino calido tantummodo ter in hebdomade aſſumptæ, ſanant morbos pul-

Vires balſami.

pulmonum, depellunt tuſſim frequentem, & aſthma: etiam conducunt vertigini, laterum punctionibus, & diuturnâ tuſſi laborantibus.

Varia antimonii olea. Multa etiam præparantur olea ex antimonio, quædam per ſe, & ſine additione, & alia multa per additiones; at non iisdem prædita ſunt virtutibus, ſed unumquodque ſuis, ſecundùm diverſam præparationem. Cujus hanc tibi nunc declaro ſimilitudinem. Multa eſſe genera animalium, quæ ſolùm in terra verſantur, ut ſunt, multa reptilia vermium & ſerpentum, alia item, quorum quædam etiam nova genera, quæ antea nota non fuerunt, ex putrefactione prodeunt. Alia in aquis habitant, ut omnia genera piſcium: alia volitant per aëra, ut genus omne volatilium & avium: quædam nutriuntur

igne

igne ut Salamander: & præterea inveniuntur multa mirabilia animalia in regionibus & Inſulis calidioribus, quæ hiſce nationibus ignota ſunt, quæ vitam ſuam prorogant ex ſolo calore Solis, quæ moriuntur, ſimulatque alium attingunt aërem. Ita antimonium aliam aſſumit naturam, aliamque ad operandum complexionem, dum additione aquæ, aliam dum per ſolum ignem præparatur. Et quamvis omnis ejus præparatio per ignem fieri debeat, ſine quo virtus ejus manifeſtari non poteſt; adverte tamen additionem terræ prorſus aliam operationem dare, quàm additionem aquæ: ita etiam quando antimonium in igne per aërem ſublimari, & ulteriùs præparari poteſt, alia virtus, aliæ vires, alia operatio ſequuntur, quàm in præparatio-

Pri-mum oleum anti-monii. tionibus jam deſcriptis. Oleum ergo antimonii per ſe ſine additione, & ſimul verum ſulphur ejus faciendi, hæc eſt methodus.

Sume antimonium Hungaricum crudum, id tritum ſubtiliter, impone cucurbitæ vitreæ, quæ planum habeat fundum, & affunde acetum verum Philoſophorum, ſale ſuo acidius redditum. Cucurbitam deinde clauſam impone fimo equino, vel balneo mariæ, ut putrefiat quadraginta diebus, tum ſe reſolvet corpus, & acetum contrahet colorem rubrum inſtar ſanguinis, effunde acetum, & affunde novum, idque toties, donec acetum non tingatur amplius, tum acetum omne filtra per chartam: rurſus impone vitro mundo, ut antea feciſti, & clauſum impone fimo equino, vel balneo mariæ, ut putrefiat quadraginta diebus, tum corpus ſe

denuo.

denuo reſolvit, & materia fit in vitro tam nigra, quàm chalcanthum vel ſutorum atramentum: ubi hoc ſignum habueris, tunc vera ſolutio facta eſt, per quam ſequetur ulterior ſeparatio elementorum.

*Impone nigram hanc materiam alteri cucurbitæ, & alembico impoſito, diſtilla acetum igne modico, tum acetum transit clarum, & remanet in fundo materia ſordida, eam tere ſubtiliter, & edulcora aquâ pluviâ diſtillatâ, tum eam molliter exſicca, & impone circulatorio longi colli (*circulatorium ſit præditum tribus cavitatibus, tamquam ſi tres globi ſibi invicem eſſent impoſiti, ſed à ſe invicem tamen diſtincti, ſicut ſublimatoria cum *Aludel* ſolent fieri, & tandem habeat inſtar phialæ collum longè protenſum) *affunde ſpiritum vini ſummè rectifica-*

ratum, qui tribus digitis ſuperſtet materiæ, & vitrum benè clauſum, impone molli calori duobus menſibus, tum ſequetur alia extractio nova, & ſpiritus vini fiet pellucidus, & ruber inſtar pyropi, ut erat prima extractio aceti, imo pulchrior. Effunde ſpiritum vini ita tinctum, filtra eum per chartam, & impone cucurbitæ, materiam nigram, quæ remanſit, ſepone, & ſepara ab hoc opere, nec enim ei eſt utilis.

Impone alembicum cucurbitæ, & incipias diſtillare in recipiente, omnibus benè clauſis per cineres igne mediocri, tum ſpiritus vini tincturam antimonii ſecum deſert, & elementa ſe ſeparant ab invicem, & alembicus, recipiensque tibi præbebunt aſpectum auri prorſus pellucidi: in fine remanent aliquæ fæces, ſed paucæ, & aureus color in vitro omnino perit: materiam rubram, quæ diſtil-

*ſtillando tranſivit in recipientem, impone circulatorio decem diebus, & totidem noctibus, tunc fit ſeparatio per illam circulationem, nam oleum per hanc acquiſivit gravitatem, ſeparatque ſe à ſpiritu vini, & decidit in fundum, ſpiritusque vini iterum clarus eſt, ut erat in principio, & ſupernatat oleo, quæ ſeparatio admirabilis, miraculi inſtar eſt in natura; ſecerne * oleum deinde à ſpiritu*

* Hîc habes non tantum quicquid ex antimonio confici, ſed penè omne, quod à Chymico promitti poteſt. Hoc illud eſt, quo replentur omnes omnium Chymicorum libri, quod tot involvitur fabulis, tot implicatur ænigmatibus, tot obſcuris explicatur commentariis; hoc eſt, quod toto orbe optatur à ſtultis, quæritur ab artis filiis, invenitur à ſapientibus. Hoc Baſilius revelat, hoc repetit, hoc inculcat : hoc eſt Currus ejus Triumphalis, quem quaſi circumducit, & ſæpius oſtentat in variis ſcriptorum ſuorum compitis. Antea in hoc ipſo tractatu ſub no-

vini per ſeparatorium. Oleum hoc eſt ſingularis & incredibilis dulcedinis, quæ nulli alteri rei comparari poteſt, eſt gratum in uſu, & omnis corroſivitas ab eo ſeparata eſt.

Vires olei primi.

Nemo cogitatione poteſt aſſequi,

ſequi,

mine *extractionis antimonii crudi*, hîc *oleum* eſt *antimonii*, mox convertetur in *lapidem*, qui *ignis* dicitur. Ita ſæpius ſe offert hic Proteus ſemper varius, attamen idem ſemper in ſubſtantia. Confer omnes proceſſus, qui toties diverſimodè proponuntur cum commentariis his meis ſuper extractione antimonii crudi factis, & habebis opus numeris ſuis omnibus abſolutum; habebis volatile fixum, & fixum volatile, habebis theſaurum, in quo, ſi neſcis quid habeas, remittam te ad Æſopi gallinaceum gallum, qui gemmam in ſterquilinio invenerat, ſed neſciebat, quid habebat. Adverte diligenter, mi Philochymice, & ſcias neminem tecum clariùs & ſynceriùs egiſſe, quàm Baſilium, & me poſt illum, qui tibi indico, ubi lateat lepus, quem tot alii tam vagè venantur. Si hîc jam non ſapis, nec tribus anticyris ſanaberis: itaque nihil addam, ne ſtultos, qui ne nunc quidem ſapiunt, redigam ad inſaniam.

ſequi, aut intelligentiâ comprehendere, quàm incredibiles effectus, potentes vires & utilis virtus in hoc Regio oleo exiſtat: ideo ſulphur hoc antimonii non aliter appellavi, quam *balſamum meum vitæ*, quia plurima efficit per gratiam Dei in iis, in quibus nullum niſi à Dei miſericordia erat ſperandum auxilium, & nihil reſtabat niſi certiſſima vitæ cum morte commutatio, prout fratres mei ſæpius factum eſſe teſtantur. Reficit hominem tanquam ſi denuo eſſet renatus: purificat ſanguinem; mixtum & exhibitum cum tinctura corallorum mundat lepram, & pellit omnem ſcabiem, quæ per ſanguinem impurum radices egit in homine: abigit melancholiam & triſtitiam cordis, confirmat artus, & ante omnia cor, quando cum

Balſamus vitæ.

magiſterio perlarum exhibetur. Etiam memoriam emendat; in deliquio non eſt inventa medicina nobilior, ſi cum olei cinnamomi æquis partibus mixti guttæ ſex per os linguæ imponantur, & tantillum de eſſentia croci naribus & arteriæ affricetur.

Ah Deus omnipotens, quid me juvat multa dicere, ſcribere, & excogitare! paucos enim, ut opinor, inter Doctores inveniam, qui fidem abſolutam præbebunt hiſce ſcriptis meis, quæ diſcipulis, apoſtolis, & aſſeclis meis fideliter lo co teſtamenti mei declaravi: Alii verò, qui mirabiles effectus antea cognoverunt, & vires in veritate ſæpius experti ſunt, accuratiùs attendent, & faciliùs fidem adhibebunt, & mihi pro hac benignitate (quod ſcilicet vires & virtutes, quæ creaturis

turis infuſæ ſunt, ego Dei permiſſu aperuerim, & quaſi ex carcere extractas in lucem & liberam operationem protulerim) dum in ſepulchro redigar in pulverem, gratias agent, & honorificè de me loquentur. Alius modus, ut antimonium ſine additione trans alembicum agatur, hic eſt.

Fit regulus ex antimonio per tartarum & ſalem nitri, ut ſupra deſcripſi: hic teritur ſubtiliter, & magno rotundo vitro imponitur, & in mediocriter molli igne arenæ imponitur: hac ratione antimonium ſublimabitur, quicquid ſublimatum fuerit, id quotidie plumâ deterge, ut iterum in fundum recidat, in eoque perſevera, donec nihil amplius ſublimetur, ſed omnia in fundo remaneant, tum antimonii regulus per ſe fixus & præcipitatus eſt: ſed adverte opus eſſe ſat longo tempore, & re- *Secundum oleum antimonii.* *Regulus antimonii fixus.*

petito ſæpiùs hoc labore, antequam id conſequaris. *Præcipitatum hoc rubrum exime, ſubtiliter tere, & repone in cavea humidiori lapidi plano & mundo, maneatque ibi ſex menſibus, tandem præcipitatum incipit ſe reſolvere in liquorem rubrum purumque, & fæces, ſive terra ab eo ſeparatur : ſal, inquam, antimonii ſolus ſe reſolvit, hunc liquorem filtra, & impone cucurbitæ, extrahe phlegma ut denſetur, & iterum caveæ impone, tunc pulchras cryſtallos dabit; has ſepara à phlegmate, ſunt pellucidæ, mixtæ colore rubro : ſed dum iterum purificatæ fuerint, evadunt albæ* : tunc factus eſt verus * ſal antimonii, prout eum

* Γσ⊙ ἴσῳ Græcis in proverbio eſt, & hîc patet in opere chymico. Hoc enim ſal acuit omnia menſtrua ad faciliorem metallorum extractionem; ſed magis omnibus eas extra-

eum ſæpius confeci. *Hunc ſalem exſicca, & ei permiſce terræ Venetæ, quam* tripel *vocant, tres partes, & forti igni diſtilla; tranſibit primò ſpiritus albus, poſtea ſpiritus ruber, qui ſe etiam reſolvit in album, hunc ſpiritum rectifica molliter, ac ſubtiliter in balneo ſicco, vel maris*, atque ita habebis aliud oleum album ex ſale antimonii diſtillatum; at longè cedit ſali ſuperiori ex rubra tinctura confecto. *Sal verum antimonii.* *Spiritus ſalis antimonii.*

Hoc oleum; quid oleum? hic ſpiritus dicam potius, quandoquidem ſal modo ſpirituali ſit diſtillatum, in febribus quartanis, aliiſque ſæpius vim ſuam oſtendit, valdè juvit in confractione lapidis veſicæ, promovet urinam, prodeſt in podagra: affrictus extrinſecus vulneribus corroſivis veteribus, *Vires.*

extractiones, quæ ex antimonio fiunt, utpote minerali ipſi cognato & ſimili.

quæ operationem ſuam habent ex Marte, ea purificat : etiam purificat hic ſpiritus ſalis antimonii totum ſanguinem, quemadmodum ſal auri ; & quamvis plurimis aliis morbis ſanandis utiliter applicari poſſit ; attamennon adeo perfectus eſt, atque ſuperius oleum rubrum antimonii, in quo ſulphur ejus ad ſummum perductum, purificatum, & ſeparatum eſt, ut dixi, ideo de hoc ſuperſedebo plura loqui.

Cùm jam de ſulphure & ſale antimonii egerim, oſtenderimque, quomodo in oleum & ſpiritum redigi poſſint, ut medicinæ inſerviant : jam ulterius procedens agam de mercurio, & manifeſtabo, quæ medicina in eo abſcondita, & quaſi ſepulta deliteſcat.

Mercurius antimonii. *Sume reguli antimonii, eo, quo ſupra docui, modo confecti, partes*

tes octo, ſalis ex urina humana clarificati & ſublimati partem unam, ſalis armoniaci partem unam, unamque ſalis tartari. Miſce ſalia omnia ſimul in vitro, affuſoque aceto vini fortis, claude luto ſapientiæ, & digere ſalia cum aceto menſe integro in calore conveniente, tandem impone omnia cucurbitæ, & in cineribus diſtilla acetum, ut ſalia remaneant ſicca; hiſce admiſce terræ Venetæ partes tres, & per retortam igne forti diſtilla, & habebis ſpiritum mirabilem: hunc ſpiritum affunde regulo antimonii trito, & putrificetur eo duobus menſibus, tum ſuaviter ab eo diſtilla acetum, & cum eo, quod remanet, miſce quadruplum pondus chalybis limati, & violento igne per retortam diſtilla, tum ſpiritus ſalis, qui tandem tranſit, ſecum transvehit mercurium ſpecie fumi; præponas autem recipientem vitreum

*magnum plenum aquâ; tum ſpiritus ſalium commiſcetur aquæ; ſed * mercurius colligitur in fundo vitri in verum mercurium vivum.*

Ecce tibi quomodo Philomathes ex antimonio conficere poſſit mercurium currentem, quem tamdiu, & tot in partibus orbis expetiverunt quamplurimi. Jam utilitatem ejus, & quomodo hoc mercurio cum laude uti poſſimus in medicina, hîc tibi annotabo, & ſcriptis tradam.

Oleum mercurii antimonii. *Sume in nomine Domini hujus mercurii partem unam, exprime*

* Quæ tempore Baſilii ſumma erant arcana, temporibus noſtris jam ſunt vulgaria Chymicorum opera: quotus enim quiſque, qui nomen ſuum inter veros chymicos profitetur, ignorat modum conficiendi mercurium ex antimonio; vel hoc, quo Baſilius docet, vel alio modo: nam varios jam excogitaverunt artifices varii, & quiſque utitur eo, qui ſibi probatur maximè.

me per corium, affunde olei rubri vitrioli ſummè rectificati partes quatuor, extrahe oleum, remanebuntque ſpiritus olei apud mercurium, pelle igne vehementi, aliquid ſublimabitur, hoc ſublimatum iterum appone terræ in fundo: affunde iterum aliud oleum ejusdem ponderis, ut antea; repete hoc tertiò: quarta verò vice pone ſublimatum, quod aſcenderit cum terra, & tere ſimul, tunc erit clarum & purum inſtar ſpeculi, vel cryſtalli; impone circulatorio, & affunde tantum olei vitrioli, & triplum ſpiritus vini, circula donec fiat ſeparatio, & tandem aliquando mercurius ſe reſolvet in oleum, & ſupernatabit inſtar olei olivarum: quod ubi factum erit, ſepara id ipſum oleum ab aliis, & impone in vitro circulatorio, affunde acetum forte diſtillatum, & ita permitte quieſcere præter propter diebus

*viginti, tunc * oleum iterum acquirit gravitatem ſuam, & decidit in fundum, & quicquid adhuc venenatum in eo eſt, remanet in aceto, quod tenebroſum, & omnino confuſum eſt.*

Hoc

* Nihil opus facibius eſt in meridie, nihil commentariis in tam perſpicua deſcriptione, quâ Baſilius docet conficere oleum mercurii ex antimonio: pedetentim incede, adverte ad ſingula, & nunquam fruſtrabitur te tua opera. Ne tenebras offundam, abſtineo commentario; ſed addo, me non dubitare, quin mirabiles in corpore humano hic mercurius præſtet effectus; ſed ego expertus non ſum vires ejus ad ſanitatem animalium, & commentarii mei non excedunt meam experientiam.

In metallorum autem emendatione vires oſtendit ſingulares. Dico enim, & liquidò affirmo, qui poteſt oleum hîc à Baſilio deſcriptum ad lapidem fixum perducere, jam gloriari poſſe ſe habere tincturam fixam, unico Regum Regi, magno Philoſophorum lapidi cedentem. Quando huc usque profectus es, Philochymice, noli retrocedere, nec manum tollere ab aratro: perge læto gradu, ſi fortè nemore in tanto ſe oſtendat ille

Aureus, & foliis, & lento vimine ramus.

Hoc eſt arcanum magnum, quod repugnare videtur naturæ, ut oleum hoc prius ſupernatet, & poſtea gravius redditum, petat fundum. Verum tamen adverte, oleum vitrioli etiam grave eſſe, ſed cum mercurius in ſeparatione ſua nondum ſit omnino purus, ſuperſtat illi, ſed cùm impura levitas illi per acetum eripitur, quia acetum illam aſſumit, tunc oleum recipit juſtum ſuum pondus, fit compactum, & decidit in fundum. Atque hoc eſt oleum ex mercurio antimonii, quod eſt quartum medicinæ columen. *Miraculum naturæ.*

Heus nunc leproſi! ubi eſtis? ſuppeditabo vobis media ad ſalutem: hoc oleum eſt utile adverſus apoplexiam, confortat cerebrum, facit hominem induſtrium, excitat ſpiritus vitales capitis: ſi quis gravibus *Vires.*

morbis longo tempore laboraverit, & aliquamdiu utatur quotidie hoc oleo, huic decidunt ungues & crines, & redit quaſi in hominem recenter creatum; omnis ſanguis humani corporis eo ita purificatur, ut omne malum ab eo abſtergatur,& expellatur. Sanare morbum Gallicum, quem nuper hæreditavimus, huic ludus eſt, per hanc enim medicinam radicitus evellitur: & ut paucis multa comprehendam, major eſt hujus olei in medicina laus, quàm, ut vel ore, vel calamo virtus visque ejus omnis exprimatur.

Quid hæremus nunc miſeri mortales de terra ſumpti, & in terram reverſuri? cur non properamus Deo Creatori noſtro gratias agere, pro hac medicina,nobis tam clementer indulta? Et vos utriusque medicinæ,

næ, ſi Diis placet, Doctores, venite ad me hominem religioſum, & ſervum Dei, manifeſtabo vobis, quod oculi veſtri nunquam viderunt; oſtendam vobis viam ſalutis & ſanitatis, quam hactenus non cognoviſtis. Si quis tamen reperiatur inter vos, qui proceſſus meos, & modum præparationis melius me intelligit, is, quæſo, non taceat, nec clauſtrum imponat ori ſuo; ipſe enim hîc adſto paratus diſcere, nec me pudet ulteriùs inquirere, & lumen concupiſcere, quod antea fortè non cognoverim. Sæpius enim jam vox hæc mea audita eſt; anguſtioribus terminis hanc vitam noſtram circumſcriptam eſſe, quàm ut homo unus omnia indaget, quæ natura abſcondita gerit in ſinu ſuo. Contra verò, me authore, ſileant illi, qui minus, quàm ego experti ſunt;
nec

nec ſolidam ſcriptorum meorum aſſecuti ſunt intelligentiam, neque ea emendare aggrediantur, aut verbis, rabularum inſtar, inconſideratis reprehendere, quæ nunquam ipſi in ſcholis didicerunt, & quorum proceſſus nunquam à legis peritis acceperunt.

Termini enim mei aliter ſonant, & aliud ſignificant, quàm eorum, qui ſe mihi opponunt, & quos pudet laboris arbores plantandi, iisque ſurculos fructiferos inſerendi, ideoque aridis ac ſylveſtribus ſemper inhærent arboribus, nec unquam ramum ullum viridium & ſapidorum fructuum benè culti pomarii attingere poſſunt.

Ne, inquam, feſtina ad judicandum, homo inexperte in arte noſtra, & noli condemnare, quod nondum cogitationibus vel ipſe aſſecutus es, aut

diſci-

diſciplinâ accepiſti. Multis, ſed imprudentibus hoc verbum in ore verſatur, piſces in aquis congelantur; ſed hi meram oſtendunt imprudentiam & inſcitiam ſuam: nunquam enim probabitur piſcem, vel in aſperrima hyeme in aqua congelari, quamdiu glacies quotidie diligentiâ mortalium aperitur.

Nullum animal ſine aëre poteſt vivere.

Quod autem piſces moriantur, ideo fit; quod cùm glacies non aperiatur, illis reſpiratio aëris eripitur, atque hinc ſuffocantur; facilè enim probari poteſt, nullum animal poſſe vivere, cui aëris inſpiratio negatur. Unde concluditur piſces eos; qui tempore aſperioris frigoris ſub aqua mortui reperiuntur, non frigore ipſo, ut parum intelligentes exiſtimant, ſed negatione aëris exſtinctos eſſe. Eadem ratione, ut

ut applicemus hoc exemplum, dico; ſiquidem antimonium fructus iſtos incredibiles ſit pariturum, illud è montibus erui, atque ei in principio reſpiratoria fosſorum labore fieri debere, & poſtea aquâ, aëre, & igne, ut mediis auxiliaribus, præparari, ne fœcunditas ejus ſuffocetur in terra, ſed multis laborioſisque artificis præparationibus manifeſtetur, atque in lucem prodeat ad ſperatam morborum ſanationem, propter quam omnem ejus ſuſcepit indagationem.

Ubi nunc, ô miſer! qui antimonium nihili facis, & apud omnes, inſtar meri veneni criminaris, ubi eſt Rhetorica vel Dialectica tua, quâ te defendas? ſed cum nec album, nec nigrum, nec viride, nec rubrum, nec flavum intelligas; nec ſcias quanam viâ aggredi poſſis juſtifi-

ſtificare antimonium, multoque minus ejus virtus, vis, & utilitas tibi nota ſit, benè facis, quod taceas, & permittas hanc tuæ imperitiæ reprehenſionem, veluti fluctum vento vehementi agitatum, trans caput tuum volitare, timens, ne, ſi iſti venti & fluctus prædominentur, navis tua fragilis, & ſutilis fundum petat, & ſubmergatur.

Ut hoc periculum evites, invoca tempeſtivè dormientem Magiſtrum tuum, uti diſcipuli Servatoris noſtri Jeſu Chriſti fecerunt, dum timebant perire, non tamen ex ſimulato & ficto, ſed ex vero & puro corde, absque omni hypocriſi, tum redemptio & auxilium ſine dubio ſequetur, ut in omni veritate videas, & advertas ventos, & mare tibi obedire, & omnia ad finem optatum perducas.

Uti-

Utinam ita animatus eſſet homo, ut labore & diligentiâ quidpiam aſſequi ſtuderet, tum certè Dii proſperitatis, & artis præſides Dii ſucceſſum darent, per quem ejusmodi diſcipulus, & artis aſſecla certus fieret, ſibi in optato artis gymnaſio, & deſiderato domicilio gratiæ felicitatem, & ſalutem non denegandam, ut ipſemet certò videret, & inveniret fundamentum ſolidi lapidis angularis, ſuper quo reliqui lapidum ordines commodè poſſint ædificari: tum tot ceſſarent malè fundatæ rabularum ineptiæ, quibus in ſcholis diſcipulorum aures, & in domibus ægrorum capita obtunduntur: resque ipſa, ore quaſi aperto, loquetur, & certâ experientiâ confirmabit arcem lapideam, ſeu palatium, non tam facilè igne accendi & comburi poſſe, quàm

cor-

cortem columbariam, aut veterem ciconiæ nidum ex ligno putrido compoſitum, atque à Sole magis magisque indies exſiccatum.

Tu autem orationis meæ auditor, & diſcipule hanc ſynceram informationem meam acri judicio perpendas, & ardenti deſiderio contendas infimum artis centrum pervadere, quod in externa facie cognoſci à nemine poteſt, vim virtutemque ejus, non ſecus quàm venator feram, perſequere, quære veſtigia ejus per nivem, ut probè diſtinguas, nec cervum pro hinnulo, lepórem pro vulpe capias, aut per errorem ex veſtigiis ejus à te malè judicetur, projice benè retia tua, & capies multitudinem piſcium ſecundùm votum & deſiderium tuum: colloca fila tua, prout oportet, & diſpone aves, quæ

cete-

ceteras alliciant loco ſuo , & auceps adimplebit deſiderium ſuum cum utilitate. Et ut hiſce breviter admonitionem , unà cum animadverſione unicuique quærenti proponam, dico: diſpone, amice venator, retia & inſtrumenta tua rectè ad ventum , ut oportet ; & tu nauta , qui noctes atque dies per vaſtum navigas æquor , & ſæpius à ventis huc illuc pelleris , adverte ad acum tuam , & ſine dubio aliquid capies , nec navem tuam peregrè redeuntem ſine magno mercaturæ tuæ lucro in portum deduces.

Sed quid ego multis ago , aut quid tempus , quòd ſophiſticis rabulis in more poſitum eſt , inutiliter tero paleam inanem triturando? fallor; non inutiliter tempus impendo; omnia enim verba in ſcriptis meis ita ſunt allata , ut litteræ paucæ inanes

inanes in iis inveniantur, quæ non aliquam utilitatem, unà cum utili inſtructione contineant, ita ut tempus ſcriptionis meæ mihi potius recreationi fuerit, quàm tædio.

Ideo nunc gladiatorum more uno paſſu retrocedam, & novam rerum externarum ſcholam in laboratorium inferam; nimirum quod antimonium ejus naturæ ſit, ut præparari poſſit, ut præſens auxilium adferat in medicina, quæ tractat de vulneribus externis, quæ multipliciter ſe nobis offerunt, & ex Chirurgia declarantur. Incipiam igitur, & brevibus explicabo proceſſus meos, quomodo nempe illud in medicinam ſit adhibendum, & quomodo utiliter præparandum.

Quicunque juniorum ſtudioſorum deſideras occulta naturæ perſcrutari, & abſcondita ejus

ejus in lucem proferre, audi, quid dicam tibi, ut poſſis diem à nocte, clarum ab obſcuro diſtinguere. *Cape antimonii Hungarici unam, ſalis communis partem mediam, & ſex partes argillæ non combuſtæ, tere ſimul, & diſtilla vehementer ſine intermiſſione igne diuturno, tandem oleum tranſibit, huic abſtrahe ſuum phlegma per diſtillationem, ut pulvis ruber ſiccus remaneat in fundo cucurbitæ, tere illum ſubtiliter, & reſolve in lapide marmoreo, & habebis rubrum balſamum relucens pro vulneribus,* quod alia, quamplurima balſama longè antecellit. *Uſus ejus præcipuus eſt in vulneribus,

Balſamum rubrum vulnerarium antimonii.

Vires hujus balſami vulnerarii.

* Prudens Imperator eò milites ſuos inter prælicandum componit ordine, ut in principio aciei boni & fortes, in fine optimi atque fortiſſimi ineant pugnam, qui minus valent armis, aut viribus, in medio collocen-

bus, quæ longo tempore fuerunt aperta, in quibus alii Doctores ſuis emplaſtris, unguentis, oleis, & ligamentis nihil potuerunt efficere; ſed ſummo cum dedecore equo demum frænum & ephippium tollunt, eumque reducunt in ſtabulum, unde ad eos prodierat.

Formulæ meæ loquendi ſimplicitatem ſonant, vir enim religioſus, cui modus agendi ſæ-

locentur, exemplum pugnandi à prioribus, ſpem auxilii & victoriæ à poſterioribus accepturi. Imperatorem ſequitur Orator in collocandis argumentis, quibus animos expugnet. Oratorem imitatur Baſilius in ordinandis proceſſibus, quibus diſcipulum ſuum ad ſapientiam, & ſapientiæ fructuum perducat felicitatem. Inſignes ergo proceſſus habuimus, iisque explicandis qualem qualem adhibuimus operam, atque lucem aliquam attulimus.

Jam medii ſequuntur clari illi per ſe, & non tanti, atque ſuperiores momenti, ea propter illis non inhærebimus.

cularium ignotus eſt, nequit omnia tam clarè detegere, & deſcribere, quàm res ipſa videtur requirere: quantum ad terminos, quod iis videlicet non ita formaliter utatur, hoc ſibi poſtulat ignoſci, & ſi quid in eo neglexerit, rogat ab omnibus in bonam partem accipi, paratus ratione ſtatûs ſui omnibus Chriſtianis, uti volens iis offert, die & nocte inſervire, & hanc eorum benevolentiam precibus apud Deum remunerari.

Hoc oleum ſalutare eſt in multis gravibus accidentibus, & præcipuè in vulneribus veteribus, ita ut paucæ medicinæ inveniantur, quæ huic non debeant cedere: illud tantum oleum, quod cum vulgari Apothecariorum ſublimato præparatur illi æquale effectibus, & ſæpe melius eſſe experientia do-

docuit, nominatim in lupo & cancro; & in vulnere *noli me tangere.* Sed in fiſtulis ordinariis, & herpetibus ſuperius oleum mira effecit, quæ niſi experientia iis patrocinaretur, fidem non invenirent, quæ omnia à me non recenſentur, nequis judicet me id ambitione ductum facere, aut famam inde venari, quam ego nunquam à me, neque deſideratam, neque quæſitam fuiſſe, neque etiamnum quæri ſanctiſſimè affirmo.

Nunc accipe olei alterius præparationem.

Sume mercurium mortificatum, qui ad claritatem & ſplendorem ſublimatus eſt, & apud Apothecarios proſtat venalis, & antimonii partes æquales; tere ſimul, & diſtilla ex retorta, quæ ſpiritus retineat, ter, & rectifica id oleum ſpiritu vini, tunc opera- *Oleum antimonii cum ſublimato ad vulnera.*

 tio,

tio, abſoluta eſt, & oleum fit rubrum inſtar ſanguinis, ſed in principio eſt album, & inſtar glaciei, vel butyri coagulati. Hoc oleum in multis, ubi natura nullam dabat emendationis ſpem, mira effecit: & vim, virtutem, potentiam, efficaciamque ſuam ſemper maximè oſtendit in perfecta emendatione mali in bonum.

Per additionem aliud oleum paratur ad vulnera externa apprimè utile.

Oleum compoſitum ad vulnera. *Sumitur antimonii pars una, & una ſulphuris, media ſalis armoniaci, vel ſalis urinæ purificati, & calcis vivæ partes duæ: expelle oleum fortiter, quicquid ſublimatur, id tere cum capite mortuo, & affunde rurſus oleum, terque ita diſtilla, tum oleum eſt præparatum.*

Cum vetera vulnera vix aut ne vix quidem ſanari poſſunt, tunc

tunc hoc oleo utere: eſt enim forte, potens, & penetrativum, & facit fundum bonum, quemadmodum & oleum vitrioli, unde ſequi deinde poteſt omnimoda ſanatio.

Balſamum admirabile ad vetera vulnera ex diverſis ingredientibus, inter quæ & antimonium ita paratur.

Recipe ſulphuris uncias quatuor, excoquatur igne modico; impone mercurii libram ſemis, verſa ſpathâ ligneâ, donec fiat maſſa una, hanc maſſam tere ſubtiliter; (facta enim eſt, quemadmodum cinnabarum ſolet præparari) tere cum ea antimonii uncias quatuor, arſenici rubri uncias quatuor, croci martis uncias duas, lateris pulveriſati uncias octo. Hæc omnia impone cucurbitæ vitreæ, & ſublima quemadmodum ſimilia ſolent ſublimari, conſequeris in iſta ſublimatione py- *Aliud balſamum ad aperta vulnera.*

roposſi, quorum color orientalibus non cedit, ſed fixitatem non habent; volatiles enim ſunt, & evaneſcunt in igne. Ut *hoſce pyropos artifex ſeparet à cinnabaro, quod inter ſublimandum aſcendit, eos terit ſubtiliter, & extrahit aceto forti diſtillato: quo opere perfecto extrahit acetum in balneo mariæ pedetentim, remanebitque pulvis, tere hunc pulverem minutim, ut ante, & impone alteri vitro, & extrahe tincturam ejus ſpiritu vini, remanentque ſordes, eas ſepara: hanc extractionem cum ſpiritu vini digere in balneo benè clauſo menſe uno, tum extrahe ſpiritum vini, ut extraxiſti acetum, remanentem pulverem impone ſcutellæ vitreæ planæ, eam impone caveæ in cupa referta aquis, ut vitrum ei poſſit inſtar naviculæ innatare: pulvis, qui in vitro eſt, intra paucos dies ſe reſolvet*

ſolvet in clarum & pellucidum liquorem.

Hic liquor ſalutaris eſt in veteribus apertis vulneribus, & eſt balſamum vulnerarium in ſimilibus accidentibus, ſi iis imponatur, & ſtiptico vulgari circumdetur, neminem auxilio deſtituet in diuturnis apertis vulneribus, adverſus quæ fruſtra tentata ſunt alia remedia. *Vires.*

De ulceribus apertis, quæ internè originem ſumunt, hîc mihi non eſt ſermo, ea enim ſine remediis internis, quæ affluxiones exſiccent, & centrum morbi in ipſa radice ſua depellant, perfectè ſanari non poſſunt, quamvis hac tempeſtate pauci reperiantur, qui ad hoc reflectant, & cogitatione ſuâ radicem ipſam morborum attingant, de qua nunc ago.

Si homines animo volverent

eas vitæ calamitates, in quas nos protoplaſtarum lapſus præcipitavit, peccatumque illud originis, & tot malorum ſequacium catervam, triſtitiæ nimirum, angoris, morborum, & miſeriarum recogitarent, meliùs profectò tempus ſuum locarent, plusque laboris impenderent, in quærenda proximi ſui ſalute, tam impenſè iis à ſummo cæli Rectore commendatâ, & debiti officii inſtar mandatâ; ſed quamplurimi, proh dolor! laboris tædio tempus inutiliter conſumunt, & non quod faciendum erat, ſed quod hactenus fecere, & facere porro lubet, faciunt, atque timent vel extremos digitos conſpurcare; non minus quàm ſi torquerentur invidiâ mercatorum, qui fortè tantillum lucri facerent ſapone vendendo, quo mol .iculas manus
ſuas

ſuas abluerent. Nonne omnes, quotquot hîc miſeri mortales degimus in terra peregrini ſumus, nihil, quod noſtrum dicere poſſimus, poſſidentes? nonne omnia, quibus utimur, Domini noſtri feudalia bona ſunt, nobis, quamdiu vivimus, nec diutius conceſſa? ita ergo nos in iis utendis geramus, ut tempore illo, quo & ratio eorum, & ipſa erunt reddenda, conſcientiâ bonâ freti, ſubſiſtamus, & propter ingratitudinem non conjiciamur in carcerem, & tenebras exteriores, ubi erit fletus & ſtridor dentium.

Si hæc eſſet meditatio, hæc uniuscujusque intentio, monſtri ſimile foret, ſi quis de peccato in ſe admittendo, ſi quis de officio ſuo negligendo cogitaret; omnes certatim muneribus à Deo acceptis proximo

inſervire contenderent. Sed hæc remota ſunt à cogitationibus mundi, mundanorumque hominum; *pecunia, pecunia* ſcopus eſt, quo collineant omnes, hanc potentes per fas & nefas quærunt, atque in hoc pauperes iis ſubſerviunt, ut ſimul de mammona iniquitatis participent.

Sed cavete, moneo, cavete, ne carnis iſtius oſſa gutturi inhærentia, vos ſuffocent, ne piſcium ſpinæ cor vobis confodiant. At quid juvat admonitio, quam parvi facit, & pro deridiculo habet mundus. Audite quæſo hiſtoriam, vel percipite parabolam. Cùm ego, voti magni reus, difficilem illam peregrinationem verſus Divum Jacobum ſuſciperem, ut viſitarem locum iſtum ſanctum tanquam peregrinus, Deum precatus ſum, eique

me

me voto obſtrinxi, ſi daret felicem ad monaſterium meum regreſſum. Ille dedit, ego hodieque ei gratias ago: ſed putabam plurimos mecum exultaturos, eidemque Deo acturos gratias, propter inſignes reliquias, quas tum temporis attuli, & obtuli monaſterio noſtro in conſolationem pauperum, multorumque aliorum, quo ſibi pararet in hac peritura lachrymarum valle nomen, quod nulla deleret oblivio: pauci tamen hinc reddebantur, vel meliores, vel erga Deum ob tantum beneficium gratiores, ſed perſeverabant in irriſione, & contemptu, id, quod Deus in die noviſſimo vindicabit.

At jam de his ſatis, procedamus in inſtructione noſtra de antimonio, unde alia rurſus medicina paratur, quam in omni genere febrium, & in

peſte ipſa valdè expertus ſum ſalutarem.

Oleum antimonii ad febres & peſtem. *Antimonium teritur ſubtiliter, vitreæ retortæ imponitur, & igne forti diſtillatur ſine ulla additione, tertiò aut quartò, & ſemper in magno vaſe recipitur, tandem fit ex eo pulvis rubicundus; extrahe eum aceto; extractionem eam circula molli igne decem omnino diebus, abſtrahe acetum diſtillando, & id, quod remanet, ſingulari * encheresi in oleum diſtillando transfundendum eſt. Hoc oleum porro circulatur, donec ei ablata ſit humiditas, & rurſus in pulverem reductum eſt, qualis erat dum initio acetum ab eo per diſtillationem ſeparatum, & poſtremum oleum in vaſe recenti receptum fuit.*

Vſus. Hujus olei grana quatuor aſſumpta cum aqua cardui Bene-

* Cùm ſpiritu vini hæc extractio volatilis reddenda eſt, eo modo, quo in ſuperioribus operationibus docui.

nedicti, ſi æger benè tegatur, & ſudet, ſanant quotidianas, tertianas, & quartanas febres; eadem doſis multùm valet ad peſtem depellendam, cum ſpiritu vini vel aceto diſtillato, prout, vel cum calore, vel cum frigore paroxyſmus primus peſtis acceſſerit. Quod in monaſterio noſtro trium fratrum, facto jam teſtamento, in extremis verſantium, hoc arcano ex peſte recuperata docuit ſanitas; quod animos eorum arti huic meæ ita conciliavit, ut majore, quàm antea zelo, & precibus, & labore me iuverint, & tempus, quod illis à divino officio ſupererat, quotidie mihi ſubſerviendo, impenderint, brevique tantam experientiam ſint conſecuti, ut ſuâ, fratrumque ſuorum induſtriâ, plus experientiæ ceperint in arcanis naturæ indagandis, quàm antea

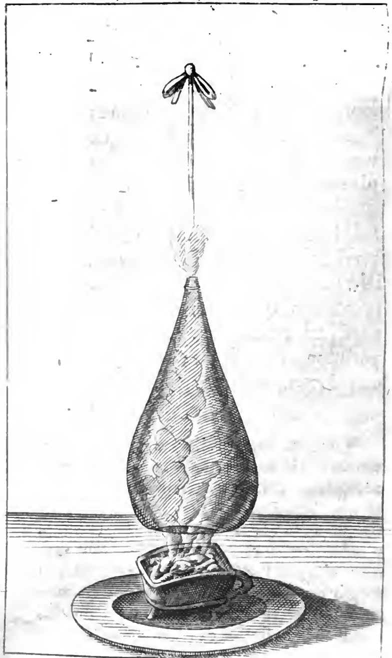
longè diuturniore tempore obtinuerant. Pro his ego gratias illis egi, usque in ſenectam meam, & ſenium, & porro re ipſâ illis retuliſſem gratiam, quippe ſic de me, & de aliis fideli ſuo labore meritis, ſed ante me vitæ ſuæ curriculum abſolverunt, & ingreſſi ſunt viam omnis carnis, quare remunerationem eorum ſummo commendo Medico, qui in cælis habitat, ibique illos exhilarabit ſufficiente gaudio, & ſatisfaciet cæleſti prȩmio, quod hîc in terra illis fuit ab ignaris & ingratis hominibus denegatum.

Aliud oleum ad vulnera. Aliud ad vulnera oleum ex antimonio cum additione paratur, eo, quem ſubjiciam, modo. *Sumuntur antimonii, ſulphuris, ſalis nitri ana partes æquales. Detonentur infra campanam, ſicut oleum ſulphuris*

per

per campanam conficitur, qui præparandi modus jam olim antiquis non fuit incognitus, ſed animadverte hanc viam meliorem eſſe, ſi pro campana * alembicum ſumſeris, eique vas recipiens appoſueris, ita plus olei conſequeris, ejusdem quidem coloris, quo illud ex ſulphure vulgari eductum, ſed viribus & virtute haud parum illo præſtantius. Utimur eo intrinſecus quidem cum ſpiritu vini ad guttas tres adverſus pulmonum phthiſin; extrinſecus autem, ſi illinatur, ac deinde *Vires.*

* Picturâ jam te alloquar, non tantùm verbis, Philochymice, ut compendio ſermonis accipias hoc laboris & ſumptuum compendium. Inſtrumentum hoc aſpice, & tibi conſice, ut Baſilium ſequi poſſis in faciendo ſulphuris oleo per campanam: hac enim viâ tantum olei tibi dabit uncia, quantum viâ jam vulgò tritâ ſuppeditat libra: ex unciis nimirum ſulphuris ſedecim elicies ſemiunciam olei, quam alii vix ſperant ex ſedecim libris.

de imponatur emplaſtrum ſtipticum, adverſus omnia vulnera fœtentia, & ad putrefactionem tendentia, adeoque omnia omnino vulnera certiſſimum remedium eſſe reperies.

Rurſus aliud oleum ex antimonio adverſus omnia vulnera exedentia hac ratione conficitur. *Recipe antimonii libram unam, ſalis communis deſiccati libram ſemis, laterum confractorum libras quinque: omnia terantur, & retortæ imponantur: ubi oleum flavum diſtillaveris, omnesque ſpiritus tranſierint, impone materiam alteri vitro, eique phlegma extrahe, remanebitque pulvis; quem in loco humido lapidi inſternes, & conſequeris balſamum humidum, quod in omnibus vulneribus verminantibus, & in cancro, qui in facie hominis, & fœminarum uberibus maximè prodit, ſingulare eſt remedium.*

Aliud oleum antimonii ad vulnera.

Vires.

Plura

Plura de hoc balſamo ſcribenda forent, niſi vererer fore, ut imperitus quiſpiam horum, aut rabula ſophiſticus in me impingeret, diceretque me hæc dilatare nimis, & plura chartæ mandare, quàm experientia me docuerit, ac proinde meras ſpeculationes & imaginationes venditare.

Oleum ſulphuris antimonii. Aliud porro oleum conficitur hoc modo. *Antimonii pars una ſublimetur cum quarta parte ſalis armoniaci igne ſubtili: ſal tollit ſulphur antimonii in altum rubrum, inſtar ſanguinis: tere hoc ſublimatum ſubtiliter, & ſi ſumpſeris prius libram unam antimonii, tere cum eo rurſus uncias quinque antimonii, & eo rurſum ſublima, ut antè factum eſt, hoc ſublimatum ſolvitur in loco humido. Sed aliàs ſume ſublimatum illud, & edulcora à ſale addito, molliterque ſicca, & habebis*

ſul-

ſulphur, quod ardet inſtar ſulphuris vulgaris, quod proſtat apud Apothecarios venale. Extrahe ex hoc ſulphure tincturam per acetum diſtillatum, & cum acetum in balneo mariæ leniter abſtraxeris, & pulverem remanentem ſubtili encheireſi tranſtillaveris, habebis (ſi quidem in hac operatione non aberraveris) *præſtantiſſimum* * *oleum, dulce, gratum, & ſuave in uſu ſuo*

* Hæc eſt altera repetitio proceſſus, quô conficitur balſamum antimonii, uti vocat in hoc tractatu, vel quinta eſſentia antimonii, de quo ſæpius ſupra. Hæc tamen in proceſſu eſt differentia, quod hîc ſulphur per ſalem armoniacum ab antimonio ſeparatur, & deinde aceto extrahatur; ubi in aliis proceſſibus ſulphur per acetum extrahatur, quando adhuc unitum eſt antimonio. Sed hæc tanti non ſunt, ut ancipitem reddant operationum effectum, varietas ergo hæc libertatem dabit majorem operatori, ut non ſcrupuloſus ſit in iis, in quibus rationem intelligit ejus, quod agit, & modi, quo agit.

ſuo ſine ulla corroſivitate, aut periculo. Sanat phthiſin, depellit puncturas lateris, & ſiquis laboret difficultate anhelitus, is aſſumat duo grana mane, & totidem veſperi, dum concedit cubitum, in elixire vel ſpiritu vini, dilatat anguſtias pectoris, expellit omnes impuritates, & phlegmata ex pectore, & multos mihi ſæpenumero protulit minimè ſperatos effectus.

Vires admirabiles hujus olei.

Cùm verò in aliis præparationibus ex antimonio eas vires deſcripſerim, quæ huic cum illis ſunt communes, nihil opus exiſtimo eas omnes repetere, veritus ne artis aſſectatoribus, vel periſſologiâ tædium, vel ineptâ tautologiâ alienas cogitationes adferam. Liquor interim, qui, ut ſupra dixi, in loco humido reſolvitur, externa eſt medicina, & apprimè utilis,

ut mundet impuritates cutis, & ſi tantillum olei tartari miſceatur, ſanat phagedænam digitorum, & ſi ſæpius eo ungatur, purificat cutem, & ſchrophulis medetur.

Sulphur antimonii præterea alio modo præparatur. *Antimonium ſubtiliter teritur, & coquitur horis duabus, vel paulò diutius, in acri lixivio de cineribus ligni faginei confecto: ubi coctum antimonium clarè filtraveris, affunde acetum, & ſulphur petet fundum prorſus rubrum, effunde phlegma, & pulverem leniter exſicca: diſtilla hunc pulverem cum aceto vini: extrahe tincturam, & fac, prout cum ſuperiore ſulphure feciſti; idem in oleum diſtillando reducere, non eſt oleum & operam perdere*; quamvis oleum ſupra commemoratum, plus virium habeat, eò quod corpus ejus per ſalem ar-

Sulphuris antimonii alia præparatio.

armoniacum initio ſublimationis meliùs ſolutum & apertum fuerit.

Reſtant porro multa de antimonio ſcribenda, & nominatim tria Spagyro Medico, & Philoſopho ſcitu neceſſaria, nimirum præparatio aceti, quæ ex minera ejus conficitur, deinde prætereunda non eſt Philoſophica ſtella ſignata; & tandem ſermo inſtituendus de plumbo Philoſophorum, de quo multi magna ſunt imaginati, & putaverunt ratiocinatione ſuâ, & ſpeculatione verum & ſyncerum mercurium Philoſophorum ex eo conficere, quod profectò fieri non poteſt, quandoquidem antimonio cęlitus tanta non eſt data efficacia, ut in ipſo is mercurius exiſteret, vel ex eo præparari poſſet. Mercurius primum ens, vel prima aqua metallorum, quæ

An mercurius Philoſophorum reperiatur in antimonio.

quæ perfecta ſit, unde lapis magnus veterum ſapientum confici poſſit, illud, inquam, ens primum, & ſemina ejus in alio minerali inveniuntur, in quo operatio ſecundùm genium metallorum major eſt, quàm in antimonio : attamen particularem quandam, & utiliſſimam ſuppeditat operationem. Inquire porro quid ad internam, quid ad externam medicinam pertineat; eſt enim columen omnis Apothecariorum officinæ, ſi debitè præparetur, ut ſæpè moneo; nec quicquam deerit, modo artifex benè diſcat diſtinguere indolem metallorum, & mineralium, & diligenter obſervet tum præparationem, tum uſum antimonii, tunc enim, & non ante ſequetur perfectum de eo judicium.

In antimonio reperitur aliquod particulare.

Jam igitur ſtabo promiſſis, diſcipulosque meos ſecundùm

votum

votum eorum conſolabor ſatisfaciendo iis, & inſtructionem dando, perquam vera ſeparatio boni à malo tandem iis innoteſcet, & dando informationem de aceto Philoſophorum, quod ex antimonio conficitur.

Acetum Philoſophorum ex antimonio.

Minera unde antimonium funditur, & purificatur, teratur ſubtiliſſimè, hanc materiam impone vitro rotundo, quod phiala vocatur, habens collum oblongum, affundatur aqua pluvia diſtillata; ut cucurbita ſit media plena, benè clauſa ſeponatur in fimo equino, ut putrefiat, donec minera incipiat efferveſcere, & ſpumam in ſuperficie accipere, tunc tempus eſt eximendi, ſignum enim eſt corpus ſe aperuiſſe: hanc materiam digeſtam impone cucurbitæ, benè claude, & aquam extrahe, habebit ea ſaporem utcunque acidum, ubi aqua omnis ablata eſt, intende

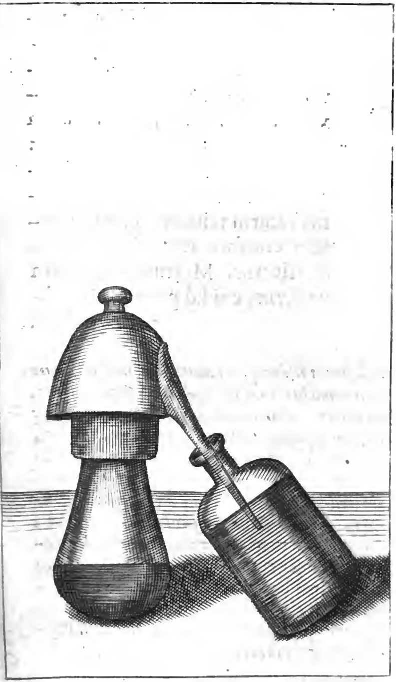
ignem,

ignem, & tranſibit ſublimatum: hoc iterum tere cum fæcibus, & affunde iterum eandem aquam, & iterum abſtrahe, tunc erit acrior: hæc operatio repetenda eſt, donec aqua fiat tam acida, quàm aliud acre acetum vini diſtillatum; ſublimatum autem, quo ſæpius operatio repetitur, eo magis minuitur. Ubi hoc acidum acetum obtinueris, cape recentem mineram ut ante, & affunde hoc acetum, ut tribus digitis emineat: impone pelicano, & digeratur duodecim diebus in calore, acetum fit rubrum, & multò acidius, quàm ante: hoc decanta purum, & diſtilla per ſe ſine additione in balneo mariæ, tranſibit acetum clarum, & rubrum remanet in fundo, quod extractum cum ſpiritu vini eſt præſtans medicina. Acetum autem iterum rectifica in balneo mariæ: ut ſuo liberetur phlegmate: tandem ſolve in eo

*proprium ſal, ſcilicet in quatuor unciis unciam unam, & pelle fortiter ex cineribus, * acetum fit acrius, & acquirit plus virium, & virtutis.*

Hoc

* Hoc acetum etiam inter præcipua numeratur eorum, quæ ex antimonio conficiuntur: ideo operæ pretium judicavi, id quibusdam commentariis illuſtrare. Quamvis enim modo, quem Baſilius præſcribit, fieri poſſit, tamen quædam adhuc requiruntur, ut opus reddatur cùm facilius, tùm perfectius, quæ jam ſubjungo. *Pro ſex libris antimonii requiruntur quatuordecim libræ aquæ diſtillatæ, & quando poſt digeſtionem illud diſtillare cupimus, quædam encheireſis obſervanda, à qua propemodum totius operis dependet ſucceſſus.* Ita *enim collocandus eſt alembicus, ut roſtrum ejus tegatur aquâ, quæ eſt in recipiente, vel quæ tranſiit diſtillando in recipientem, aliàs ſpiritus antimonii diſpergetur, & plus mediâ parte perit, opusque multò plus requirit temporis, ut perficiatur.* Figurâ appoſitâ hoc expreſſi, ut ſi qui ſint, qui audiendo non ſatis hoc percipiunt, videndo intelligant. *Vbi aqua tota tranſivit per alembicum, ignis,* ut monet author, *intendendus eſt, & tribus nocti-*

Vires aceti, Philoſophorum. Hoc acetum refrigerat vehementer, non ut vulgare acetum, ſed magnâ cum admiratione, & certâ experientiâ, maximè ad ſedandum gangrænam ex pulvere pyrio productam; etiam ſanat alia irritata vulnera & membra, quando cum anima ſaturni tritum, in unguentum conformatur, & exterius applicatur. Mixtum cum aqua endiviæ, cui ſal prunellæ additum

---

noctibus totidemque diebus ſine intermiſſione continuandus, tum refrigeſcat, & ſublimatum, ut docet, *cum antimonio denuo miſceatur: iterum reſumatur labor ad tres dies & noctes, ac deinde repetatur tertiò, tunc aqua tua acida erit, uti acetum vulgare: hoc acetum ſi tinxeris nova antimonii minera, habebis tincturam, quam balſamum ſuum vitæ nominat, toties diſcriptum, ſed nunquam ſatis laudatum.* O ſi ſcirent mortales, myſteria quæ in hac tincturâ latent abſcondita, neſcio an luberet aliam circa antimonium ſuſcipere operationem: omnia in hoc uno ſunt. Dixi Philochymice, tu face.

tum eſt, conſumit ſynanchen, & extinguit magnum ardorem ejus, ſedat præterea motum inflammati ſanguinis. Tempore peſtis intrinſecus aſſumptum doſi unius cochlearis, ſingulis vicibus, & extrinſecus lineis pannis bubonibus impoſitum, extrahit venenum, & præſtantiſſimè refrigerat. Sed adverte, cum hoc modo extrinſecus vis adhibere, miſcendam eſſe tertiam partem aquæ, quæ ex ſpermate ranarum diſtillatur.

Multi ſtellam ſignatam antimonii magni fecerunt, & operam dedêre quàmplurimi, ut eam conficerent, nulli parcentes labori, modò eam conſequerentur, quod nonnullis ſucceſſit, aliis verò propoſitum ſuum, resque tota in profundo aquarum ſubmerſa eſt. Imbiberant plerique eam animo ſententiam hanc ſtellam veram eſſe

An Stella ſignata antimonii ſit materia lapidis Philoſophici.

eſſe materiam, unde confici poſſet lapis ille Philoſophorum; hac inducti cogitatione, vel imaginatione, quod natura ipſa eam in ſtellam ſignaverit; ideo non poterant, ut exiſtimabant, hiſce cogitationibus in viam erroris abduci. Ego autem nihil horum eſſe ſyncerè denuntio: longè enim aberrant iſtiusmodi indagatores à recta & regia via; & enecant ſe conſcendendo rupes & ſcopulos, in quibus capricorni fixerunt domicilium, & accipitres ſuum capiunt refugium. Non eſt huic ſtellæ datum in ſe tantum continere potentiæ, aut tam pretioſum ex ſe formare lapidem: idem tamen ego affirmo, inſignem medicinam in ea latere abſconditam, quæ ex ea confici poſſit. Fit autem ſtella hac ratione.

Recipe antimonii Hungarici partes

*partes duas ; chalybis partem unam : hæc liqueſiunt cum quatuor partibus tartari uſti, & funduntur in ſcypho ferreo, quo utuntur aurifabri, dum aurum ſuum purgant. Dum refrixerit, exime regulum, & ſepara ab omni impuritate, & ſcoria. Tere hunc regulum ſubtiliter, & pondus ejus examina, & appone ei triplum tartari uſti, funde, & effunde, ut ſupra, idque tertium repete, tum ſe purgat regulus, & evadit purus, & clarus. Nota autem, cum fuſionem ritè perfeceris, uſusque fueris encheireſi, quâ decet, quod in hoc palmarium eſt, obtinebis ſtellam * pulchram, & ex albo* (*Stella ſignata antimonii quomodo fiat.*)

 mi-

* Hîc notandum. *In tertia fuſione reguli ignem vehementer eſſe intendendum, ut intenſo illo calore auferatur, ſi quid adhuc impuri apud regulum reſideat,* atque ita regulum conſequeris pulchritudine & candore argento comparandum, ſed virtute, & pretio longè ſuperiorem.

micantem, inſtar argenti capellati, non minus artificiosè diſtinctam, quàm ſi eam pictor quispiam diligenter circino diſpartitus fuiſſet.

*Hæc ſtella cum ſale armoniaco in * ſublimatum rubrum redigitur; tinctura enim martis aſcendit. Dum ejuſmodi ſublimatum, uſpiam deponitur, ſit ex eo liquor, qui miris in Chirurgia præſtat viribus.*

Oleum liquidum ex ſtella ſignata. *Hic regulus, ſeu ſtella ſignata, ſæpe cum angue lapideo per ignem deducitur ita, ut tandem ſe in eo conſumat, & ſe prorſus uniat*

* *Hoc ſublimatum antequam imponatur Caveæ, ut ibi reſolvatur, purgandum eſt à ſale armoniaco aqua diſtillata.* Parva ſunt quæ moneo, ſed horum, & iſtorum talium ignoratione magni committuntur errores, opusque cum ſumptibus & impenſis omnibus vel perit, vel ſaltem non reddit operæ ſuæ pretium.

*uniat cum * angue : hoc facto habet artis aſſectator materiam omnino calidam & ignitam, in qua ars plurima ſepulta latet. Hæc materia præparata ſe ſolvit in oleum : hoc ipſum oleum diſtillatione transfundi debet, & tum rectificari, ut ſit purum, & clarum.* Hoc oleum intus commodè & ſecurè aſſumi poteſt, at magnâ prudentiâ & cautione, nec ſæpius, quàm bis per hebdomadem, nec plus, quàm guttæ tres in duabus unciis vini, vel alia aqua ex herbis diſtillata, ſecundùm morbi exigentiam. Hanc ob cauſam Medici eſt, morbi cauſas, unà cum ægroti complexione præſcire, *Vires.*

* Anguis ejus naturæ eſt, ſi laxas, emergit, ſi ſtringis erumpit : idem hîc vereor : ideò anguem vocat id, quod miſcet cum hoc regulo. Anguem autem lapidis, ſeu lapideum, quia ſal hîc, ut anguis lapidem libentiſſime lambit.

quo remedia ſua ſecuriùs adhibeat.

Hæc eſt inſignis * acrimonia, multa in ſe arcana complectens, ſed nihil opus eſt imperitis omnia ſimul & ſemel revelare. Artes quædam ſupprimendæ ſunt, ut Philoſopho, qui iis indagandis improbum quotidie impendit laborem, ſecreta quædam, & arcana propria ſuperſint. Qui autem veſtigiis meis cupit inſiſtere, non laſſetur

* Qui intelligunt quantæ utilitatis ſit eſſentias ex metallis extrahere, non ignorant virtutes acris hujus olei : menſtruum enim hoc eſt hanc ad rem unicum. Quot ſunt, qui ætatem, quanta fuit, operationibus chymicis traduxerunt, & nunquam ad notitiam veri menſtrui pervenire potuerunt; tibi jam revelatum eſt, eo tu, ſi ſanitatem quæris, tutò uteris in corpore, ſi quid aliud votis audacioribus moliaris, & jam jam ſperas te compotem fore, hoc omnium eſt maximum ad thronum regni Chymici conſcendendi adjumentum.

tur quærendo, ſed quod ego feci, faciat, & quod toties deſideravi, quodque tam calidis votis expetivi, mecum aſſequetur.

Principia hæc quæ vobis præſcripſi, ſufficiunt, ut finem ex iis perſcrutemini. Multi defecerunt, imo multi prius morte abrepti fuerunt, quàm tantum de principiis in tyrocinio ſuo erant aſſecuti: citiùs nimirum vitâ defuncti, quàm magiſterium artis adepti; atque ideo librum rudimentorum in initio edidi, ut artis ſtudioſus aſſectator, cui tanto tempore in primis experientiis erat opus, tantò citiùs ad deſideratum finem, & ſcopum optatum pertingat, mihique poſt Deum gratias agat.

In hoc oleo præterea latet effectus admirabilis; *ſi enim longo tempore circuletur, tandem* *Solutio cryſtallorum.*

cryſtallos arripiet, nimirum cum illa tribus diebus, & totidem noctibus antea calcinatæ fuerint, & ex illis elicit ſalem, quo facto, hoc oleum iterum per retortam diſtillatur, & conſequeris medicinam quæ lapidem in veſica admirabiliter confringit, & expellit, multaque alia inſigni quadam virtute efficit.

Confringit calculum.

Ut autem de plumbo Philoſophorum etiam ſermonem inferamus, noverint curioſi naturæ indagatores, antimonio, & plumbo vulgari ſibi propinquam intercedere cognationem, arctamque inter ſe colere amicitiam. Quemadmodum arbor, quæ reſinam ſuam ſuperfluam, quod arboris ſulphur, eſt lateraliter ejicit, ut ceraſus, & arbores aliæ, quæ ejuſmodi gummi edunt, ut & alia arborum genera, quæ propter abundantiam mercurii excreſcentiam

tiam quandam proferunt, & à ſe ejiciunt, quæ fructui earum nec formâ, nec viribus ulla ratione eſt ſimilis, ſed prorſus alias habet proprietates, ut in quercubus, & pomis apparet, quæ ſimiles fructus nothos, vel monſtra proferunt. Sic terra etiam ſimiles habet abortus, qui in ſeparatione à puris metallis ſecernuntur, & ejiciuntur.

Quamvis jam antimonio cum ſaturno tam arcta ſit cognatio: tamen propter nimium, quod in ſe habet ſulphur ab eo ejectus eſt, ita ut viſcoſum corpus ſuum in nativitate non potuerit ad perfectionem perducere, atque ideo inter mineralia neceſſe fuerit conſiſtere: eò quòd abundantia calidi ſulphuris effecerit, ut mercurius ejus defectu frigoris, quo repellitur, nec ad coagulationem pervenire, nec in malleabilė corpus

Quid ſit plumbum antimonii coaleſcere potuerit. Ceterum dico plumbum in antimonio non aliud eſſe, quàm ſuum regulum, qui nondum lentorem conſecutus eſt, &, prout ſupra dixi, quando regulus, & chalybs per liquefactionem uniuntur, & in ſtellam conflantur, multi ſunt, qui inde lapidem veterum Philoſophorum volunt conficere; cui rei ego antea refragatus ſum. Quæ autem medicinæ ex eo parari poſſint, jam antea breviter audiviſtis, quibus ego verbum non amplius addam.

Præparatio plumbi antimonii. At ratio, quod regulus plumbum dicitur, & habetur, hæc eſt. *Quod, quando ſumitur regulus, quem antimonium in conficiendo vitro dat per ſe, & crucibulo benè clauſo, qui igni poſſit reſiſtere, imponitur, eique ſal ſaturni, quod prius cum iſto ſale tribus horis cæmentatum fuit, apponi-*

ponitur, & permittitur ſimul liqueſieri in furno ventoſo, * *regulus*

* Non invidioſè, quod faciunt Chymicorum plerique, ſed affectuoſè cum Chirurgis agam: exoptans illis & mentem, ut velint, & facultatem, ut poſſint talia miſerè afflictis parare præſidia, & ſanitatis compendia, quale parari poteſt ex hoc regulo. Vis prodam tibi myſterium? audi placidè, & utere. *Hic regulus per ſal ſaturni redditus malleabilis, miſceatur cum mercurii per ſaturnum condenſati ana partibus æqualibus, & igne vehementi ſimul fundantur, atqui ita benè commiſceantur, prodibit materia facie externâ argento ſimilis, ſed virtutibus ſuis internis omni argento nobilior, & pretioſior: funditur, vel malleo diducitur in quaſcunque formas aut ſtatuas.* Sed tu Chirurge artis tuæ ſtudioſe, & gloriæ per artem cupide, illud diducas in laminam tenuem, & extrinſecus vulneribus, fiſtulisque malignis appone, ſtupebis, dum naturam videbis hac arte adjutam, plus exiguo tempore perficere, quàm tu per tot unguenta & emplaſtra tanto tempore potuiſti ſperare. Non ridebunt te amplius ruſtici, & exprobrabunt, ut Baſilii verbis utar, ſe plus crudo, rancidoque laridi fruſto efficere, quàm te omni artis chirurgicæ tam operoſo choragio.

gulus dum eximitur, redditus ſit lentus & ponderoſior, quàm ante fuerat : accepit enim ponderoſitatem à ſpiritu ſalis, qui ei quoque lentorem dedit, adeo ut corpus illud jam compactum & grave ſit redditum.

Plumbum antimonii & ſtella ſignata parum differunt.

Ideoque dico non multùm inter ſe differre ſtellam ſignatam, & plumbum antimonii: quæ tamen paſſim ut duæ res diverſæ diſtinguuntur, utrumque enim ex vitro antimonii conficitur, & ad unam eandemque medicinam præparatur, uti jam ſatis eſt à me dictum. Hìc itaque ſermonem hunc abrumpam, ut explicem, quid *lapis*, qui *ignis* dicitur, ſit, poſtquam eam, quæ ſubſequitur appendicem declaravero.

Largire gratiam tuam Deus, & aperi corda graviter audientium, eisque impartire benedictio-

dictionem tuam, ut te in omnipotentia tua, & mirabilibus operibus naturæ agnoſcant, tibi ad laudem, honorem, gloriam, proximo ad auxilium, ſolatium, & roboris confirmationem; ægrotis autem ad ſanitatis ſuæ reſtitutionem, amen.

APPENDIX.

Concluſionis loco ſcias antimonium ad plures uſus alios adhiberi, quàm ad ſcripturam, quâ Typographi utuntur. Etiam ſub certa quadam conſtellatione & concurſu planetarum mixtura metallorum fit cum antimonio, ex qua ſignaturæ, & characteres funduntur, ſingularibus virtutibus prædita. Ex eadem etiam mixtura ſpecula conficiuntur, multorum & mirabilium aſpectuum & proprietatum.

Præterea nolæ & campanæ ex eo fiunt ſoni admirabilis. Item imagines hominum, & multa alia: *

Sed

.* Quas in appendice hac tanquam per tranſennam tangit, & tranſilit vires & virtutes antimonii, tam multæ ſunt, & variæ, ut ne centeſima quidem earum pars hominibus adhuc ſit cognita; quæ ignoratio redundat haud dubiè in probrum & ignominiam generis noſtri, quod nos homines inter tot animantes ſoli rationis vi, & ratiocinandi facultate præditi, tanto impetu feramur in ſacram illam atque abominabilem lucri cupiditatem, ut vix cuiquam ſit otium mirabilia illa inveſtigandi, quæ author naturæ creaturis ſuis indidit; ſed nolo repetere næniam hanc toties à Valentino decantatam: iſtud tantum recogita: minerale hoc in quo ſpiritus latet tam admirabilis, ut hauriendo exhauriri non poſſit, etiam vires habere, quæ ſtudendo à nemine ſatis cognoſci valeant. Quæ extra Chymiam & Medicinam ego expertus ſum, pauca ſunt; talia tamen eſſe experientia me docuit, ut non putem antimonium aliis in rebus ſe præbiturum minus admirabile, quàm in Chymia & Medicina ſe exhibuit.

De

Sed cùm rebus hiſce nulla cum Medicina intercedat cognatio; ipſæque ordini, regulæque, & vocationi meæ non ſint propriæ, meritò vocationi meæ acquieſco, & res haſce aliis, qui norunt eas melius, tractare commendo.

De

De characteribus, tamen & ſignaturis, quæ concurſu conſtellationum quarundam conſici poſſe dicit Author, quid ſentiam, hîc non aperiam: ſufficit me dicere non eſſe cognitam ullam inter omnia metalla & mineralia ſubſtantiam, quæ tantùm contineat cæleſtis ſpiritus, & tantam habeat cum aſtris ſympathiam, quàm antimonium. Appende hoc omnibus à me de antimonio dictis, ſed non leviter expende, & propera ad *lapidem*, qui dicitur *ignis*.

De Curru Triumphali antimonii, & quid ſit *lapis ignis.*

CUm me tempore quodam cogitatationum abundantia, quas interna & fervens ad Deum ſuggerebat oratio, ab omnibus terrenis negotiis liberaſſet, proponebam ſpiritualibus attendere inſpirationibus, quibus opus eſt ad accuratum naturæ ſcrutinium. Proponebam igitur parare mihi alarum remigium, quo ſydera alta peterem, atque * aſtra

* Danda hæc omnibus, qui de rebus arcanis tractant, eſt venia, ut ea quæ non ſciolis, aut irriſoribus, ſed dignis tantum, & ſyncero deſiderio ad ea adſpirantibus pandere volunt, ſingulari quodam, & parabolico ſcribendi genere declarent. Quò magis excuſandus Author noſter, quod, ubi pervenit

ſtra ipſa inſpicerem, id quod ab Icaro, patreque ejus Dædalo quondam factitatum, ſi antiquis Poëtarum ſcriptis habenda ſit fides.

Cùm autem ad ſolem propè nimis accederem, pennæ meæ nimio ejus ardore conſumebantur, adurebanturque, ut ex alto in profundum maris deciderim.; ſed in extrema hac mea neceſſitate Deum invocanti, miſſum eſt cælitus auxilium, quod omni me periculo, & exitio præſenti eripuit. Angelus enim mihi properabat in auxi-

lium,

nit ad myſteriorum, quæ hoc libro explicare propoſuit, maximum, ad parabolarum quasdam ſe conferat latebras, & pietatis cælo, quod omnia, etiam ſceleratiſſima ſolet tegere, ita obvelat ſecreta ſua, ut pii & ſynceri artis diſcipuli oculorum ſuorum acie penetrare poſſint nubes has. Tu ergo.

Dum fugit ad ſalices, & ſe cupit ante videri

intellectuali quadam laſciviâ cum illo lude, non te illudet.

lium, qui aquis imperabat, ut quieſcerent, & continuò apparebat in profunda abyſſo altiſſimus mons, quem deinde conſcendi, ut in eo examinarem, an ſit ea, quam homines jactant, inter ſuperiora & inferiora * amicitia, & familiaritas: & an aſtra ſuperiora eam nacta ſint à Creatore ſuo potentiam, ut quidpiam ſibi ſimile in terra producant.

Dum igitur omnia perſcrutabar, inveni veritate, ut ſic loquar, ipſa verius, quicquid veteres Doctores tot ab hinc ſæculis ſcriptis mandaverunt, & diſcipulis ſuis, qui vero eos imi-

* Nemo unquam, qui in Chymiæ penetralia vel per tranſennam immiſit oculum, hanc ſuperiorum in inferiora negavit influentiam; nemo non manu ipſâ quaſi tetigit: ſit ergo Baſilio id quam ſanctè affirmanti, & toties experto apud eos, qui nondum obortâ luce adhuc palpando chymizant in tenebris, fides.

imitandi tenentur deſiderio, tradiderunt. Quare Domino, ac Patri meo cæleſti, ut par eſt, habui, egique gratias pro incomprehenſibilibus operibus ſuis.

Equidem invenio, ut paucis rem exponam, omnia, quæ generantur in montium viſceribus, ab aſtris ſuperioribus infundi, & principium ab iis ducere ex nebula aquoſa, fumo, vel vapore humido, quæ diuturnitate longi temporis ab aſtris cibata, & ab elementis in formam tangibilem redacta ſunt. Porro vaporem iſtum exſiccari, ut aquoſitas dominium perdat, & ignis poſt illam auxilio aëris dominium retineat, ex aqua ignem, & ex igne & aëre terram produci, quæ etiamnum in rebus omnibus corpore conſtantibus ante ſeparationem earum ſimul inveniun- *Omnia metalla & mineralia originem capiunt à Syderibus.*

Materia prima omnium rerum aqua. niuntur. Hæc eſt ergo * materia prima omnium rerum, aqua ſcilicet, quæ exſiccatione ignis & aëris in terram formata eſt.

Jam verò cùm certum mihi ſit, lapidem, qui *ignis* dicitur, atque ex antimonio conficitur, ſimul cum proceſſu præparationis ejus deſcribere, cùm ille non tantum homines, ſed particulariter etiam metalla ſanet, ante

* Hæc cantilena eſt vetus, hæc ſumma eſt artis; ex hac naturæ imitatione inventus eſt, ex hac fit, ſi quando fiat minor hic *lapis ignis*: ex eadem magnus ille Philoſophicus conficitur lapis. Hæc eſt Anaxagoræ aqua, Empedoclis ignis, Ariſtotelis materia prima, ex qua facta ſunt, fiuntque adhuc hodierno die omnia. Quod in hominis nutritione, in arboris accretione, in metallorum generatione clarè patet: non enim ex cibo, pluvia, aut terra ſumitur, ſed aliunde in hæc infunditur, quod carnem, ligna, metalla conſtituit: illud ipſum alimentum eſt, quod omnia nutrit; ſed ut ita variè ſpecificetur, ab eo, in quo habitat corpore, ſegregari, alterique adjungi debet, quod arte præſtatur Chymica.

ante omnia neceſſarium erit hæc capita attingere. Quid propriæ ſit lapis ignis ? quæ ejus minera ? an lapis ſine materia fieri poſſit, an non ? quænam ſit extrema lapidum differentia, & quot ſpecies eorum inveniantur ? & de uſu eorum denique.

In hoc meo propoſito illuminet me, quæſo, ſpiritus cæli, ut veram & ſynceram inſtructionem dem, quantum nimirum mihi fas eſt, & res ipſa permittit : ſpero equidem æternam abſolutionem ab illo meo ſummo Confeſſore, qui ab æterno poſſidet thronum miſericordiæ, & omnium rerum teſtimonium dabit, quando ſententia decretoria in judicio noviſſimo de omnibus hominibus ſine appellatione ulla pronuntiabitur.

Ante omnia igitur ſcias &

Quæ ſit materia tinctu-ra anti-monii. advertas, quod vera tinctura antimonii, quæ hominum metallorumque ſit medicina, non fiat ex crudo & liquefacto antimonio, ſicut apud Mercatores & Apothecarios proſtat; ſed ex minera extrahitur, prout ex montibus eruitur, & prius in vitrum formatur. Sed quomodo ea extractio fiat, hoc eſt opus palmarium, in quo ars tota conſiſtit: qui eam rectè aſſequitur, ei ſanitas & divitiæ paratæ ſunt. *Quid ſit lapis ignis.* Hoc autem diligenter advertes, mi lector, tincturam antimonii præparatam, fixam, & ſolidam, vel lapidem ignis, ut ego eam nomino, eſſentiam quandam eſſe puram, penetrativam, ſpiritualem, & igneam, quæ in materiam coagulatam reducta ſit, Salamandro ſimilem, qui in igne non conſumitur, ſed purificatur & conſervatur.

Lapis

Lapis tamen ignis non tingit univerſaliter, ſicuti * lapis Philoſophorum, qui ex ipſius auri eſſentia factus eſt. Nequaquam, hoc ei virium datum non eſt, ut tanta perficiat, ſed tingit particulariter: nimirum lunam in ſolem, ſtannum item & plumbum, martem autem & venerem non attingit, neque ea dant plus, quàm ex illis per ſeparationem effici poteſt. Præterea non poteſt una pars hujus tincturæ plus, quàm quinque partes transmutare; quæ perſiſtunt in ſaturno, & antimonio ipſo: ubi contra magnus lapis Philoſophorum in- *Lapis ignis tingit particulariter.*

O 2 finita

* Quantum cælum elevatum eſt à terra, tantum diſtat Philoſophorum verus lapis ab hoc lapide ignis. Ipſe candidè fateor, quamvis hunc invenerim, me toto cælo diſtare ab illo. Et hoc, quidquid eſt, ſapientiæ Baſilii refero acceptum. Tu vide ne à phantaſia tua ſeductus deſipias, & te aliosque decipias.

finita efficere poteſt : etiam in augmentatione non poteſt adeo exaltari, nihilominus tamen aurum eſt purum & ſolidum.

Minera ex qua hic, ſive lapis, ſive tinctura conficitur, nihil eſt aliud, quàm, ut ſupra attigi, ipſa terra antimonii : ex ea, inquam, fit, at quomodo fiat, quâ verò virtute, vi, & poteſtate polleat, mox audies.

Tinctura particulares variæ. Animadvertat autem lector, multa inveniri lapidum genera, quæ tingunt particulariter; omnes autem pulveres fixos, qui tingunt, hîc lapidum nomine indigito, alius tamen alio tingit altiùs, ut imprimis lapis Philoſophorum, qui agmen ducit, hunc ſequitur tinctura ſolis & lunæ &c. in album: deinde tinctura vitrioli aut veneris, ſimiliter tinctura martis, quarum utraque tincturam ſolis in ſe habet, dum ad fixatio-

nem

nem reductæ ſunt : has excipiunt tinctura jovis & ſaturni ad coagulationem mercurii, ac tandem tinctura ipſius mercurii. Hæc eſt differentia,& multitudo lapidum & tincturarum, quæ omnes tamen ex uno ſemine, & una matre originali generantur, ex qua eadem ipſum verum univerſale profluxit, extra has verò nullam eſt reperire aliam tincturam metallicam: Imo res omnes, quocunque demum appellentur nomine, omnes lapides, ſeu pretioſi ſint, ſeu vulgares me non tangunt, neque quicquam modo de illis aut ſcribere, aut dicere in animo eſt; quandoquidem vires nullas, niſi ad medicinam ſpectantes in ſe contineant. Nihilo magis nunc animalium, aut vegetabilium lapidum mentionem faciam, quia ad medicinam tantum

conducunt: ad opera verò metallica inutiles, omniſque virtutis ſunt expertes: quorum omnium virtutes & mineralium, & animalium, & vegetabilium omnes in unum collatas lapis Philoſophorum complectitur.

Salia ſunt tincturarum claves. Salia verò nulla tingendi vi prædita ſunt, ſed tantum ſunt * claves ad præparationem lapidum, ceterum quantum ad ſe nihil efficere poſſunt. Attamen

* Claves, ut rectè hîc dicitur, ſunt ſalia; aperiunt arcam, in qua latet theſaurus, ipſa theſaurum non conſtituunt. Videndum autem, ut veram ſumas clavem, ne clauſtrum corrumpas,& arcam non aperias. More Apothecariorum in hac re *quid pro quo* ſumere tutum non eſt. Clavis ſit philoſophica oportet,ſumanturque ſalia propria ad aperiendum accommodata, nec contemnas illam, quæ inſinuatur diſtinctionem inter ſalia aperientia, quas hîc vocat, uti ſunt claves, & ſalia figentia, quæ ipſum ingrediuntur theſaurum, ut ſatis patet ex textu.

men quod ad metallica ſalia pertinet (jam rem dico, ſi rectè intelligas, quam diſtinctionem inter ſalia mineralia ponam) ea parvi facienda non ſunt, neque à tincturis rejicienda, cùm iis in earum compoſitione nullatenus carere poſſimus, in iis enim latet theſaurus ille pretioſiſſimus, à quo omnis fixatio ſuam ducit originem.

Petent hîc nonnulli, & quidem jure meritiſſimo. An lapis iſtiusmodi absque materia confici poſſit? Reſpondeo negando, unaquæque enim res ſuam habeat materiam oportet; ſed non ſine diſtinctione. Animalia enim ſuam, vegetabilia ſuam, ſuamque mineralia requirunt: tantum hoc advertas, & ante omnia obſerva, nullum corpus extra fermentationem (quam ego in fine operis, quantum attinet ad præpa-

rationem magni lapidis diſſuadere non poſſum, ſi velim metalla cum lucro convertere) utile eſſe ad ullum lapidem: quamvis enim in principio forma corporea, atque ens corporale, viſibile, & tangibile aſſumatur, tamen ex illo formali corpore, elici debet ſpiritualis, & cæleſtis quædam entitas, dicam, an apparentia, aliud enim, quo id appellem, nomen non occurrit, quæ entitas antea per aſtra iſti corpori infuſa, & per elementa perfecta & concocta fuit; hæc autem ſpiritualis entitas iterum per ignem minorem, & regimen, ac directionem microcoſmi iterum ad tangibilem, fixam, ſolidam & in conſumptibilem materiam reducenda eſt.

Sed quid ago, aut quid loquor? quaſi extra me rationem-

nemque * omnem poſitus, in libero campo habenas ori meo laxo: ſi namque mihi vel ratio conſtaret, vel judicium, non tantos oris panderem hiatus,

* Satisne ſanus es Baſili, qui ita proſtituas lapidis arcanum, hactenus tam diligenter ab omnibus Philoſophis abſconditum? certè niſi te agitaret, neſcio quæ mentis intemperies, clauſtrum ori tuo apponeres, nec tam clarè aperires, quid ſit purum ab impuro ſeparare, quid fixum volatile reddere, & rurſus illud figere: quomodo inferius, fiat ſuperius, & idem rurſus mergatur in profundam abyſſum, unde evolaverat. Tot tam brevibus verbis pandere myſteria, quemadmodum hîc facis, ſi non inſania eſt, certè ingens quædam erga poſteros eſt benevolentia. Hoc profectò eſt: hac affectione arſiſſe videtur Valentinus, & non potuiſſe ſuperare inclinationem illam benefaciendi quàm plurimis, per impoſitam Philoſophis omnibus obligationem celandi arcanum illud naturæ myſterium, quod ab ejus Authore, id eſt, natura naturante intellectuali revelatione communicatur tantum filiis artis dignis & electis. Excidit ſecretum ſecretorum Baſilio; tu lector attende, inveniſti margaritam, non ſis Æſopi gallus gallinaceus.

manuique, ne ſcribendo pergeret, imperarem.

Tinctu-ru amor metallo-rum in gene randus eſt.

Omnes tincturæ metallorum eâ ratione præparari debent, ut præcipuo quodam ferantur erga metalla amore, & propenſionem, deſideriumque habeant ſeſe cum illis uniendi, eaque in meliorem ſtatum reducendi. Vis emblema, ſeu exemplum? ecce tibi in hominibus. Si qui duo mutuo amore inflammentur, nec mora invenitur, nec requies, donec uniantur, deſiderioque ſuo faciant ſatis: poſt hanc unionem quieſcunt, & multiplicantur ſecundùm Dei beneplacitum, & benedictionis promiſſionem.

Homo vivit multis & periculoſis morbis obnoxius, quorum nonnulli vires naturæ ita debilitant, & conſumunt, ut homo nullis remediis poſſit perfectè ad ſanitatem, priſtinasque

naſque vires revocari. At amor morbus eſt, quocum nullus aliorum morborum comparari poteſt, qui non ſanatur, niſi productione ſibi ſimilis, quod utraque natura deſiderat, quod deſiderium non ſedatur, niſi expletâ voluntate accenſæ cupidinis. *Tarerga multa de amore.*

Quot hodieque teſtes reperiuntur hujus, quæ amori ineſt, violentiæ? nec enim juniores tantum accendit, ſed etiam provectæ ætatis homines quosdam ita exagitat, ut præ ardore ejus prorſus inſanire videantur. Morbi naturales complexioni hominis plerumque attemperantur, adeoque in alios ferociùs incurrunt, mitiùs in alios: amor verò nullo diſcrimine pauperis, aut divitis, juvenis, aut ſenis, omnes corripit, correptos ita excæcat, ut omnia ſus deque habeant, & nullum

vel videant, vel timeant lapſum. Morborum aliorum ſymptomatibus ſingulis ſingula infeſtantur membra, reliquis in ipſo dolore ſanis & rectè valentibus: amor quos inficit, totos pervadit, corpus, totamque corporis ſubſtantiam, formam & eſſentiam omnem penetrat, nec quicquam inoffenſum relinquit; in corde enim locum capiens, ibi focum accendit, cujus ardor per venas, arterias, omniaque corporis membra diffunditur: & ut verbo dicam, ubi amor ſemel radices egit, homo ita ab omni ſenſu, ratione, intellectuque abducitur, ut omnium obliviſcatur, nihil penſi habeat; Dei, legisque Dei immemor, promiſſiones ejus, juxta ac minas vilipendat, inferni tormenta, vitæ æternæ præmia ludibrio habeat, (loquor de amore inordi-

ordinato & illicito) cui, qui eo ſemel occupatus eſt, ita adhæret mordicus, ut nihil illum abducat, nihil avellat; officium, vocationem, & conditionem ſuam obliviſcitur; omnem admonitionem irridet; parentum, ſuperiorum, aliorumque, qui benè ei volunt, conſilia ſpernit; verbo ut dicam, amore ſic excæcatur, ut non videat miſeriam ſuam, ſic exſurdeſcit, ut non audiat eos, qui fidis monitionibus damnum, & exitium ab eo conantur avertere: nihil in homine ſanum, vel integrum relinquit amor: impedit ſomnum, ne nocte magis, quàm die quieſcat, eripit appetitum, ut neque cibum, neque potum ſumere libeat, propter aſſidua cordis animique tormenta: privat omni providentiâ, hinc res ſuas, vocationem officiumque negligit, nec laboris, nec ſtu-

dii, orationiſque recordatur, omnia abjicit, ſolum corpus amatum deperit, hoc ſtudium ejus, hæc occupatio vaniſſima. Si verò vel non ſuccedit amatoribus ex voto, vel non tam citò & proſperè, quàm deſiderant, quot hinc melancholiæ, dolores, mœrores, quibus ita macerantur, & evaneſcunt, ut vix hæreant oſſibus, imo tandem vitam ipſam amittant, quod quàm multis probari poſſet exemplis! iſti enim tales, quod vel cogitatu horrendum, pro nihilo habent omnia cùm corporis & vitæ, tum animæ & ſalutis æternæ pericula & detrimenta.

Sed de his ſatis, hominem enim religioſum non decet iis cogitationibus diutius inhærere, aut iſti flammæ locum in corde concedere, & hactenus, abſit verbo jactantia, ego me

ab

ab ea incolumen toto vitæ meæ curriculo conſervavi, & Deum precor, atque invoco, dignetur mihi præſtare gratiam, ut ſponſâ meâ ſpirituali, quæ ſancta eſt Eccleſia Catholica contentus, ei fidem, quam juravi, ſanctam præſtem & inviolatam.

Neque hæc alio fine allegavi, quàm ut exprimam amorem, quo omnes tincturæ ferri debent erga metalla, ſi unquam ab iis in veram amicitiam ſint admittendæ, & amore, qui ad ima penetret, ſint in melius convertendæ.

Jam ad præparationem lapidis gradum faciamus, differamusque uſum ejus in finem. Lapis hic naturæ penetrativæ & ignitæ igne ipſo coquitur, & ad maturitatem perducitur, non ſecus ac cetera omnia, quæ in hoc orbe reperiuntur;

quæ

quæ tamen, ut diverſæ naturæ ſunt, ita modis diverſis id conſequuntur, ſicut diverſos etiam ignes rerum natura ſuppeditat.

Ignium variorum differentiæ. Primus ignis cæleſtis eſt, à Deo accenſus in cordibus noſtris, quo ferimur inflammato quodam amore, & certâ fiduciâ in Deum verum Creatorem noſtrum, in ſanctiſſimam & incomprehenſibilem Trinitatem, & in miſericordiam gratiamque Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, quæ fiducia accenſa amore nunquam nos fallet, nunquam in neceſſitatibus deſeret, ſed certò certiùs liberabit animas noſtras ab exitio ſempiterno.

Alter ignis elementaris à ſole productus eſt, & eò tendit, ut omnia ad maturitatem perducat in macrocoſmo.

Tertius ignis eſt corporalis, quo omnes cibi & medicinæ coquun-

coquuntur, & præparantur, ſine quo homines nec corporis ſanitatem, nec vitæ ſuſtentationem obtinere poſſunt. De quarto igne mentio fit in ſacris paginis, qui ſcilicet ante ſupremum Dei judicium hunc mundum viſibilem conſumpturus eſt: quis autem ille, & qualis futurus ſit ignis, id, ſiquidem ſapimus, ſupremæ illi Majeſtati judicandum relinquemus. Quinti autem ignis in iisdem, quibus Dei verbum continetur, paginis mentio facta eſt, ignis, puta æterni, quo in illo nunquam finiendo, nunquam ſolvendo carcere infernali diaboli, & ſocii eorum homines pravi, ignibus iſtis æternis addicti, vexabuntur, punientur, & miſerè cruciabuntur æternùm; à quo igne nos ſervet, precor, omnipotens & miſericors Dominus, Ego autem

omnes & ſingulas ratione præditas creaturas vivâ voce admonitas velim; ut precibus ſuis quotidianis eam efflagitent ab Omnipotente gratiam, & miſericordiam, ut vitam ſuam ita poſſint divinis præceptis, officioque ſuo conformare, ut ignem hunc, & æterna ejus tormenta poſſint evadere.

Lapis ignis igne corporali maturatur.

At lapis noſter ignis, quod notandum eſt, coqui & maturari debet igne corporali in microcosmo, quemadmodum ceteræ medicinæ, & cibi eodem præparantur. Ubi enim ceſſat ignis magnus macrocosmi ab operatione ſuâ, ibi microcosmus novam incipit producere generationem, ideoque nemini mira videbitur hæc concoctio. Frumentum augetur, & matureſcit igne elementari macrocosmi, ſed igne corporali microcosmi nova demum

mum coctio, & maturatio efficitur, ut homo poſſit eo divûm munere uti, & frui ad ſui ſuſtentationem, quo ultimum & minimum, quod ex primo & maximo productum eſt, ſua poſſit perficere.

Verum oleum antimonii, ex quo lapis ignis dictus conficitur, ſupra modum eſt dulce, & à terra ſua eo modo purgatur, & ſeparatur, ut ſi vitrum eo plenum ſoli exponatur, varios, mirosque projiciat radios, tanquam ſi multa ignita ſpecula in cubiculo adeſſent, pyropum, aliosque colores referentia. Nunc arrige aures Philomathe, & Philalethe, & audi quod te docebo.

Accipe in nomine Domini mineræ antimonii, quæ poſt ortum ſolem creverit, & ſalis nitri ana partes æquales, tere ſubtiliter, & miſce, tum igni moderato impone, *Praxis lapidis ignis.*

ure

*ure ſimul enchereſi commodâ, in qua præcipuum conſiſtit operis, remanebit materia ad nigrum vergens, ex ea confice vitrum, id vitrum tere ſubtiliter, & extrahe ex eo altam iſtam tincturam rubram acri aceto diſtillato, quod ex propria minera factum eſt, extrahe acetum diſtillatione in balneo, remanebit * pulvis, quem iterum extrahes ſpiritu vini ſummè rectificato, tum remanent fæces, & habes extractionem pulchram, rubram, dulcem, quæ magno in Medicina eſt uſui, hoc eſt purum ſulphur antimonii, quàm fieri poteſt optimè ſeparatum. Si hujus extractionis habeas libras duas, ſume ſalis antimonii, prout te docui præparare, uncias quatuor,*

* Cave, cave, Philochymice, ne igne hoc alas avis tuæ, quæ jam in altos ſeſe erigebat montes, aduras. Intelligenti pauca, nihil opus eſt inculcare eadem toties, ſatis id facit ſollicitus Pater Baſilius.

tuor, hisque ſuperaffunde extra-ctionem, & circula, ut minimum menſe integro in vaſe benè clauſo, & ſal ſe uniet cum extracto ſulphure; ſi fæces depoſuerit, eas ſepara, & extrahe rurſum ſpiritum vini per balneum mariæ, pulverem, qui remanet artifici, pelle igne vehementi, tranſibit non ſine admiratione multicolor dulce oleum, gratum, pellucidum & rubicundum. Rectifica hoc oleum iterum in balneo mariæ, ita ut quarta pars inde proveniat, & tum eſt præparatum.

*Hac abſolutâ operatione, ſume vivum * mercurium antimonii, quem*

* Quod toties ambiguum te reddidit verbum *mercurius noſter*, etiam hîc intelligendum eſt: niſi enim ſumpſeris verum Philoſophorum mercurium, nihil ages. Quis hic ſit, qui tibi candidè dixerit, hic tibi erit Pylades, tu illi Oreſtes, & nihil mihi in vita erit jucundius, quàm me vobis tertium adjungere amicitiæ ſocium.

quem te docui, quomodo conficeres, & affunde oleum vitrioli rubicundum, factum ſuper ferro, & ſummè rectificatum, aufer diſtillatione in arena phlegma à mercurio, tunc aſſequeris præcipitatum pretioſum eo colore, quo nunquam viſum eſt gratius, & in chronicis morbis, apertisque vulneribus ad ſanitatem recuperandam utiliter uſurpatur: exſiccat enim vehementer ſymptomaticos humores, unde morbi martiales proveniunt, in quo ſpiritus olei, qui apud mercurium manet, eique ſe conjungit, & unit, vehementer juvat.

Sume hujus præcipitati, & olei dulcis ſuperioris antimonii partes æquales, infunde ſimul in phiala benè clauſa, præcipitatum ſe in oleo cum tempore reſolvet in calore idoneo, & ſe fixabit: phlegma etiam per ignem abſumitur, &

*& fit ex eo ruber, ſiccus, fixus, & fluidus * pulvis, qui ne minimum quidem ex ſe dabit fumi.*

Jam agam, mi apoſtole, & arcanorum diſcipule, loquarque more Prophetico. Quando ad hunc finem perduxiſti ſtudia tuà Philoſophica, eâ, quâ tibi præſcripſi, ratione, habes medicinam hominum, & metallorum; eſt grata, & dulcis in uſu, extra omne periculum, eſt penetrativa, nec movet ullas ſc-

* Procul hinc, procul eſte profani, & vos, Chymicis ſacris initiati, animis linguisque favete. Intrat Rex in thalamum ſuum, ut conſummet matrimonium. *O tua te quantis attollet gloria rebus Connubio tali!* Ne tamen feſtines nimis intrare, aut turbare conjunctionem hanc maritalem, multis menſibus ſe oblectabunt ſimul mutuis amplexibus, nec exibunt, niſi ex mutos amore in hermaphroditum corpus mutati ſint, & produxerint optatum illum omnibus filium, ſi non Regem Regum, at ſaltem Regulum, qui morbis & egeſtate ſublevet ſubditos ſuos.

ſedes, adfert emendationem, & expellit malum; utere eâ, prout oportet, & adferet tibi commoda multa,tam ad ſanitatem, quàm ad temporalem neceſſitatem, quo fiet, ut ſis extra indigentiam in hoc mundo, quæ res tanti eſt, ut nullum inveniri poſſit ſacrificium gratititudinis, quo penſetur hæc Dei erga te indulgentia. Hîc ego, mi Deus, ut homo religioſus angor animo, neſciò enim an benè, an perperam facio, an ultra terminos debitos * loquendo provehar, an citra ſubſiſtam; interim propono, & unicuique quaſi domum ſuam adduco. Tu juvenis artis ſectator inquire, & experire, ut

* Nimis ſibi multa dixiſſe videtur Author noſter, quod ſi tu idem ſentias in triſtitia ejus gaudebis. Mirum autem eſt, neminem tantillum lucis attuliſſe huic Philoſophiæ, quin ſtatim eum pœniteat.

ut ego feci: ſi ſcopum attingis, Deo ſummas, & poſt Deum mihi Præceptori tuo gratias age; at ſi abis in ſemitas devias, vel avias, tuâ id facis culpâ, tibi imputa, me miſſum face, nec enim tui ſum reus erroris.

Jam ſatis dixi, ſatisque ſcripſi, & docui tam clarè, tam apertè, tam luculenter, ut ſcriptis id fieri poſſit nec manifeſtiùs, nec dilucidiùs, niſi perditus quis & temerarius ſciens volens ſe ad inferos velit præcipitare, ut ibi ſubmergatur, & pereat; quia à rerum Creatore ſeveriſſimè eſt interdictum hæc ulteriùs recludere, & comedere de arbore, quæ plantata erat in medio Paradiſo. Hîc igitur interjungam parumper, donec alii indicaverint, quid hîc mihi faciendum, quid omittendum cenſeant,

ſuperſedeamus ergo de hoc loqui, & transeamus ad uſum.

Scias ergo uſum conſiſtere in obſervatione perſonæ complexioniſque ejus, quantum ad valetudinem humanam pertinet, ut nimiâ quantitate natura non obruatur, nec nimis parvâ non juvetur. Nimietas tamen non adeo religioſè timenda eſt; non enim nocet facilè, quia juvat ad recuperandam ſanitatem priſtinam, & repugnat veneno, ſi quod fortè lateat. Hoc tantum addo, tria, aut quatuor grana, unicâ doſi exhibita, ſufficere ad omne malum depellendum, uſurpata in ſpiritu vini; perrepit enim lapis hic, aut tinctura omnia membra corporis, & in ſe continet multorum arcanorum virtutes; aufert vertiginem capitis, & omnes morbos, qui ex pulmonibus originem ſumunt; pellit diffi-

Vires.

cul-

cultatem anhelitus, & tuſſim, lepra mirum in modum eâ emendatur, uti & morbus Gallicus; ſæpe eâ curatur peſtis, icterus, hydrops, & febrium omnia genera, etiam pellit venenum aſſumptum; etiam iis prodeſt, qui philtrum aliquod aſſumpſerunt, confirmat membra omnia, cerebrum, caput, & omnia ab iis dependentia; prodeſt ſtomacho, & hepati; ſanat morbos omnes, qui ex renibus originem ducunt; purgat immundum ſanguinem; etiam hæc tinctura antimonii comminuit lapidem veſicæ in pulverem, eumque expellit: etiam urinam promovet, dum à flatibus ſiſtitur: reſtituit ſpiritus vitales, curat ſuffocationem matricis, menſtrua facit, ut fluant, eademque ſiſtit, ſi nimium abundent, dat fœcunditatem, & ſemen reddit ſa-

P 2 num

num valensque, tam fœminis, quàm viris; hic lapis ignis denique intrinſecus aſſumptus, ſi apponantur extrinſecus emplaſtra convenientia, ſanat cancrum, fiſtulas, cariem in oſſibus, & omnia ulcera corrodentia, & quidquid à ſanguinis immunditia originem capit, etiam ipſum morbum *noli me tangere* dictum, & ut brevibus complectar, hic lapis inſtar tincturæ particularis * remedium

* Vires medicæ hîc decantantur: ſupponit enim Baſilius te non avaritiæ ſordibus inquinatum, ſed luce charitatis ſplendentem, ac proximi juvandi ardentem deſiderio, eum arcana pandentem eſſe ſecutum. Vale jam Philochymice, & ſi quid vel ex interpretatione Baſilii, vel ex commentariis meis accepiſti lucis, eo fruere, & filiis artis communica, ut reſuſcitetur tot jam ſæculis oppreſſa ſub avaritiæ intolerabili jugo Philoſophia, & redeant illa Ægyptiorum tempora, quibus non terminis inanibus, ſed mirabilibus operibus philoſophabantur Triſmegiſtus, & tot ſapientes Magi.

dium eſt ad omnia ſymptomata, quæ humano corpori poſſint accidere, id quod experientia tibi clarius monſtrabit, viamque ulteriorem aperiet, ſiquidem Medicus ſis à Deo ad id officium vocatus.

Atque hæc de antimonio pro me, quantum puto, ſcripſi ſatis ſuperque, ſi quis me ſequatur, ille ſua hiſce adjungat, ut myſteria ante mundi conſummationem revelentur Dei ſingulari indulgentiâ ad gloriam & honorem ejus, & conſervationem ſanitatis. Hiſce jam me ad tempus ſilentio involvo; & redeo ad Monaſterium, ut ibi Philoſophię ulteriori dem operam, quo de aliis rebus poſſim commentari: & quemadmodum dudum promiſi Deo permittente de *vitriolo*, *ſulphure vulgari*, & *magnete* ſcribam, principiumque eorum, vires,

operationes, & virtutes aperiam.

Deus cæli terræque Dominus concedat nobis hîc temporalem ſanitatem, & poſtea ſalutem æternam ad animæ noſtræ refrigerium in ſedibus gaudii & lætitiæ, nullis unquam temporis finibus terminandæ, Amen.

Ita concludo tractatum de antimonio, & quicquid ſcripſi de rubro oleo antimonii, qui ex ſulphure ſummè purificato conficitur, & de ſpiritu, qui ex ſale ejus præparatur. Adverte animum ad ea, & confer cum iis hæc poſtrema, quæ de lapide ignis tibi præſcripſi, ſi acutè ea conſideres, hac comparatione facilè unionem usque in finem reperies: idem enim eſt fundamentum, eadem ratio, eadem amicitia, quo ſalus acquiritur, & cervus diu quæſitus jucundâ venatione capitur.

IN-

INDEX RERUM
in memorabilium.

A.

Aerei ſpiritus. 33
Amor metallorum tincturis ingenerandus eſt. 322
Anatomia antimonii. 47
Animalia omnia, & vegetabilia omnia debiliora ſunt, quàm ut figant mercurium. 105
Antimonii origo. 103. qualitates. 111
Antimonii varia genera. 37. ejus laudes. 42. anatomia. 47
Antimonii varia nomina. 76
Antimonii præparatio in quo conſiſtat. 52
Antimonii definitio. 111
Antimonii vis ac potentia non omnibus cognita. 42
Antimonii venenoſitas in quo conſiſtat. 125
Antimonii præparationes variæ. 137. & *ſeqq.*
Antimonii calcinatio. 137. vitrificatio. 138 ſolutio. 47
Antimonii uſus varius. 305. & *ſeqq.*
Antimonii vitrum purum abſque ulla additione. 142. ejus utilitas in multis operationibus. *ibid.* non omnibus ægrotis paſſim propinandum. *ibid.* quare. 143
Antimonii vitrum purum cui nulla inſit nocendi vis, ut præparetur. 143

Antimonii vitrum cum additione. 144
Antimonii vitrum album. 146
Antimonii oleum. 171
Antimonii arcanum. 178
Antimonii elixir. 182
Antimonii fixitas. 189
Antimonii pulvis fixus. 191. ejus vires. 193
Antimonii flores. 197. horum præparatio. 198
Antimonii ſublimatio ut fiat. 200
Antimonii extractionum differentia. 204
Antimonii extractio duplex. 206. ejus proceſſus proponitur. *ibid.* & 208, 219. vires. 211. & *ſeqq.*
Antimonii extractio per aquam cauſticam. 219
Antimonii pulvis albus. 226
Antimonii regulus. 234. ejuſdem regulus fixus. 245
Antimonii balſamus. 235
Antimonii varia olea. 235. & *ſeqq.* eorum vires. *ibid.*
Antimonii ſal verum. 247
Antimonii hepar. 213. ejus vires. 215
Antimonii myſteriis perdiſcendis unius hominis vita non ſufficit. 240
Antimonii ſpiritus ſalis. 247
Antimonii mercurius. 248
Antimonii balſamum rubrum vulnerarium. 264. ejusque vires. *ibid.*

An-

Antimonii oleum cum ſublimato ad vulnera. 276. ejus vires. 268
Antimonii alia olea ad vulnera. *ibid.* & 17 278, 281
Antimonii oleum ad febres & peſtem. 276
Antimonii oleum ſulphuris. 282, 285. ejus vires. 284
Antimonii acetum Philoſophorum. 288
Antimonii ſtella ſignata ut fiat. 295
Antimonii plumbum. 302
Antimonio omnis venenoſitas adimenda. 49
Antimonio quid inſit. 129
Antimonio inſunt hæc tria, mercurius, ſal, & ſulphur. 129
Antimonio inſunt omnes colores. 130
Antimonio ineſt ſpiritus abſconditus. 31
Antimonio ſi millies extrahas acetum, millies novum dabit. 42
Antimonium Arabibus *aſinat.* 76. Chaldæis *ſtibium.* *ibid.* Germanis *ſpiesglas* vocatum. *ibid.*
Antimonium purum & pulchrum plurimum habet mercurii. 37. impurum ſulphuris habet plurimum. *ibid.*
Antimonium circulo comparatur. 40. item libro. 60. item avi. *ibid.*
Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus præditum. 41
Antimonium & mercurius ex eadem origine oriuntur. 103

Antimonium crudum, & non præparatum præſens venenum eſt. 113. & contra præparatum ſumma medicina. 115
Antimonium aceto ſuo præparandum. 51
Antimonium non rejiciendum quia venenum eſt. 117
Antimonium continet virtutes omnium lapidum pretioſorum. 131. item metallorum. *ibid.*
Antimonium omnis generis medicinas continet. 132. aurum purgat. 187
Antimonium pellucidum inſtar pyropi ut præparetur. 145
Antimonium ſemper virtutum novarum eſt inæſtimabilis theſaurus. 42
Antipathia ſpiritus vini cum aqua forti. 97 liquoris tartari cum aceto generoſo. *ibid.*
Aqua materia prima omnium rerum. 312
Arcanum antimonii. 178
Aſtrum antimonii. 111
Aquæ in altiſſimis montibus gelidiores & ſalubriores ſunt, quàm quæ in fundo ſitæ foſſione eruuntur. 202
Aquei ſpiritus. 33
Aſinat quid. 76
Aſtrum ſolis omni medicinæ excellit. 87
Aſtrum ſolis omnium mineralium vires poſſidet. 110. ſolum omnem medicinam mundi excellit. 167
Auri & mercurii eadem radix. 106

B.

Balſamum rubrum vulnerarium antimonii. 264. ejus vires. ibid.
Balſamus antimonii. 235
Balſamus vitæ. 243
Balſamus ad aperta vulnera. 269, 271
Bufonum pulvis venenum extrahit. 85

C.

Calcinatio. 14
Calcinatio antimonii. 137
Calor calorem attrahit. 84
Cathartica Galenica humores quidem educunt, ſed non corrigunt. 185. chymica utrumque præſtant. ibid.
Cautio pro confectione olei antimonii ad febres & peſtem. 276
Cautio pro ſignata ſtella conficienda. 295 item pro lapide ignis. 332
Circulatio. 14
Claves præcipuæ artis Chymicæ ſunt putrefactio & digeſtio. 27
Cohobatio. 14
Commotio vehemens chalybis per ſilicem ignem excitat. 89
Corroſivum peſſimum ex melle præparari poteſt. 92
Creaturis omnibus ineſt ſpiritus vivificus. 30
Cryſtallorum ſolutio. 299

Curatio vulnerum externorum & internorum diverſa. 19

D.

DIgeſtio. 14
Digeſtio & putrefactio ſunt artis Chymicæ præcipuæ claves. 27
Diſtillatio. 14
Doſis antimonii conſideranda Spagyro. 48

E.

ELementum unumquodque ſuam habet matricem peculiarem. 201
Elixir antimonii. 182
Encheteſes diligentem ſui requirunt applicationem. 16
Encheteſis pro vitro antimonii ſine additione. 143. ejuſdem cum additione. 145. pro ſeparatione ſulphuris antimonii ex vitro. 149, 150, 151. pro liquore ſulphuris. 156 pro oleo vitri antimonii. 160. & *ſeqq.* pro vino emetico. 169. pro alio oleo antimonii. 173. pro arcano antimonii. 180 pro extractione antimonii crudi. 208. pro hepate antimonii. 213. pro extractione per aquam cauſticam. 219. pro antimonii pulvere albo. 227. pro regulo antimonii. 234. pro aceto Philoſophorum. 290 pro ſignata ſtella conficienda. 295. pro oleo liquido ex ſtella ſignata. 296. pro plum-

plumbo antimonii conficiendo. 303
Extractio tincturæ à ſuo ſale ut perficiatur. 149
Extractio antimonii duplex. 206
Extractio vitri antimonii ſpiritu vini facta purgat, aceto facta non purgat. *ibid.*
Extractionum antimonii magna differentia. 204
Extractio antimonii per aquam cauſticam. 219. *& ſeqq.*
Extractionis ex crudo antimonio vires. 212
Extractionis antimonii alius modus. *ibid.*
Ex antimonio fiunt omnis generis medicinæ. 132
Ex hepate antimonii per ſpiritum vini extrahi poteſt rubedo, quæ volatilis fit, & trans alembicum diſtillatur. 215

F.

Fixatio. 114
Fixæ medicinæ radicem morborum aggrediuntur. 126
Fixitas antimonii. 189
Fixus pulvis antimonii. 191
Flores antimonii 197. horum vires. 199
Florum antimonii præparatio. 198
Frigus frigore expellitur. 83

H.

Hepar antimonii. 213. ejus vires. 215
Hepar antimonii certis quibusdam anni tem-

temporibus alio atque alio colore imbuitur. 215

I.

IGnis fixum à non fixo, medicinam à veneno ſeparat. 127
Ignium variorum differentia. 328
In antimonio quò diligentiùs inquiritur, eò plus invenitur. 40
In antimonio requiritur aliquod particulare. 287
In aſtro ſolis omnium mineralium vires inſunt. 110
In quo conſiſtat præparatio antimonii. 52

L.

LApidum pretioſorum vires inſunt antimonio. 131
Lapis ignis. 94. quid ſit. 314. quomodo conficiatur. 331. & ſeqq.
Lapis ignis tingit particulariter. 315
Lapis ignis toto cœlo diſtat à lapide Philoſophorum. *ibid.*
Lapis ignis igne corporali maturatur. 330
Liquor ſulphuris antimonii. 155. ejus vires. 156
Liquor vulnerarius. 218

M.

MAnuum operatio diligentem requirit ſui applicationem. 16

Ma-

Materia prima omnium rerum eſt aqua. 312
Medicamenta non fixa morborum radices non aggrediuntur. 126
Medici antiqui ſimul Chirurgi erant. 24
Medicina ante divitias ex antimonio quærenda. 43
Medicinæ fixæ radicem morborum aggrediuntur. 126
Medicinæ omnis generis fiunt ex antimonio. 132
Mel quomodo præparetur. 93
Mel peſſimum corroſivum reddere poteſt. 92
Menſtruum quo rubedo ex vitro antimonii extrahitur. 145. & ſeqq.
Mercurii & auri eadem radix. 106
Mercurius Philoſophorum an reperiatur in antimonio. 286
Mercurius & antimonium ex eadem origine oriuntur. 103
Mercurius ineſt antimonio. 129, 134
Mercurii antimonii confectio. 248
Metalla & mineralia omnia inſidentur obſidenturque incomprehenſibili ſuo ſpiritu, unde vis & virtus eorum. 31
Metalla omnia & mineralia ex eadem radice. 107
Metalla omnia originem capiunt à ſyderibus. 311
Metallorum omnium vires inſunt antimonio. 131

Mineralia omnia originem capiunt à ſyderibus. 311
Mineralia omnia & metalla ex eadem radice. 107
Miracula naturæ. 216, 253
Modus utendi eſt quartum caput Spagyro conſiderandum. 3
Montanæ aquæ gelidiores & ſalubriores ſunt his quæ foſſione altè eruuntur. 202
Myſteriis antimonii perdiſcendis unius hominis vita non ſufficit. 40

N.

Natura imperſcrutabilis. 29
Naturæ contemplatio quid ſub ſe comprehendat. 20. & *ſeqq.*
Naturæ miracula propoſita. 216, 253
Nemo antimonii virtutes & vires ita perdidicit, aut aliquando perdiſcet, ut nihil amplius in eo lateat inveniendum. 42
Nullum animal ſine aëre vivere poteſt. 257

O.

Olea varia antimonii. 276. & *ſeqq.* eorumque vires. *ibid.*
Olea antimonii ad vulnera. 267, 268, 278, 281
Oleum antimonii. 171, 238, 245
Oleum mercurii antimonii. 250. ejus vires. 253

Oleum

Oleum antimonii cum ſublimato ad vulnera. 267
Oleum antimonii ad febres & peſtem. 276
Oleum ſulphuris antimonii. 282, 285. ejus vires. 284
Oleum vitri antimonii. 159. ſummum eſt quod de antimonio ſcribi poteſt. 161. ejus proceſſus ſub ænigmate proponitur. 160. ejus vires. 163, 166. ejus doſis. 165
Oleum liquidum ex ſtella ſignata. 296
Omnia metalla & mineralia ex eadem radice. 107
Omnia metalla & mineralia originem capiunt à ſyderibus. 311
Omnium rerum materia prima eſt aqua. 312
Omnibus creaturis ineſt ſpiritus vivificus. 30
Omnis generis medicinæ fiunt ex antimonio. 132
Origo antimonii. 103

P.

Parerga multa de amore. 323 & *ſeqq.*
Periculi in vitro antimonii ratio. 143
Peſſimum corroſivum ex melle præparari poteſt. 92
Plumbum antimonii. 302
Plumbum antimonii, & ſtella ſignata parum differunt. 304
Præparatio vera Spagyro in primis conſideranda. 3

Præparatum antimonium ſumma medicina eſt. 115 non præparatum præſens venenum. 113
Pulvis albus antimonii. 226 ejus vires. 229
Pulvis bufonis venenum extrahit. 85
Pulvis fixus antimonii. 192 ejus vires. 193
Purum vitrum antimonii absque additione. 142 ejus utilitas in multis operationibus. *ibid.* non omnibus ægrotis paſſim propinandum *ibid.* & quare. 143
Purum vitrum antimonii cui nulla vis nocendi inſit, ut præparetur. 143 & ſeq.
Putrefactio & digeſtio ſunt artis Chymicæ præcipuæ claves. 27
Putrificatio. 14
Pyropi rubedinem in antimonio ut conſequi poſſis. 145

Q.

Quid in anatomia antimonii obſervandum. 47
Quidquid occultum & abſconditum eſt à notitia vulgari, id artis gaudet nomine. 91
Quid ſit lapis ignis. 314
Quinque capita Spagyro ſcitu neceſſaria. 2 & *ſeqq.*
Quod ſpiritu caret vitâ caret. 31

R.

RAnarum ſperma ſanat morſus viperæ. 84
Regimen ignis in anatomia antimonii quàm maximè conſiderandum. 47
Regulus antimonii. 234 ejusque vires. 238
Regulus fixus antimonii. 245 & ſeq.
Reverberatio. 14
Rubedo ex vitro antimonii ut extrahatur. 145 & ſeq.

S.

SAl ineſt antimonio. 129. 134
Sal verum antimonii. 247
Salia ſunt claves tincturarum. 318
Scientia praxin oſtendit. 16
Scientiæ laus in experientia conſiſtit. ibid.
Separatio boni à malo Spagyro maximè conſideranda. 17
Separatio corporum varia manuum ſeparatione inſtituitur. 13
Separatio ſulphuris antimonii ex vitro. 49
Solutio cryſtallorum. 299
Solutio corporis antimonii. 47
Stella ſignata antimonii quomodo fiat. 295
Stella ſignata antimonii an ſit materia lapidis Philoſophorum. 293
Stibium quid. 76
Stella ſignata & plumbum antimonii parum differunt. 304
Sublimatio antimonii ut fiat. 200

Spagyro quinque capita ſcitu neceſſaria. 2 & *ſeqq.*
Sperma ranarum ſanat morſum viperæ. 84
Spiritus antimonii efficax redditur per ſolutionem à ſuo corpore. 34
Spiritus ſalis antimonii. 247 ejus vires. *ibid.*
Spiritus ſermonis expertes 33. hi ſunt in animalibus, hominibus, plantis, & mirabilibus, *ibid.* occultam operativam vim habent. 34
Spiritus terreſtres ſenſibus & intellectu pollentes. *ibid.*
Spiritus aceti reddit fixa. 51
Spiritus vini reddit volatilia. 50
Spirituum varia genera. 32
Sublimatio. 14
Sulphur ineſt antimonio. 129. 134
Sulphuris antimonii ſeparatio ex vitro, 149
Sulphuris antimonii liquor. 155 ejus vires. 196

T.

Terreni ſpiritus. 33
Theoria. 13. contemplationis poſſibilis pars altera. *ibid.*
Tincturarum claves ſunt ſalia. 318
Tincturæ particulares variæ. 316 & *ſeqq.*
Tincturis amor metallorum ingenerandus eſt. 322

Va-

V.

Varia ſpirituum genera. 32
Varia antimonii nomina. 76
Varia antimonii olea. 236. 267. 278. 281
Variorum ignium differentia. 328 & *ſeqq.*
Vegetabilia omnia debiliora ſunt, quàm ut figant mercurium. 105
Vegetabilis ſublimatio. 56. calcinatio. 54
Venenoſitas mineralium ex non percocto mercurio. 124
Venenoſitas antimonii in quo conſiſtat. 125
Venenum quid ſit, & unde originem ducat. 120. & *ſeq.* cur Deus id in mineralibus propoſuerit. 121. & *ſeq.*
Venenum ritè præparatum venenum pellit. 64
Venenum veneno poſſe expelli variis experientiis probatur. 79
Venenum attrahit ſibi ſimile. 80
Venenum quot modis rebus venenatis adimatur. 81
Vires elixiris antimonii. 183. pulveris fixi antimonii. 193. extractionis ex antimonio. 212. balſami vitæ. 243. ſalis antimonii. 247. ſulphuris antimonii. 154. liquoris ſulphuris antimonii. 155. olei vitri antimonii. 163. 167. olei mercurii antimonii. 253. balſami rubri vulnerarii. 264. florum antimonii. 199. pulveris albi antimo-

timonii. 229. reguli antimonii. 235. olei primi antimonii. 242. olei ſecundi antimonii. 247. olei antimonii cum ſublimato ad vulnera 267. balſami ad aperta vulnera. 279. olei antimonii ad febres & peſtem. 276. olei ſulphuris antimonii. 282. aceti Philoſophorum ex antimonio. 292. ſtellæ ſignatæ antimonii. 296. olei liquidi ex ſtella ſignata. 297. plumbi antimonii. 303
Viri terreſtres. 33. ſenſibus & intellectu pollent. *ibid.*
Virtutes omnium lapidum pretioſorum, metallorum, & mineralium inſunt antimonio. 131. *& ſeqq.*
Vis emetica antimonii in ſale ejus continetur. 143
Vis ac potentia antimonii non omnibus cognita. 42
Vitra ex antimonio multis modis præparantur. 149
Vitri antimonii oleum. 159. ejus vires. 163
Vitrificatio antimonii. 138
Vita hominis non ſufficit ut omnia perdiſcat myſteria antimonii. 40
Vitrum antimonii abſque additione ulla, 142. ejus utilitas in multis operationibus. *ibid.* non omnibus ægrotis paſſim propinandum. *ibid.* quare. 143
Vitrum antimonii cui nulla inſit nocendi vis ut

ut præparetur. 143. & ſeq.
Vitrum antimonii cum additione. 144
Vitrum antimonii album. 146
Vitrum antimonii quâ ratione in mortario ad requiſitam tenuitatem perducendum ſit. 149
Unicornu pellit venenum. 79
Unumquodque elementum ſuam habet matrem. 201
Uſus ponderis Chymico quàm maximè conſiderandus. 17
Utilitas cujusque rei Spagyro in primis conſideranda. 3
Vulcani cum artifice cenſenſus. 34
Uſus varius antimonii. 305. & ſeqq.
Vulnerum internorum & externorum curatio diverſa. 19. & ſeqq.
Vulcanus judex omnium eſt. 89. omnium arcanorum magiſter. 118. 127

FINIS.

A01 1460844